

VÝROČNÍ
ZPRÁVA
1999

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

OBSAH

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA	1
I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	5
I.1 BANKOVNÍ RADA	7
I.2 ORGANIZACE	10
<i>PŘÍLOHA: ORGANIZAČNÍ SCHÉMA</i>	11
II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ	15
<i>PŘÍLOHA: BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA</i>	22
III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM	25
III.1 INTEGRACE DO EU	27
III.2 VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM	29
IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ	33
IV.1 SHRNUÍ	35
IV.2 VÝVOJ EKONOMIKY ČR	36
IV.3 PLATEBNÍ BILANCE	41
IV.4 VEŘEJNÉ FINANCE	42
IV.5 MĚNOVÝ VÝVOJ	43
IV.6 FINANČNÍ TRHY	44
IV.7 MĚNOVÁ POLITIKA	46
<i>PŘÍLOHA: TABULKY</i>	49
V. BANKOVNÍ SEKTOR A BANKOVNÍ DOHLED	55
V.1 BANKOVNÍ SEKTOR	57
V.2 ČINNOST BANKOVNÍHO DOHLEDU	59
<i>PŘÍLOHA: TABULKY</i>	63
VI. PENĚŽNÍ OBĚH, BANKOVKY A MINCE, SPRÁVA ZÁSOB ZLATA	67
VII. OPERACE ČNB NA VOLNÉM TRHU	73
VIII. PLATEBNÍ STYK	81
IX. REKONSTRUKCE BUDOV ÚSTŘEDÍ ČNB	87
X. KALENDÁRIUM	93

ÚVODNÍ SLOVO
GUVERNÉRA

ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA

Doc. Ing. JOSEF TOŠOVSKÝ
guvernér ČNB

Ekonomické výsledky České republiky v roce 1999 odrážely situaci, kdy se domácí ekonomika začala vymaňovat z fáze recese. V prvním čtvrtletí pokračoval pokles hrubého domácího produktu, druhá část roku byla sice ve znamení určitého oživení, ale stále ještě jen málo výrazného a křehkého. Veřejnost citlivě reagovala na růst nezaměstnanosti, na hrozící úpadek některých velkých firem, na špatnou situaci v družstevních záložnách a na zprávy o hospodářské kriminalitě vůbec. Hodnocení mezinárodních institucí, zejména Evropské komise, trvale upozorňovala na pomalu postupující strukturální a institucionální přestavbu, kde oprávněně spatřovala hlavní příčinu hospodářských obtíží České republiky a rizika nedostatečné konkurenceschopnosti s ohledem na perspektivní členství v Evropské unii.

V takové atmosféře poněkud zanikaly některé nesporné pozitivní výsledky a signály. Do České republiky začal významně proudit zahraniční dlouhodobý kapitál, který signalizuje obnovenou důvěru v budoucnost našeho státu a pomáhá zajišťovat tvorbu nových pracovních míst. Růst míry nezaměstnanosti se zpomalil, i když situace v některých regionech zůstala vážná. Byly učiněny významné kroky při privatizaci zbývajících polostátních bank. Platební bilance vůči zahraničí byla v rovnováze, česká koruna si udržela pověst stabilní měny a i důvěru široké veřejnosti. Definitivně byly překonány důsledky měnové krize z r. 1997 a kurs koruny vůči euru vykazoval tendenci ke zhodnocování.

V oblasti plnění hlavního úkolu ČNB je třeba zdůraznit, že míra inflace byla nejnižší za celé období transformace. Na jejím vývoji se částečně podílely důsledky předchozího neočekávaného a prudkého poklesu světových cen energetických surovin a potravin, ale i důsledky hospodářské stagnace a utlumené domácí poptávky. To stlačovalo cenové indexy pod úroveň očekávanou ekonomickými subjekty a pod orientační krátkodobé inflační cíle. Přesto lze za hlavní úspěch měnové politiky centrální banky považovat vytvoření základů nízkoinflačního prostředí v České republice. Subjekty trhu začaly považovat nízkou inflaci za stabilní a udržitelný stav a tomu přizpůsobily své chování. Vláda ČR a Evropská komise přijaly dokument „Společné zhodnocení priorit hospodářské politiky ČR“, obsahující závazek dosáhnout do r. 2005 takové úrovně inflace, která bude splňovat kritérium pro začlenění do Evropské hospodářské a měnové unie. Toto se stalo strategickým cílem ČNB pro příští období, ze kterého se bude odvíjet operativní měnová politika.

Společně s úsilím o plnění svého hlavního cíle věnovala ČNB velkou pozornost opatřením, která mohla podpořit ekonomické oživení a růst. Pokračovala proto v politice snižování úrokových sazeb, jejichž reálná úroveň se postupně dostala na historicky nejnižší hodnoty. Vedle toho došlo také k radikálnímu snížení povinných minimálních rezerv. Nedostatek perspektivních projektů u tuzemských firem však brzdil využití uvolněných prostředků pro úvěrovou expanzi a domácí banky v poměrně značném rozsahu investovaly do zahraničí.

Vlastní zpráva o hospodaření opět dokumentuje, že naprostá většina zisků či ztrát centrální banky vzniká při realizaci její měnové a kurzové politiky a z tohoto hlediska by také měla být posuzována veřejností. Za rok 1999 bylo dosaženo poměrně vysokého zisku, a to i po zahrnutí prodeje pohledávky za Národní bankou Slovenska za symbolickou cenu vládě České republiky.

Doc. Ing. JOSEF TOŠOVSKÝ
G u v e r n ě r

I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

I. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

RNDr. LUDĚK NIEDERMAYER
vrchní ředitel ČNB

Ing. PAVEL ŠTĚPÁNEK, CSc.
vrchní ředitel ČNB

Ing. MIROSLAV HRNČÍŘ, DRSc.
vrchní ředitel ČNB

Doc. Ing. ZDENĚK TŮMA, CSc.
viceguvernér ČNB

Doc. Ing. JOSEF TOŠOVSKÝ
guvernér ČNB

Ing. PAVEL RACOCHA, MIA.
vrchní ředitel ČNB

Ing. OLDŘICH DĚDEK, CSc.
viceguvernér ČNB

I.1 BANKOVNÍ RADA

Zásadní změnou ve vrcholovém řízení banky byla výrazná personální obměna členů bankovní rady. V únoru 1999 skončilo šestileté funkční období čtyřem členům bankovní rady, a to viceguvernér Ing. Kysilkovi, CSc., viceguvernér Ing. Vítovi, vrchnímu řediteli Ing. Kaftanovi a vrchnímu řediteli Ing. Pospíšilovi, CSc. S účinností od 13. února 1999 jmenoval prezident České republiky nové členy bankovní rady: viceguvernéra Ing. Dědka, CSc., viceguvernéra doc. Ing. Tůmu, CSc., vrchního ředitele Ing. Racochu, MIA a vrchního ředitele Ing. Štěpánka, CSc.

Po provedených personálních změnách má nejvyšší řídicí orgán - bankovní rada České národní banky - následující složení:

GUVERNÉR: *doc. Ing. Josef Tošovský*
VICEGUVERNÉR: *Ing. Oldřich Dědek, CSc.*
VICEGUVERNÉR: *doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *Ing. Miroslav Hrnčíř, DrSc.*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *Ing. Pavel Racoča, MIA*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *RNDr. Luděk Niedermayer*
VRCHNÍ ŘEDITEL: *Ing. Pavel Štěpánek, CSc.*

7

GUVERNÉR ČNB DOC. ING. JOSEF TOŠOVSKÝ

Narozen 28. 9. 1950 v Náchodě. Vystudoval obor zahraniční obchod na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia v roce 1973 nastoupil do Státní banky československé, kde postupně prošel řadou funkcí. Působil v londýnské pobočce Živnostenské banky nejprve jako ekonom (1984 -1985) a později jako náměstek ředitele (1989). V prosinci 1989 byl jmenován předsedou Státní banky československé, která pod jeho vedením začala plnit funkci samostatné centrální banky státu. V období československé federace zastával funkci guvernéra SBČS, řídil její rozdělení a stál v čele ČNB při vytváření samostatné měny. Z titulu své funkce je jedním z guvernerů Mezinárodního měnového fondu. Je členem vědecké rady a správní rady Vysoké školy ekonomické v Praze a členem správní rady Univerzity Karlovy. Od prvopočátku procesu transformace vystupuje na mezinárodních konferencích pořádaných vědeckými institucemi, mezinárodními institucemi, bankami a investičními společnostmi v Evropě, Americe a Asii. V roce 1993 byl J. Tošovskému ve Washingtonu při příležitosti výročního zasedání Mezinárodního měnového fondu udělen časopisem Euromoney titul „Centrální bankéř roku“. V roce 1994 jej European Business Press Federation zvolila „Evropským manažerem roku“. 6. 12. 1994 převzal na brněnské Masarykově univerzitě jako první laureát Cenu Karla Engliše. 6. 2. 1996 získal titul Evropský bankéř roku, udělovaný skupinou „Group 20+1“, složenou z předních novinářů EU. V prosinci 1997 byl jmenován předsedou vlády České republiky s úkolem zajistit řízení státu do předčasných voleb. Po ustavení nové vlády dne 23. 7. 1998 byl znovu jmenován guvernerem ČNB.

VICEGUVERNÉR ČNB ING. OLDŘICH DĚDEK, CSC.

Narozen 26. 11. 1953 v Chlumci nad Cidlinou. Vystudoval obor ekonomika zemědělství na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia v roce 1978 nastoupil do Ekonomického ústavu ČSAV, kde působil jako vědecký pracovník se zaměřením na hospodářskou politiku. V roce 1992 nastoupil do SBČS jako náměstek ředitele Institutu ekonomie, od dubna 1996 zastával funkci poradce guvernéra ČNB. Působil jako člen vědecké rady Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde též přednáší problematiku finančních trhů, a je členem představenstva České společnosti ekonomické. Absolvoval zahraniční stáže a studijní pobyty ve Velké Británii (London School

of Economics, University of Warwick) a USA (Mezinárodní měnový fond, Federal Reserve Bank of Kansas City). K problematice měnové a hospodářské politiky publikuje v denním a odborném tisku. Jako poradce předsedy vlády v první polovině roku 1998 stál v čele autorského týmu, který připravil dokument Hospodářská strategie vstupu do Evropské unie: východiska a směry řešení. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a viceguvernérem České národní banky.

VICEGUVERNÉR ČNB DOC. ING. ZDENĚK TŮMA, CSC.

Narozen 19. 10. 1960 v Českých Budějovicích. Vystudoval fakultu obchodní na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia pracoval na VŠE a v roce 1986 nastoupil do Prognostického ústavu ČSAV jako vědecký aspirant. V letech 1990 - 98 přednášel makroekonomii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy, v letech 1993 - 95 byl poradcem ministra průmyslu a obchodu a od r. 1995 byl hlavním ekonomem Patria Finance, a.s. Od 1. 6. 1998 do svého nástupu do ČNB byl výkonným ředitelem Evropské banky pro obnovu a rozvoj, v jejímž představenstvu zastupoval Českou republiku, Slovensko, Maďarsko a Chorvatsko. Je členem Vědecké rady Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, prezidentem České společnosti ekonomické a šéfredaktorem časopisu Finance a úvěr. Absolvoval zahraniční studijní pobyty ve Velké Británii (London School of Economics, University of Cambridge), Nizozemí (Timbergen Institute) a USA (George Mason University). K problematice měnové politiky a makroekonomie publikuje v denním a odborném tisku. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a viceguvernérem České národní banky.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB ING. MIROSLAV HRNČÍŘ, DRSC.

Narozen 21. 7. 1937 v Lohenicích, okres Pardubice. V roce 1960 ukončil studium na Vysoké škole ekonomické. Pracoval nejprve v podniku zahraničního obchodu, v roce 1963 přešel jako vědecký pracovník do Ekonomického ústavu ČSAV. V roce 1967 obhájil kandidátskou disertační práci a v roce 1989 dosáhl vědecké hodnosti doktora věd. Od roku 1991 spolupracoval se Státní bankou československou nejprve jako poradce, později jako vrchní bankovní expert v Institutu ekonomie SBČS. V roce 1992 absolvoval stáž na universitě v Cambridge. Podílel se na několika mezinárodních projektech v oblasti makroekonomické politiky a regulace, které byly realizovány ve spolupráci s Evropskou Unií. V této souvislosti je autorem řady výzkumných publikací a článků, především v zahraničním odborném tisku. Od roku 1994 byl poradcem guvernéra ČNB. Od 27. února 1996 je členem bankovní rady ČNB a vrchním ředitelem.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB ING. PAVEL RACOCHA, MIA

Narozen 23. 3. 1962 v Plzni. Vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze, fakultu řízení, a Kolumbijskou univerzitu v New Yorku. Ve druhé polovině osmdesátých let pracoval v bytovém družstevnictví. V roce 1991 nastoupil do SBČS, kde působil v oblasti bankovního dohledu postupně jako specialista, vedoucí oddělení a náměstek ředitele. Absolvoval řadu stáží v USA, Německu, Francii, Japonsku a dalších zemích zaměřených na problematiku bankovnictví, řízení rizik a bankovního dohledu. V letech 1996 - 97 pracoval jako konzultant ve Světové bance ve Washingtonu v oblasti rozvoje finančního sektoru v rozvíjejících se ekonomikách. Od června 1998 byl ředitelem sekce bankovního dohledu ČNB. Je členem pracovní skupiny pro „Základní principy bankovního dohledu“ Basilejského výboru pro bankovní dohled při Bance pro mezinárodní platby v Basileji. V současné době je předsedou skupiny sdružující instituce bankovního dohledu zemí střední a východní Evropy. Je členem řídicího výboru pro

privatizaci bank, který je poradním orgánem ministra financí ČR. Přednáší na odborných seminářích a konferencích o bankovnímnictví v tuzemsku i v zahraničí.

Od 13. února 1999 je členem bankovní rady a vrchním ředitelem ČNB.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB RNDR. LUDEK NIEDERMAYER

Narozen 13. 3. 1966 v Brně. V roce 1989 ukončil studium na UJEP Brno (nyní Masarykova Univerzita) obor Operační výzkum a teorie systémů a působil zde krátce v oblasti výzkumu teorie struktur. V roce 1991 nastoupil do Státní banky československé, kde absolvoval kurz organizovaný Světovou bankou a pracoval na úseku správy aktiv a pasiv. Od ledna 1996 byl ředitelem odboru ČNB, do jehož kompetence patřila správa devizových rezerv a provádění operací na peněžním trhu. Zúčastnil se řady studijních pobytů a stáží u významných finančních institucí, věnovaných problematice kapitálového trhu (např. Swiss Bank Corporation, Salomon Brothers, Morgan Stanley), obchodování derivativů a řízení rizik (např. Bankers Trust, New York Institut of Finance, J. P. Morgan), měnové politiky a postavení centrální banky (např. FED N. Y., IMF, BIS, Bank of England) a dalším otázkám. Na problematiku finančních trhů a jejich nástrojů, řízení rizik a obchodování derivativů se zaměřuje i jako účastník odborných konferencí, v přednáškách na odborných kurzech a ve své publikační činnosti.

Od 27. února 1996 je členem bankovní rady ČNB a vrchním ředitelem ČNB.

VRCHNÍ ŘEDITEL ČNB ING. PAVEL ŠTĚPÁNEK, CSC.

Narozen 5. 9. 1956 v Praze. Vystudoval obor finance na Vysoké škole ekonomické v Praze. Po ukončení studia v roce 1979 působil nejprve jako asistent na VŠE, v roce 1981 nastoupil na Ministerstvo financí jako odborný referent. Působil zde postupně v různých funkcích ve Studijně-výzkumném centru, v oddělení veřejných financí, v odboru finanční politiky. V roce 1998 byl jmenován náměstkem ministra financí pro problematiku finanční politiky, mezinárodních vztahů, kapitálového trhu a privatizaci bank. Působil rovněž krátce v dozorčí radě Poštovní banky, v letech 1993 - 1998 byl členem prezidia Fondu národního majetku a v roce 1998 krátce asistentem generálního ředitele České spořitelny. Absolvoval zahraniční studijní pobyty při Mezinárodním měnovém fondu, zaměřené na problematiku daní a veřejných financí. Na téma finanční politiky přednáší na VŠE v Praze a rovněž publikuje v denním a odborném tisku. Od 13. února 1999 je členem bankovní rady ČNB a vrchním ředitelem ČNB.

I. 2 ORGANIZACE

V oblasti organizace byl rok 1999 prvním uceleným rokem působení nové organizační struktury realizované v polovině předchozího roku. Praxe potvrdila správnost i reálnost provedených restrukturalizačních opatření, zejména zpružnění a zefektivnění řídicí práce. Náročné úkoly se dařilo plynule zabezpečovat i přes téměř 16 % snížení pracovních míst v r. 1998. V návaznosti na provedenou restrukturalizaci schválila bankovní rada novou koncepci personální práce.

Organizační strukturu České národní banky tvoří ústředí se sídlem v Praze a pobočky se sídlem v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. ČNB se dále člení na organizační útvary, kterými jsou v ústředí úseky, sekce, odbory a v pobočkách odbory. Základním článkem odborného řízení jsou v České národní bance sekce ústředí.

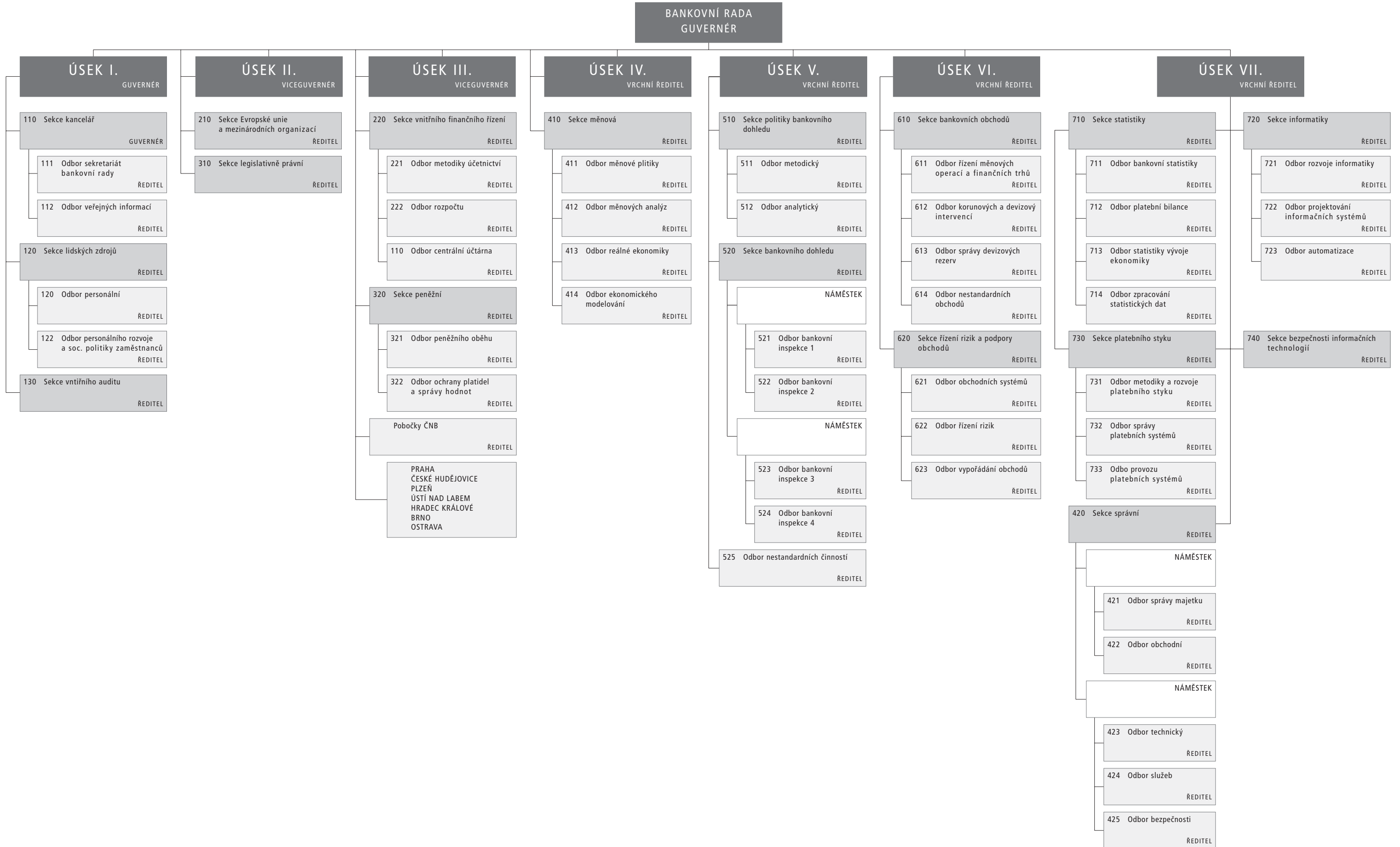
10

V roce 1999 byly provedeny dvě dílčí změny organizačního řádu. První změna souvisela se jmenováním nových členů bankovní rady a potřebou nově rozdělit vrcholové kompetence členů bankovní rady při řízení jednotlivých úseků a poboček České národní banky.

Dílčí změna organizačního řádu byla realizována v listopadu 1999. Jejím cílem bylo provedení úprav v organizaci a řízení České národní banky, které vyplynuly s diskuse členů bankovní rady k vyhodnocení funkčnosti komplexní racionalizace organizační struktury, provedené k 1. červnu 1998 a z námětů jednotlivých sekcí k dílčímu zpřesnění a zefektivnění prováděných činností. Do této změny byly rovněž promítnuty úkoly vyplývající pro Českou národní banku ze zákonů, zejména ze zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů a ze zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA ČNB

ZAMĚŘENÍ A ODPOVĚDNOST ORGANIZAČNÍCH ÚTVARŮ ÚSTŘEDÍ A POBOČEK ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY, VYPLÝVAJÍCÍ Z ORGANIZAČNÍHO ŘÁDU ČNB

ÚSTŘEDÍ

110 SEKCE KANCELÁŘ

Odpovídá za sekretariátní práce pro guvernéra, bankovní radu a jednotlivé členy bankovní rady včetně organizační a poradenské činnosti, za zahraniční a vnitřní protokol ČNB, za včasnou informovanost vedení ČNB o důležitých událostech a skutečnostech, za komunikaci ČNB s veřejností, zejména za kontakty se sdělovacími prostředky, za komunikaci vůči vlastním zaměstnancům ČNB.

120 SEKCE LIDSKÝCH ZDROJŮ

Odpovídá za řízení lidských zdrojů, za pracovněprávní a mzdovou agendu včetně daně z příjmů ze závislé činnosti, za zpracování mezd a vedení stanovených evidencí ve mzdové oblasti, za profesionální a sociální rozvoj zaměstnanců a za koordinaci zpracování organizační struktury ČNB, organizačního řádu a řízení jejich změn.

130 SEKCE VNITŘNÍHO AUDITU

Odpovídá za vnitřní auditní činnosti a stanovení zásad kontrolní činnosti v ČNB. Zajišťuje provádění vnitřního auditu a kontroly v ČNB.

210 SEKCE EVROPSKÉ UNIE

A MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ

Odpovídá za celkovou koordinaci vztahu České republiky k Evropské unii a jejím institucím včetně procesu začleňování do evropských struktur, vztahů ČNB k mezinárodním ekonomickým a finančním institucím a zahraničním bankám a navrhuje koncepci těchto vztahů.

220 SEKCE VNITŘNÍHO FINANČNÍHO ŘÍZENÍ

Odpovídá za účetnictví ČNB, za rozpočet ČNB, za controlling a za finanční vztahy ČNB ke státnímu rozpočtu.

310 SEKCE LEGISLATIVNÍ A PRÁVNÍ

Odpovídá v ČNB za oblast legislativy a práva, za soulad předpisů ČNB s ostatními právními předpisy a za postupnou harmonizaci legislativy ČNB s legislativou Evropské unie.

320 SEKCE PENĚŽNÍ

Odpovídá za přípravu vydávání nových bankovek a mincí, za řízení hotovostního peněžního oběhu, za správu zásob českých peněz, zlata, drahých kovů a pamětních stříbrných mincí a za ochranu české měny před paděláním.

410 SEKCE MĚNOVÁ

Odpovídá za zpracování návrhů měnové politiky, za komplexní analýzy a predikce měnového a ekonomického vývoje, za návrhy na koordinaci měnové politiky a hospodářské politiky vlády, za analýzy vývoje inflace a vztahu agregátní nabídky a poptávky a za analýzy a predikce makroekonomických jevů s využitím ekonomických modelů.

420 SEKCE SPRÁVNÍ

Odpovídá za realizaci všech hospodářsko-správních činností ČNB včetně bezpečnosti v ČNB.

510 SEKCE POLITIKY BANKOVNÍHO DOHLEDU

Odpovídá za stanovení regulačních pravidel rozvoje bankovního sektoru, za stanovení postupů pro výkon bankovního dohledu a za komplexní analýzy bankovního sektoru České republiky.

520 SEKCE BANKOVNÍHO DOHLEDU

Odpovídá za komplexní výkon bankovního dohledu nad bankami a za realizaci politiky bankovního dohledu v České republice.

610 SEKCE BANKOVNÍCH OBCHODŮ

Odpovídá za implementaci měnové politiky a řízení operativního cíle měnové politiky, za intervenční operace ČNB na peněžním a devizovém trhu, za správu devizových rezerv ČNB, za zajišťování funkce agenta vlády České republiky při řízení vládního dluhu, za poskytování a správu úvěrů bankám a nestandardním klientům ČNB

620 SEKCE ŘÍZENÍ RIZIK A PODPORY OBCHODŮ

Odpovídá za řízení rizik aktiv a pasiv ČNB, za rozvoj a správu informačních systémů bankovních obchodů, za komplexní vypořádání obchodů ČNB na tuzemských i zahraničních trzích.

710 SEKCE STATISTIKY

Odpovídá za sběr, přesné a komplexní zpracování dat měnové a bankovní statistiky, za sestavování platební bilance a za věcnou správu a rozvoj systémů statistických dat.

720 SEKCE INFORMATIKY

Odpovídá za rozvoj informačních systémů, informačních technologií a komunikace v ČNB s výjimkou specializovaných systémů spravovaných sekci platebního styku, sběru a zpracování statistických dat bankovního informačního systému, informačního systému dealingu a bezdrátových telekomunikačních prostředků pro nedatovou komunikaci.

730 SEKCE PATEBNÍHO STYKU

Odpovídá za řízení bezhotovostního platebního styku, za rozvoj a provozování automatizovaného systému účetnictví a platebního styku ČNB („ABO2“), systému mezibankovního zúčtování („clearing“); za koncepci, metodiku, rozvoj a provoz systému Trhu krátkodobých dluhopisů („TKD“).

740 SEKCE BEZPEČNOSTI INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

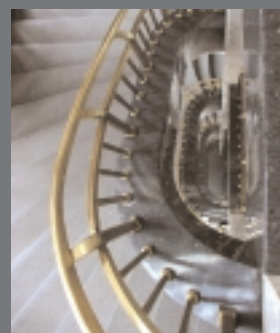
Odpovídá za bezpečnost a ochranu informačních technologií v ČNB a za investice do specializovaných prostředků zvyšujících bezpečnost informačních technologií.

POBOČKY

Odpovídají za správu zásob peněz, vedení účtů státního rozpočtu a ostatních klientů pobočky, za provádění platebního styku, za finanční účetnictví pobočky, za výkon devizové kontroly a zpracování devizové statistiky v regionu, za provádění konjunkturálních šetření, za výkon pracovněprávní a sociální agendy a za realizaci hospodářsko-správních činností v pobočce.

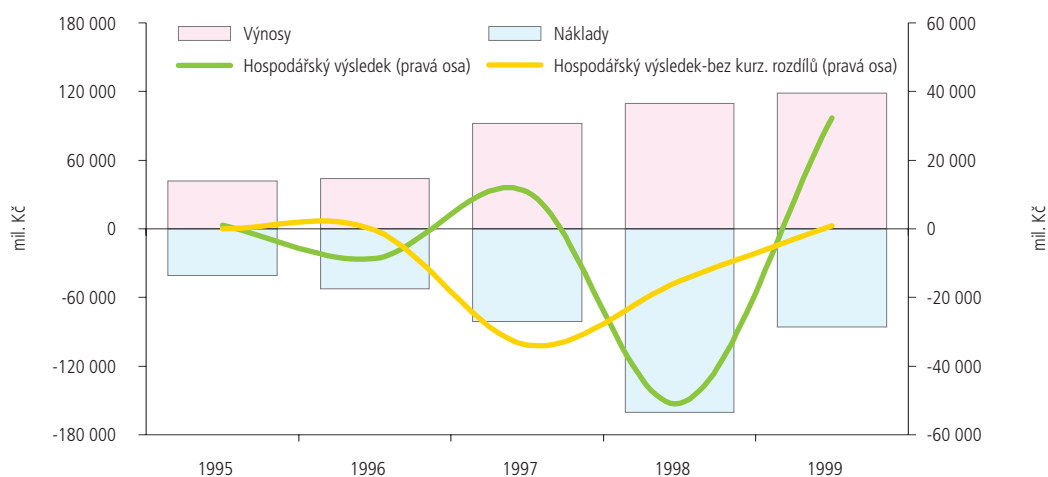
II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

II. ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ

Hospodářský výsledek České národní banky za rok 1999 skončil se ziskem ve výši 32 378 mil. Kč, přičemž výnosy dosáhly úrovně 118 325 mil. Kč a náklady 85 947 mil. Kč. Dosažený výsledek hospodaření byl ovlivněn realizovanými měnově politickými opatřeními ČNB a zejména pak dosaženou výší kurzových zisků z titulu zvýšeného korunového ocenění devizových rezerv ČNB v důsledku poklesu kurzu koruny.

GRAF II.1 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU ČNB V LETECH 1995 - 1999

Obdobně jako v předchozích letech prováděla ČNB i v roce 1999 za účelem sterilizace volné likvidity obchodních bank repo operace. Současně s repo tendrem využívaly komerční banky i nový typ obchodů, tzv. depozitní facilitu (zavedenou s platností od 1.12.1998). Komerčním bankám je tak umožněno automaticky uložit svou přebytečnou likviditu na konci dne do ČNB formou depozita za diskontní sazbu. Účelem tohoto opatření je zmenšení volatility krátkodobých úrokových sazeb a omezení jejich pohybu do koridoru mezi lombardní a diskontní sazbou. Úrokové náklady na repo operace a depozitní facilitu zatížily hospodářský výsledek čistou částkou v objemu 14 371 mil. Kč.

V roce 1999 bylo průměrně formou repo operací sterilizováno 203 550 mil. Kč (jedná se o průměrný denní objem poukázek ČNB v portfoliu komerčních bank), což je v porovnání s rokem 1998 objem o cca 55 % vyšší. Důvodem růstu volné likvidity bank byl jednak příliv zahraničního kapitálu a dále pak snížení sazby povinných minimálních rezerv. Celkové sterilizační náklady z repo operací s pokladními poukázkami ČNB oproti roku 1998 naopak v důsledku snižování úrokových sazeb poklesly. Limitní dvoutýdenní repo sazba byla postupně snižována ze stavu na počátku roku ve výši 9,5 % p.a. na 5,25 % p.a. k 26.11.1999. Snížení úrokových sazeb bylo realizováno i u diskontní sazby (ze 7,5 % na 5 % p.a.) a lombardní sazby (z 12,5 % na 7,5 % p.a.).

Čisté výnosy ze správy devizových rezerv dosáhly celkové kladné výše 15 438 mil. Kč, což je oproti roku 1998 nárůst o 865 mil. Kč. Dosažený objem byl ovlivněn především růstem objemu devizových rezerv ČNB (devizové rezervy ČNB vyjádřeny v USD vzrostly z 12,6 mld. USD na konci roku 1998 na stav 12,9 mld. USD na konci roku 1999).

Kurz koruny oslabil během roku 1999 (oslabení bylo způsobeno mimo jiné intervencemi ČNB na devizovém trhu) o 3 % vůči EUR a 21 % vůči USD. V důsledku tohoto nominálního poklesu bylo korunové ocenění devizových aktiv ČNB na konci roku vyšší než na počátku roku. Tento faktor (tj. pokles kurzu koruny) byl jedním z hlavních důvodů dosaženého zisku za rok 1999. Důsledky pohybu kurzu, které ovlivňují hospodaření banky, jsou při daném rozsahu devizových aktiv a režimu plovoucího kurzu velmi kolísavou složkou hospodářského výsledku banky. Při existující struktuře bilance ČNB, kdy devizová aktiva výrazně převyšují devizová pasíva (ČNB má otevřenou devizovou pozici) budou pohyby kurzu i v dalších letech významně ovlivňovat účetně vykázaný hospodářský výsledek České národní banky.

V hospodaření ČNB byla s konečnou platností vyřešena problematika pohledávek ČNB vůči Národní bance Slovenska vzniklá při dělení federálního majetku. Po předchozí dohodě s ČNB schválila vláda České republiky svým usnesením číslo 1253 z 22. listopadu 1999 smlouvu o postoupení těchto pohledávek na stát, a to za úhradu ve výši jedné koruny české. Smlouva nabyla platnosti podpisem oběma smluvními stranami a účinnosti nabude dnem, kterým nabude účinnosti smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o konečném vypořádání dělení majetku ČSFR. Z toho důvodu ČNB zařadila pohledávky za Národní bankou Slovenska mezi nelikvidní pohledávky za bankami a vytvořila k nim opravnou položku ve výši rozdílu mezi nominální hodnotou a cenou, za kterou budou pohledávky na stát postoupeny. Při postoupení pohledávek na stát v okamžiku nabytí účinnosti smlouvy mezi ČNB a státem bude ztráta z postoupení pohledávek plně kryta použitím opravné položky.

Na druhé straně bylo dosaženo zvýšených výnosů z titulu prodeje majetkového podílu v Československé obchodní bance, a.s. (čistý výnos činil 14 807 mil. Kč).

Hospodářský výsledek ČNB významně ovlivnila i tvorba rezerv a opravných položek. Potřeba jejich tvorby souvisela především s výše zmíněnými pohledávkami za Národní bankou Slovenska a dále pak s převzatými aktivy a vydanými zárukami z titulu konsolidačního programu.

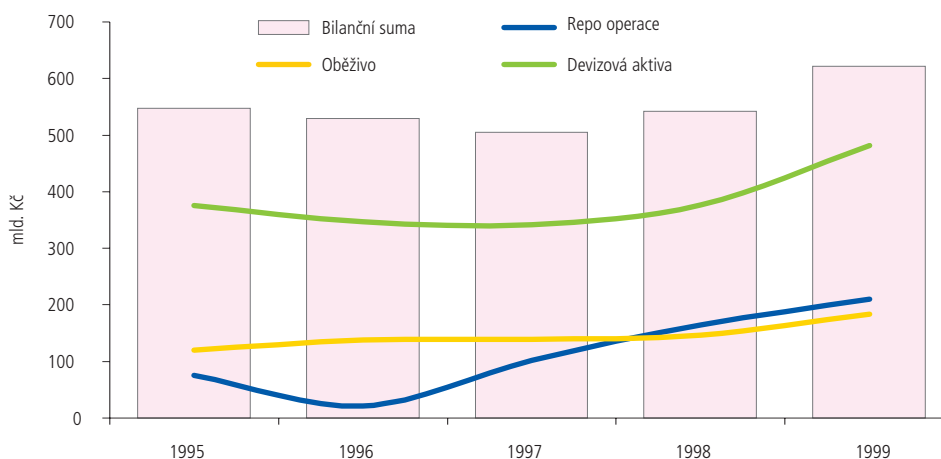
Na pokrytí rizika ztrát vyplývajících z konsolidace bankovního sektoru rozhodla vláda České republiky o vydání záruky ve výši 22 500 mil. Kč. Záruka byla vydána 19. března 1997 a je poskytnuta na období 10 let. Krytí ze záruk bylo vázáno na konkrétní aktiva se stanovením maximální výše. V návaznosti na postoupení pohledávek ČNB za Národní bankou Slovenska došlo ke změně uvedených omezujících podmínek s tím, že státní záruka se bude vztahovat na konsolidační program jako celek a nikoliv na ztráty z jednotlivých aktiv, což ve svém důsledku umožnilo rozpustit do výnosů banky část již vytvořených rezerv a opravných položek.

Celkový vliv rezerv a opravných položek byl v roce 1999 negativní. ČNB vykázala v této souvislosti čisté náklady ve výši 10 907 mil. Kč. Z celkového objemu vytvořených rezerv a opravných položek ve výši 88 854 mil. Kč připadá na konsolidační program 58 924 mil. Kč.

Vývoj celkové bilanční sumy ČNB a vývoj vybraných bilančních položek v letech 1995 až 1999 je zobrazen v níže uvedeném grafu. Na straně aktiv jsou z hlediska celkového objemu rozhodující položkou devizová aktiva. Jejich výši ovlivňují především kurzové vlivy, nákupy a prodeje na devizovém trhu a splátky dluhové služby. Oběživo a závazky z titulu repo operací jsou naopak rozhodujícími položkami pasív ČNB. Obě výše uvedené bilanční položky od konce roku 1995 do konce roku 1999 absolutně vzrostly. Zatímco oběživo postupně vzrostlo o 64 mld. Kč, závazky z titulu repo ope-

rací zaznamenaly dynamičtější nárůst (od konce roku 1995 vzrostly o 135 mld. Kč, což souviselo především s tím, že ČNB začala repo sazbu používat jako jeden z hlavních nástrojů měnové politiky). Komerční banky tak ve stále větší míře využívaly možnost repo tendru s pokladními poukázkami ČNB.

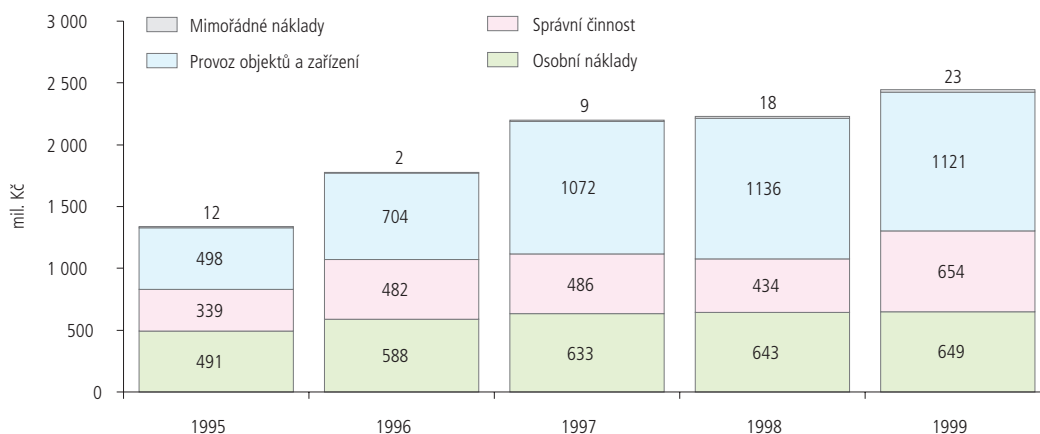
GRAF II.2 VÝVOJ BILANČNÍ SUMY ČNB A VYBRANÝCH BILANČNÍCH POLOŽEK

V oblasti emise a správy oběživa vynaložila ČNB 357 mil. Kč, což je oproti roku 1998 o 55 mil. Kč méně. Převážnou většinu nákladů (351 mil. Kč) tvoří náklady na pořízení bankovek a mincí. Na správu oběživa realizovanou pobočkami Komerční banky, a. s., bylo vynaloženo cca 6 mil. Kč.

Hospodaření ČNB v oblasti provozní skončilo záporným saldem nákladů a výnosů ve výši 2 406 mil. Kč, přičemž meziroční zvýšení salda oproti roku 1998 činilo 227 mil. Kč (tj. 10,4 %). Provozní náklady v roce 1999 představovaly z celkových nákladů ČNB 2,8 %, dosažené provozní výnosy z celkových výnosů banky tvořily pak 0,03 %. Zvýšení záporného salda ovlivnily především nakupované služby, které oproti předchozím rokům zahrnovaly i náklady na finančního a právního poradce pro přípravu privatizace Československé obchodní banky, a.s., ve výši 240 mil. Kč. Po vyloučení této mimořádné nákladové položky lze konstatovat, že provozní oblast jako celek se vyvíjela obdobně jako v předchozím roce. Z hlediska účelovosti vynaložených prostředků bylo například na zaměstnance (mzdy, sociální a zdravotní pojištění) vynaloženo 622 mil. Kč, na odpisy 554 mil. Kč, na pronájem provozních budov 372 mil. Kč, na daň z přidané hodnoty 124 mil. Kč (daň z přidané hodnoty placená na vstupu se promítá do nákladů, neboť ČNB nemůže vzhledem k objemu poskytovaných finančních činností uplatnit její odpočet) a na údržbu a servis výpočetní techniky 77 mil. Kč. Provozní náklady dále zahrnují spotřebu paliv a energie, opravu a údržbu majetku, nakupované služby (posudky, expertizy, audit, podpora software, apod.), telekomunikační poplatky, výkony spojů, náklady na vzdělávání zaměstnanců, cestovné, přepravné a spotřebu drobného majetku, kancelářských potřeb a tiskopisů. Mimořádné náklady v provozní oblasti dosáhly výše 23 mil. Kč. Výnosy v provozní oblasti dosáhly celkově 41 mil. Kč.

GRAF II.3 PROVOZNÍ NÁKLADY V LETECH 1995 - 1999

20

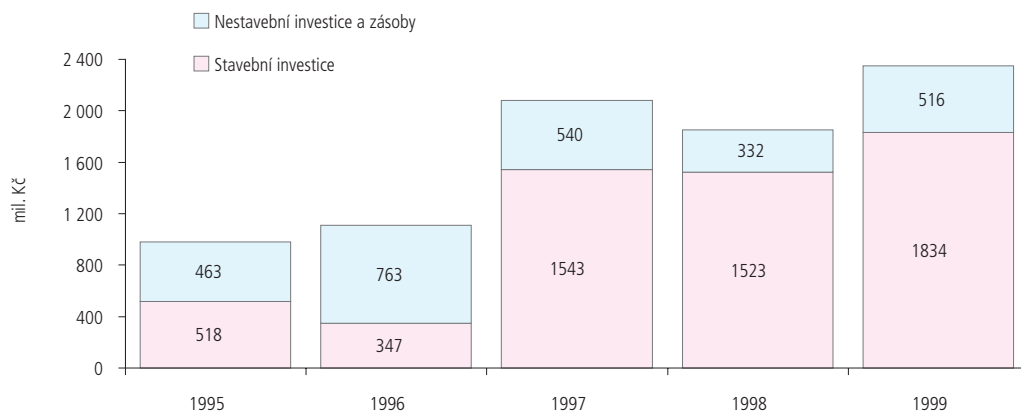
Na pořízení investic a zásob bylo v roce 1999 vynaloženo celkem 2 350 mil. Kč, což je o 85 % méně než v roce 1998, kdy však byly realizovány významné kapitálové investice (při vyloučení kapitálových investic byl objem vyšší o 27 %). Z uvedené částky bylo na stavební investice čerpáno 1 834 mil. Kč a na nestavební investice a zásoby 516 mil. Kč. Kapitálové investice nebyly realizovány.

Naprostá většina finančních prostředků na stavební investice směřovala do rekonstrukce budov ústředí ČNB v Praze 1. V roce 1999 se rekonstrukce budov ústředí ČNB dostala do své závěrečné fáze. Byla dokončena rozhodující část stavebních prací a dodávek včetně montáží technologií u všech stavebních objektů, provozních souborů i ostatních ucelených dodávek. V závěru druhé poloviny roku byl zahájen proces kolaudace a postupného předávání a přejímání od zhotovitele objednateli. Do konce roku 1999 nabylo právní moci kolaudační rozhodnutí pro rozhodující objem rekonstruovaných budov. Kromě rekonstrukce budov ústředí ČNB probíhaly ještě menší stavební úpravy na pobočkách a dalších objektech ČNB.

Při realizaci nestavebních investic a zásob bylo nejvíce prostředků využito na nákup výpočetní techniky (HW) v objemu 145 mil. Kč. Dále potom byla vynaložena zejména částka 110 mil. Kč na investice do projektů a do aplikačního programového vybavení zajišťovaného dodavatelským způsobem, částka 69 mil. Kč na techniku pro místní a dálkovou datovou komunikaci včetně zabezpečené datové komunikace a částka 60 mil. Kč na nákup programového vybavení prostředků výpočetní techniky (SW). Na vybavení pracovišť nábytkem a technologickým zařízením byly realizovány finanční prostředky v objemu 52 mil. Kč a do oblasti „ostatní“, která zahrnovala především nákup kancelářských potřeb, materiálu na údržbu, skladových tiskopisů, obalového materiálu a ostatního materiálu, směřovala částka 40 mil. Kč.

V následujícím grafu jsou pro srovnání uvedeny realizované investice a zásoby v letech 1995 až 1999, přičemž se neuvádějí významově specifické kapitálové investice, neboť se jedná o majetkovou účast týkající se konsolidace bankovního sektoru.

GRAF II.4 STAVEBNÍ INVESTICE, NESTAVEBNÍ INVESTICE A ZÁSoby V LETECH 1995

Z grafu je zřejmé, že výdaje na stavební a nestavební investice a zásoby jsou v posledních třech letech podobné, přičemž jejich vyšší úroveň je dána vlivem rekonstrukce budov ústředí ČNB.

Vytvořený hospodářský výsledek ČNB za rok 1999 byl použit na úhradu ztráty z roku 1998 (v maximálně možném objemu) a na doplnění sociálního fondu (ve výši dohodnuté v kolektivní smlouvě na rok 2000). Přestože při rozdělování zisku byla naprostou prioritou úhrada ztráty z roku 1998, je možno konstatovat, že i po provedení úhrady zůstane v bilanci nadále neuhrazená ztráta z předchozích období, a to ve výši 18 393 mil. Kč, která bude uhrazena ze zisků dosažených v příštích letech.

BILANCE ČNB, ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA^{1/}

AKTIVA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období			Minulé účetní období
		Hrubá částka	Úprava	Čistá částka	
1.	Zlato	840	0	840	541
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	39 405	0	39 405	26 320
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	506 965	28 741	478 224	402 412
3.1.	Vklady u zahraničních peněžních ústavů	75 751		75 751	16 427
3.2.	Poskytnuté úvěry zahr. peněžním ústavům	7 659		7 659	16 356
3.3.	Cenné papíry	397 703	2 931	394 772	343 471
3.4.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí	25 852	25 810	42	26 158
4.	Pohledávky vůči tuzemským bankám	30 753	14	30 739	53 822
5.	Pohledávky vůči klientům	45 285	5 336	39 949	29 113
6.	Tuzemské cenné papíry a účasti	35 542	19 717	15 825	17 178
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	0	0	0	0
8.	Ostatní pohledávky vůči státnímu rozpočtu	0	0	0	0
9.	Pokladna v Kč	1 063		1 063	869
10.	Investiční majetek	11 360	2 746	8 614	6 860
10.1.	Hmotný investiční majetek	10 531	2 364	8 167	6 468
10.2.	Nehmotný investiční majetek	829	382	447	392
11.	Ostatní aktiva	8 960	1 444	7 516	4 942
11.1.	Náklady a příjmy příštích období	686	0	686	575
11.2.	Ostatní	8 274	1 444	6 830	4 367
	A K T I V A C E L K E M	680 173	57 998	622 175	542 057

22

PASÍVA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období	Minulé účetní období
1.	Emise oběživa	183 939	146 060
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	39 405	26 320
3.	Závazky vůči zahraničí včetně cenných papírů	30 545	11 383
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí	17 798	1 883
3.2.	Emise obligací	12 331	9 069
3.3.	Ostatní závazky vůči zahraničí	416	431
4.	Závazky vůči tuzemským bankám	275 884	275 927
4.1.	Peněžní rezervy bank	26 279	86 605
4.2.	Ostatní závazky	249 605	189 322
5.	Vklady klientů	33 123	31 812
6.	Emitované tuzemské cenné papíry	0	0
7.	Běžné hospodaření státního rozpočtu	0	0
8.	Ostatní závazky vůči státnímu rozpočtu	27 069	28 370
9.	Rezervy	33 602	54 370
10.	Základní jmění	1 400	1 400
11.	Fondy	8 203	8 234
12.	Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta z předchozích období	-50 740	0
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období	32 378	-50 740
14.	Ostatní pasíva	7 367	8 921
14.1.	Výnosy a výdaje příštích období	1 075	1 061
14.2.	Ostatní	6 292	7 860
	P A S Í V A C E L K E M	622 175	542 057

PODROZVAHA

v mil. Kč

Čís. pol.	P o l o ž k a	Běžné účetní období	Minulé účetní období
1.	Budoucí možné závazky k plnění	37 631	79 423
1.1.	Přijaté směnky (akcepty) a indosamenty směnek	0	0
1.2.	Závazky ze záruk	37 631	79 423
1.3.	Závazky ze zástav	0	0
2.	Ostatní neodvolatelné závazky	0	0
3.	Pohledávky ze spotových, termínových a opčních operací	42 639	75 006
4.	Závazky ze spotových, termínových a opčních operací	42 496	77 379
5.	Přijaté záruky	22 500	52 100

^{1/} Příloha k účetní závěrce je k dispozici v sídle ČNB, sekce kancelář Na Příkopě 28, Praha 1

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT

v mil. Kč

Číslo pol.	P o l o ž k a	Skutečnost v účetním období	
		běžném	minulém
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	33 361	57 450
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	25 578	37 884
1.2.	Ostatní	7 783	19 566
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	28 923	55 881
2.1.	Náklady na úroky z cenných papírů s pevnými výnosy	10 522	27 462
2.2.	Ostatní	18 401	28 419
3.	Výnosy z cenných papírů s proměnlivým výnosem	39	0
3.1.	Výnosy z akcií a jiných cenných papírů s proměnlivým výnosem	39	0
3.2.	Výnosy z majetkových účastí	0	0
4.	Výnosy z poplatků a províze	542	513
5.	Náklady na placené poplatky a províze	49	52
6.	Zisk (ztráta) z finančních operací	25 666	-41 302
7.	Ostatní výnosy	16 217	68
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí	21	20
7.2.	Ostatní	16 196	48
8.	Všeobecné provozní náklady	2 295	2 073
8.1.	Náklady na zaměstnance	624	613
8.1.1.	Mzdy a platy	454	441
8.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění	170	172
8.2.	Ostatní provozní náklady	1 671	1 460
9.	Tvorba rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	0	0
10.	Použití rezerv a opravných položek k hmotnému a nehmotnému majetku	0	0
11.	Ostatní náklady	3 949	436
11.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí	351	296
11.2.	Ostatní	3 598	140
12.	Tvorba opravných položek a rezerv k úvěrům a zárukám	32 667	13 739
13.	Použití opravných položek a rezerv k úvěrům a zárukám	8 814	31 598
14.	Tvorba opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	0	0
15.	Použití opravných položek a rezerv k majetkovým účastem a ostatním finančním investicím	0	0
16.	Tvorba ostatních opravných položek a rezerv	1 440	27 053
17.	Použití ostatních opravných položek a rezerv	17 035	183
18.	Zisk nebo ztráta z běžné činnosti po zdanění	0	0
19.	Mimořádné výnosy	53	3
20.	Mimořádné náklady	26	18
21.	Zisk nebo ztráta z mimořádné činnosti po zdanění	0	0
22.	Zisk nebo ztráta za účetní období	32 378	-50 740

ZPRÁVA NEZÁVISLÝCH AUDITORŮ

24

PRO BANKOVNÍ RADU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

Provedli jsme audit přiložené rozvahy České národní banky (dále jen „ČNB“) k 31. prosinci 1999, souvisejícího výkazu zisků a ztrát a přílohy (dále jen „účetní závěrka“) za rok 1999. Za sestavení účetní závěrky a za vedení účetnictví odpovídá vedení ČNB. Naši úlohou je vyjádřit na základě auditu výrok o této účetní závěrce.

Audit jsme provedli v souladu s auditorskými směrnicemi Komory auditorů České republiky a Mezinárodními standardy auditu. Tyto normy požadují, aby byl audit naplánován a proveden tak, aby auditor získal přiměřenou jistotu, že účetní závěrka neobsahuje významné nesprávnosti. Audit zahrnuje výběrovým způsobem provedená ověření průkaznosti částek a informací uvedených v účetní závěrce. Audit rovněž zahrnuje posouzení použitých účetních zásad a významných odhadů učiněných vedením ČNB a zhodnocení celkové prezentace účetní závěrky. Jsme přesvědčeni, že provedený audit poskytuje přiměřený podklad pro vyjádření výroku.

Podle našeho názoru přiložená účetní závěrka ve všech významných ohledech věrně zobrazuje majetek, závazky a vlastní jmění ČNB k 31. prosinci 1999 a výsledek jejího hospodaření za rok 1999 v souladu se zákonem o účetnictví a ostatními příslušnými účetními předpisy České republiky.

27. března 2000

PricewaterhouseCoopers Audit, s.r.o.
oprávněná auditorská společnost
licence číslo 021

Ing. Zdeněk Mojžíšek
auditor
dekret číslo 1813

III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

III. ČNB V PROCESU PŘÍPRAVY ČR NA ZAČLENĚNÍ DO EU A JEJÍ VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

III.1 INTEGRACE DO EU

Hlavní události integračního procesu v roce 1999

V roce 1999 ČNB zpracovala, zveřejnila a předložila vládě k diskusi Dlouhodobou měnovou strategii. Tento dokument mimořádné důležitosti, a to i z hlediska předvstupního procesu, se stal jedním z výchozích podkladů pro materiál vlády „Hospodářská strategie vstupu ČR do EU“ a „Společné hodnocení vlády a Evropské komise, týkající se priorit hospodářské politiky ČR“. Materiál ČNB se stal nedílnou součástí vládního dokumentu.

Vláda ČR na svém zasedání dne 17.5.1999 schválila dokument „Hospodářská strategie vstupu ČR do EU“. Tento dokument se stal základem „Společného hodnocení vlády a Evropské komise, týkající se priorit hospodářské politiky ČR“. Materiál, který vznikl na základě pravidelných kontaktů orgánů ČR a EU, projednala vláda dne 8.9.1999. V průběhu technické konzultace v Bruselu dne 13.9.1999 bylo dopracováno a odsouhlaseno konečné znění dokumentu. Dokument byl oficiálně podepsán dne 9.11.1999 místopředsedou vlády a ministrem financí p. Mertlíkem a evropským komisařem p. Solbes-Mira. Přípravných prací i závěrečného projednávání se účastnili také zástupci ČNB.

V říjnu 1999 Evropská komise zveřejnila „Pravidelnou zprávu EK za rok 1999 hodnotící pokrok ČR v přípravě na členství v EU“. Zpráva hodnotila celkový stupeň připravenosti ČR na členství v EU, nikoli jen situaci uplynulého roku. Přes značný pokrok na počátku transformačního procesu bylo tempo legislativních a institucionálních změn v posledních letech příliš pomalé. V oblasti bankovníctví Evropská komise popisuje již známé potíže českého bankovního sektoru. Za největší problém českého bankovního sektoru v současnosti považuje vysoký objem klasifikovaných úvěrů a nedokončenou privatizaci bank.

Obdobně jako v minulých letech se uskutečnila pravidelná zasedání orgánů Evropské dohody - Výboru přidružení (21.5.1999 v Bruselu) a jeho podvýborů, z nichž dva se týkají ČNB. Podvýbor pro hospodářské, finanční a měnové záležitosti zasedal 15.4.1999 v Praze. Podvýbor pro vnitřní trh se konal ve dnech 2.- 3.12.1999 rovněž v Praze. Značná část jednání těchto orgánů byla věnována aktuálnímu vývoji v ČR ve sledovaných oblastech a dále legislativní a institucionální přípravě na členství.

Screeningová jednání

Jednání o vstupu České republiky do Evropské unie se ve sledovaném období týkala především porovnávání legislativy - tzv. screeningu. ČNB se podílela na screeningu kapitol v oblasti volného pohybu služeb, volného pohybu kapitálu a hospodářské a měnové unie.

V rámci přípravy na screeningová jednání byly vypracovány tzv. screeningové listy obsahující vyhodnocení harmonizace příslušné české a evropské legislativy. Na základě screeningových jednání byly v ČNB ve spolupráci se zúčastněnými resorty zpracovány poziční dokumenty. Po jejich schválení vládou byly předány zástupcům Evropské komise.

Z dosavadního průběhu screeningových jednání o vstupu ČR do EU v oblasti bankovníctví a měnové politiky vyplývá, že předpisy ES vztahující se k uvedeným oblastem nepovažuje ČR z hlediska převzetí ke dni vstupu za problematické a je připravena je

nejpozději ke dni vstupu plně harmonizovat (v oblasti měnové politiky v rozsahu platnosti pro země, které mají dočasnou výjimku pro zavedení eura).

Přístupové partnerství, Národní program

Na podporu vstupu ČR do EU byla na obou stranách přijata řada dokumentů. Pravidelně ročně jsou aktualizovány dva dokumenty. První z nich, Přístupové partnerství (Accession Partnership), obsahuje požadavky Evropské unie na kandidátské země a druhý dokument vypracovává českou stranou s názvem Národní program přípravy ČR na členství v EU stanovuje úkoly pro krátkodobý a střednědobý časový horizont.

Úkoly Národního programu přípravy ČR na vstup do Evropské unie pro rok 1999 byly aktualizovány v průběhu prvního pololetí roku 1999. V průběhu roku 1999 Evropská komise zpracovala a předložila české straně k připomínkám dva dokumenty: „Accession Partnership - Priorities and intermediate objectives“ a „Programming by Priority“. První dokument naznačuje představy Evropské komise o prioritách Národního programu pro rok 2000 a dále, druhý obsahuje perspektivní výhled pomoci Phare.

Na základě zmíněných dokumentů a úkolů z předchozích národních programů byl připraven návrh priorit za obě oblasti, kterými ČNB do Národního programu přispívá - oblast měnové politiky (včetně statistiky) a bankovníctví (včetně platebního styku). Tyto priority jsou průběžně upřesňovány v reakci na pravidelné hodnocení Evropské komise a další požadavky, které vyplývají z jednání mezi ČR a EU.

Vztahy k Evropské centrální bance

V průběhu roku 1999 došlo k zintenzívnění vztahů České národní banky s Evropskou centrální bankou. Na pozvání guvernéra ČNB navštívil v červnu 1999 Prahu p. Tommaso Padoa-Schioppa, člen Rady ředitelů ECB. Tato návštěva se stala impulsem pro novou kvalitu vztahů obou bank. Návazně byly odsouhlaseny směry budoucí spolupráce mezi ČNB a ECB ve všech oblastech činnosti centrální banky.

V listopadu 1999 se v Helsinkách uskutečnilo první setkání nejvyšších představitelů ECB centrálních bank 11 zemí Eurosystému s nejvyššími představiteli centrálních bank 12 kandidátských zemí. Smyslem uvedeného setkání bylo poskytnout ucelený přehled problematiky týkající se centrálních bank v průběhu integračního procesu, označit nejdůležitější a nejobtížnější oblasti a rozšířit spolupráci Eurosystému a centrálních bank kandidátských zemí.

Zdůrazněn byl zejména význam harmonizace legislativy centrálních bank s *acquis communautaire*, tzn. zejména zakotvení nezávislosti centrálních bank v jejich statutech a dále sladění legislativy v oblasti měnové, bankovní a finančních trhů. ČNB věnuje rozvoji vztahů s ECB mimořádnou pozornost, protože tato instituce se pro ni stane hlavním partnerem po vstupu ČR do EU.

Realizovaná a připravovaná opatření v oblastech působnosti ČNB

Po ukončení screeningových jednání, která znamenala určité zpřesnění dosavadních úkolů i časových představ v oblasti harmonizace právního řádu, byl doplněn dosavadní harmonogram opatření v působnosti ČNB vyplývajících z jednání o vstupu ČR do EU. Přihlédnuto bylo i k příspěvkům ČNB do plánu legislativních prací vlády a k rozhodnutím bankovní rady o novelizaci zákona o bankách a zákona o ČNB.

Upravený harmonogram byl v rámci připomínkového řízení projednán s odpovědnými organizačními útvary banky. V průběhu roku 2000 budou úkoly harmonogramu dále upřesňovány s ohledem na průběh jednání o podmínkách vstupu.

Phare

Bankovní sektor České republiky čerpal v roce 1999 v rámci programu Phare prostředky ze dvou rozpočtů:

- z rozpočtu na rok 1997 částku ve výši 0,5 mil. EUR (cca 19 mil. Kč)

V roce 1999 Project Implementation Unit (Phare jednotka) ve spolupráci s Komisí pro evropskou integraci Bankovní asociace a Bankovním institutem řídila a monitorovala rozsáhlý vzdělávací program pro komerční banky a jejich klientelu „*Příprava bankovního a finančního sektoru v ČR na vstup do Evropské Unie*“.

- z rozpočtu na rok 1998 částku ve výši 0,75 mil. EUR (cca 28 mil. Kč)

Na základě dokumentu Evropské komise „Program partnerství mezi EU a ČR v procesu přibližování ČR k EU“ a dokumentu vlády ČR „Národní program přípravy ČR na členství v EU“ Evropská komise odsouhlasila prostředky pro technickou pomoc ČNB formou tzv. twinningu v oblasti bankovního dohledu ve výši 0,5 mil. EUR.

Hlavním cílem projektu spolupráce je připravit instituci kandidátské země, v tomto případě bankovní dohled ČNB, na její fungování v rámci podmínek Evropské unie z hlediska procedurálního a exekutivního. Na základě dohody podepsané všemi zúčastněnými stranami dne 19. 11. 1999 bude tento projekt realizován experty Ministerstva financí SRN a Řecké národní banky po dobu 19 měsíců s plánovaným ukončením dne 31. 5. 2001.

III.2 VZTAHY K MEZINÁRODNÍM FINANČNÍM INSTITUCÍM

Mezinárodní měnový fond

V rámci 11. Všeobecné revize členských kvót došlo v únoru 1999 k navýšení členské kvóty ČR o 38,96 % na 819,3 mil. SDR. V průběhu roku také pokračoval proces schvalování dodatečné jednorázové alokace SDR, kde pro ČR byla určena částka 240,2 mil. SDR.

V dubnu se uskutečnily pravidelné konzultace v rámci článku IV. Dohody, při kterých představitelé Fondu konstatovali, že bezprostřední prioritou je podpora ekonomickému oživení v zemi. V této souvislosti uvítali uvolnění měnové a fiskální politiky. V průběhu říjnové návštěvy zástupci Fondu uvítali náznaky oživení v důsledku zmíněných opatření, nicméně zdůraznili nutnost strukturálních reforem, jejichž dokončení je základním předpokladem pro oživení trvalejšího rázu. S ohledem na očekávanou nízkou inflaci MMF upozornil na možnost dalšího uvolnění měnové politiky.

V souvislosti se společnými aktivitami MMF a SB v průběhu roku pokračovalo jednání o příspěvku ČR pro iniciativu PRGF/HIPC (Poverty Reduction and Growth

Facility/Heavily Indebted Poor Countries). Česká republika se bude podílet na tomto projektu bezúročnou půjčkou ve výši 5,7 mil. SDR s dobou splatnosti 20 let (schváleno vládou 5. 1. 2000).

Technická pomoc ze strany MMF byla zaměřena na oblast inflačního cílení, kde proběhla řada seminářů a jednání. Na závěr bylo dohodnuto vydat společnou publikaci: „Inflační cílení v tranzitivních ekonomikách - případ ČR“.

Ocenění pokračující profesionalizace pracovníků ČNB se odrazilo v žádosti MMF o navržení odborníků, kteří by se zúčastnili misí MMF ve třetích zemích.

V průběhu roku pokračovala příprava na Výroční zasedání MMF/SSB v Praze v září v roce 2000. Představitelé obou bretton-woodských institucí konstatovali, že dosažený stav příprav poskytuje záruku k úspěšnému konání této významné události.

Světová banka

Spolupráce ČR se SB v roce 1999 se koncentrovala do oblasti technické pomoci spojené s čerpáním grantů. Jednalo se zejména o poskytnutí grantu ČR ve výši 70 tis. USD na řešení počítačových problémů spojených s přechodem do r. 2000. Na základě nabídky Světové banky se ČNB podílela na zpracování a projednání studie „Czech Republic toward EU Accession“ zabývající se hodnocením připravenosti ČR na vstup do EU. Současně byly zahájeny práce na přípravě další studie „Public Expenditure Review“, jejímž cílem bude posoudit efektivnost fiskálních výdajů.

Evropská banka pro obnovu a rozvoj

V průběhu roku 1999 banka podepsala smlouvy na financování 5 projektů v ČR v celkové hodnotě 205,2 mil. EUR, z nichž mimořádný význam mají především kapitálová účast k usnadnění privatizace ČSOB v částce 125 mil. EUR a půjčka ve výši 42,5 mil. EUR určená pro čističku vod pro město Brno. Zbývající projekty směřovaly do oblasti zabezpečení dodávek elektřiny, zlepšení městské infrastruktury a pojišťovnictví.

Banka rovněž poskytovala technickou pomoc zejména v oblasti legislativy (rozvoj činnosti KCP v oblasti dohledu a regulace kapitálového trhu). Do konce roku 1999 schválila EBRD ve vztahu k ČR smlouvy na financování 27 projektů s celkovou finanční účastí ve výši 642 mil. EUR.

BIS

Guvernér ČNB se zúčastňuje pravidelných pracovních setkání guvernérů centrálních bank organizovaných touto bankou, na nichž jsou diskutovány aktuální otázky světového ekonomického a měnového vývoje. Úzká spolupráce ČNB s BIS pokračovala zejména v rámci Výboru pro bankovní dohled a v oblasti koordinace zahraniční technické pomoci. Měnový a hospodářský výbor BIS v závěru roku 1999, v souvislosti se snahami omezit míru nezávislosti ČNB, zahájil práce na studii zabývající se vybranými aspekty nezávislosti centrálních bank.

OECD

V souvislosti s probíhajícími přípravami a jednáním o vstupu do EU hraje významnou roli rozvoj spolupráce mezi ČR a orgány resp. výbory OECD. Plnění vstupních závaz-

ků a příslibů vůči OECD je v členských státech EU vnímáno jako vytvoření dobrých výchozích předpokladů pro dokončení celé přípravy na členství v EU.

V roce 1999 se prohloubily vzájemné pracovní kontakty s OECD v mnoha oblastech. V březnu byla realizována návštěva zástupkyně generálního tajemníka OECD J. Sheltonové v Praze při příležitosti Evropského bankovního a finančního fóra, v červnu se uskutečnila pracovní návštěva generálního tajemníka OECD D. J. Johnstona. V dubnu a v září 1999 uskutečnil analytický tým sekretariátu OECD dvě mise do ČR v souvislosti s přípravou aktuální verze českého ekonomického přehledu na léta 1999/2000, který byl následně projednán na výboru EDRC dne 2.12.1999 a prezentován veřejnosti na tiskové konferenci v Praze 3.2.2000.

Na červencovém zasedání Výboru pro finanční trhy předložila česká delegace v pořadí již třetí písemnou situační zprávu o vývoji bankovního sektoru a českého kapitálového trhu a přijatých nebo připravovaných legislativních změnách. Materiál byl zpracován a prezentován zástupci ČNB a MF a byl přijat kladně.

V souladu se závěry, které vyplynuly z projednání pozice ČR vůči Kodexům liberalizace ve výborech CMIT a CIME v červnu 1998 předložila ČR v závěru roku 1999 výborům situační zprávu (Progress Report) o postupu v otázkách, které zůstaly po projednání pozice v roce 1998 otevřené. Šlo především o potvrzení vstupu v platnost opatření přijatých v rámci programu liberalizace devizového režimu a novel (malé a velké) zákona o bankách, o vysvětlení situace v oblasti auditu, pojišťovnictví a privatizace bankovního sektoru.

Zahraniční technická pomoc poskytovaná Českou národní bankou

Česká národní banka pokračovala i v roce 1999 v poskytování technické pomoci zemím střední a východní Evropy (SVE). Prostředky na hrazení zahraniční technické pomoci ČNB čerpala prostřednictvím účelového fondu, do něhož bylo pro rok 1999 vyčleněno 500 000 Kč. Správcem fondu je sekce EU a mezinárodních organizací jako koordinátor zahraničně technické pomoci poskytované ze strany ČNB. Technická pomoc byla čerpána organizováním pracovního semináře na téma „Kapitálová přiměřenost se zahrnutím tržních rizik“ pro zástupce bankovních dohledů zemí SVE, semináře na téma „Bank Rating and Early Warning Systems“, organizovaného ČNB ve spolupráci se Světovou bankou a poskytnutím konzultací zástupcům centrálních bank SVE z oblasti devizového trhu a devizových operací (Centrální banka Makedonie), platebního styku a informačních technologií (Litevská centrální banka).

IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ

IV. MĚNOVÁ POLITIKA A MĚNOVÝ VÝVOJ

IV.1 SHRnutí

Makroekonomický vývoj v roce 1999 charakterizoval další výrazný pokrok v dosahování vnitřní a vnější ekonomické rovnováhy. Vznikalo tak příznivé prostředí pro ukončení ekonomické recese a obrat k postupnému hospodářskému oživení.

K posílení vnitřní rovnováhy přispěl v roce 1999 další pokles inflace. Ten napomohl ke sblížení inflačních očekávání jednotlivých skupin ekonomických subjektů - podniků, domácností, odborů i tvůrců hospodářské politiky. Vnější nerovnováha české ekonomiky se v roce 1999 dále zmírnila. Ve srovnání s rokem 1998 se snížil schodek běžného účtu platební bilance o 15 % a jeho podíl na hrubém domácím produktu poklesl o 0,4 procentního bodu na 2 %.

V roce 1999 došlo k obratu ve vývoji hospodářského růstu. V celoročním srovnání hrubý domácí produkt poklesl o 0,2 %. Nicméně od druhého čtvrtletí 1999 dochází k jeho mírnému meziročnímu růstu. Obnovený ekonomický růst byl podpořen především zvýšenými výdaji domácností na konečnou spotřebu. K jejich stimulaci přispěla cenová a obchodní politika velkých maloobchodních řetězců a rozšířené možnosti dluhového financování. Na oživení ekonomického růstu se podílel i zahraniční sektor, kde vývozy rostly rychleji než dovozy. Postupně se zvyšující dynamika vývozu byla především výsledkem rozšiřující se výrobní kooperace se zahraničím a náběhu nových proexportně zaměřených investic. Růst vývozu byl podpořen rovněž zvýšenou orientací domácích výrobců na zahraniční trhy při trvající nízké úrovni domácí poptávky. Rostoucí výrobní kooperace se zahraničím však na druhé straně vedla k růstu dovozu.

Měnová politika ČNB se již druhým rokem realizovala v režimu cílování inflace. V souladu s konceptem cílování inflace opatření měnové politiky vycházela z prognóz inflace za současného komplexního vyhodnocení makroekonomického a měnového vývoje. Přijatá měnová opatření v roce 1999 odrážela příznivý vývoj inflace a snahu o podporu ekonomického oživení. ČNB v průběhu roku 1999 v postupných krocích snižovala své základní úrokové sazby. S cílem postupně harmonizovat instrumentárium měnové politiky s ECB a podpořit konkurenceschopnost domácího bankovního sektoru ČNB snížila také sazbu povinných minimálních rezerv.

Oproti předpokladům se skutečný vývoj spotřebitelských cen i čisté inflace v roce 1999 pohyboval na nižší úrovni. Důvodem byl vliv několika obtížně předvídatelných faktorů, které se nacházejí mimo dosah měnové politiky a které z tohoto důvodu patří v režimu cílování inflace do seznamu tzv. výjimek. Byl to zejména absolutní pokles cen potravin, který přispěl k tomu, že skutečná hodnota čisté inflace zůstala v prosinci 1999 výrazně pod hodnotou zvoleného inflačního cíle pro rok 1999.

Makroekonomický vývoj v roce 1999 vytvořil stabilní rámec pro pokračující oživení ekonomiky. Do jaké míry se podaří hospodářský růst a stabilitu v budoucnosti udržet bude závislé na řadě faktorů. Ty zahrnují především urychlení restrukturalizace na mikroúrovni a řešení legislativních a systémových problémů při doladování tržního prostředí. Příslibem do budoucna je současný masivní příliv přímých zahraničních investic do české ekonomiky, postupná restrukturalizace v podnikové sféře a privatizace bankovního sektoru s očekávaným pozitivním dopadem na stranu nabídky. Tento vývoj vedoucí k růstu efektivnosti a produktivity je zárukou snižování potenciálních vnitřních inflačních tlaků v české ekonomice.

IV.2 VÝVOJ EKONOMIKY ČR

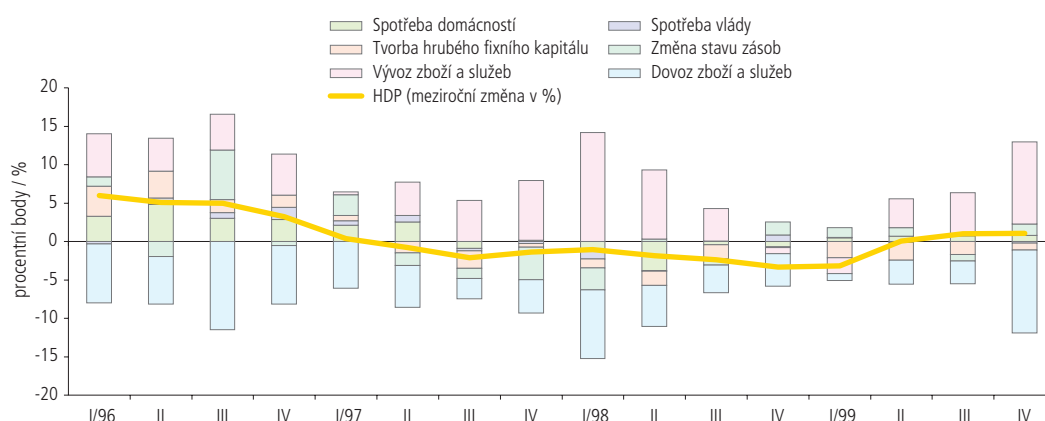
Poptávka a nabídka

Meziroční pokles hrubého domácího produktu probíhající v ekonomice od první poloviny roku 1997 byl od druhého čtvrtletí roku 1999 vystřídán mírným oživením. V meziročním srovnání však byla ještě tvorba hrubého domácího produktu^{1/} za celý rok 1999 o 0,2 % nižší než v roce předchozím. Z pohledu poptávky byl obrat k slabému hospodářskému oživení výsledkem rostoucích výdajů domácností na konečnou spotřebu a relativně příznivého vývoje vnější poptávky. Domácí poptávka za celý rok 1999 ještě poklesla, avšak ve čtvrtém čtvrtletí 1999 již vlivem rostoucí spotřebitelské poptávky vzrostla o 1 %. Celoroční pokles domácí poptávky byl spojen zejména s pokračujícím poklesem investiční poptávky (meziročně o 5,5 %) a velmi mírným poklesem poptávky vlády.

1/ Dále uvedené údaje o tvorbě a užití HDP v části Poptávka a nabídka jsou uvedeny ve stálých cenách roku 1995.

GRAF IV.1 PODÍL JEDNOTLIVÝCH SLOŽEK DOMÁCÍ POPTÁVKY A NETTO VÝVOZU NA MEZIROČNÍ ZMĚNĚ HDP

(ve stálých cenách roku 1995)

Čistá zahraniční poptávka

2/ Netto vývoz (čistá zahraniční poptávka) = vývoz zboží a služeb - dovoz zboží a služeb ve stálých cenách roku 1995

Příspěvek netto vývozu^{2/} k meziroční změně hrubého domácího produktu byl při rychleji rostoucím vývozu než dovozu za celý rok 1999 kladný. Ve srovnání s rokem 1998 byl však nižší. V absolutním vyjádření se netto vývoz snížil oproti předchozímu roku o 2 % na 95,6 mld. Kč. Jeho podíl na hrubém domácím produktu poklesl o 0,1 % procentního bodu na 6,8 %.

Spotřebitelská poptávka

Růst spotřebitelské poptávky v průběhu roku 1999 naznačoval obrat v jejím dosavadním vývoji. Po poklesu v předchozím roce 1998 (meziročně o 2,9 %) výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 1999 vzrostly o 1,4 %. K postupnému oživení spotřebitelské poptávky docházelo za situace, kdy reálné disponibilní příjmy domácností^{3/} meziročně klesaly a domácnosti vyrovnávaly celkově nižší úroveň svých příjmů menším sklonem k úsporám a zvýšenou poptávkou po spotřebních úvěrech u bankovních a zejména nebankovních institucí. Zvýšená spotřeba domácností byla realizována ve výdajích na předměty dlouhodobé spotřeby i v nákupech potravin. Oživení poptávky po spotřebních statcích^{4/} indikovalo probíhající proces jejich obno-

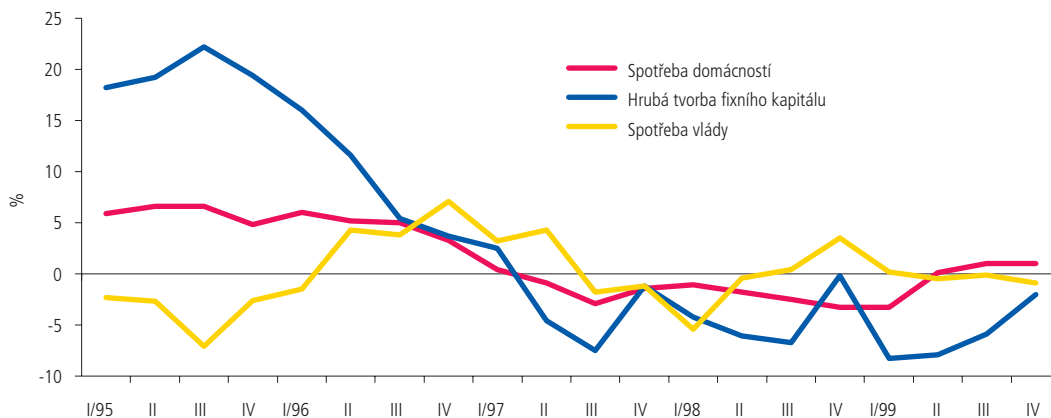
3/ Podle statistiky národních účtů ČSÚ

4/ Zaznamenány byly zejména zvýšené nákupy osobních automobilů a také pohonných hmot.

vy po déletrvající recesi, zvýšené výdaje za potravinářské zboží byly do značné míry ovlivněny obchodní a cenovou politikou maloobchodních řetězců.

GRAF IV.2 MEZIROČNÍ MÍRA RŮSTU SLOŽEK DOMÁCÍ POPTÁVKY

(ve stálých cenách roku 1995)

37

Poptávka vlády

Spotřeba vlády v roce 1999 meziročně poklesla o 0,1 %. Při této velmi mírné meziroční změně byl její vliv na vývoj hrubého domácího produktu nepatrný, indikoval spíše udržení veřejné spotřeby na stabilizované úrovni. Její mírný pokles oproti roku 1998 byl důsledkem snížení rozpočtových nákladů dluhové služby vlivem poklesu úrokových sazeb na domácím finančním trhu a dalších úspor. Tyto úspory byly částečně kompenzovány zejména zvýšenými příspěvky na činnost příspěvkových organizací a transferovými platbami fondům sociálního a zdravotního pojištění.

Investiční poptávka

Vývoj hrubé tvorby fixního kapitálu v roce 1999 prozatím nenaznačoval oživení investiční poptávky v ekonomice. Poptávka po investicích již třetím rokem klesala a v roce 1999 se tento pokles dále prohloubil (na - 5,5 % meziročně). Přetrvávající pokles investiční poptávky byl důsledkem více faktorů. Významné byly především probíhající strukturální změny v alokaci investic, nedokončený proces privatizace v podnikovém sektoru ovlivňující i přístup podniků k úvěrovým zdrojům pro financování investic a nejistota míry budoucího ekonomického růstu. Na druhé straně však analýzy realizovaných investic signalizovaly určité pozitivní tendence. Ty dokumentují především probíhající strukturální změny v investicích (při výrazném poklesu stavebních investic meziročně mírně vzrostly investice do strojů a zařízení), růst investic velkých a středních firem v sektoru nefinančních podniků (zejména pod zahraniční kontrolou) s převažujícím proexportním zaměřením a růst podílu investic do strojírenských a elektrotechnických výrob.

Produkce

Největší příspěvky k tvorbě hrubého domácího produktu se v roce 1999 realizovaly ve sféře obchodu, dopravy a finančních služeb,^{5/} v jisté míře i komerčních službách.

5/ Vyjádřených imputovanými úroky

6/ Odvětví průmyslu se podílí na tvorbě HDP v základních cenách 37 %.

Tento vývoj odrážel pokračující strukturální změny na straně nabídky ve prospěch sektoru služeb. V odvětví průmyslu^{6/} vykázaný meziroční pokles hrubé přidané hodnoty v roce 1999 naznačoval, že proces restrukturalizace ekonomiky není ještě zdaleka ukončen. Přetrvávající problematická situace řady podniků byla odrazem řady vlivů, které již byly v předchozích zprávách ČNB podrobněji analyzovány (nedokončená privatizace s důsledky pro efektivní výkon vlastnických práv aj.). Vedle uvedených dlouhodobějších vnitřních vlivů byla tvorba hrubé přidané hodnoty v průmyslu v roce 1999 ovlivněna i nepříznivými vnějšími vlivy, především růstem cen energetických surovin na světových trzích. Problémy v tvorbě hrubé přidané hodnoty přetrvávaly v roce 1999 i v odvětví stavebnictví, které bylo nejvíce zasaženo předchozí recesí a probíhajícími strukturálními změnami v poptávce po investicích (růst podílu investic do strojů a zařízení v neprospěch staveb).

38

Na druhé straně rostoucí odbyt řady podniků, zejména na zahraniční trhy, naznačoval, že tyto podniky byly schopny při nízké úrovni celkové domácí poptávky realizovat ve zvýšené míře svoji produkci na zahraničním i domácím trhu. Růst jejich výkonu byl ve většině případů podložen restrukturalizací v době recese a také realizací nových investic (především u firem se zahraniční majetkovou účastí).

Trh práce

Mzdy a příjmy

Meziroční růst průměrných nominálních mezd se udržoval po celý rok 1999 na relativně vysoké úrovni, i když se oproti roku 1998 zmírnil. Při rychlejší snížení inflace průměrné reálné mzdy na rozdíl od předchozího roku^{7/} v roce 1999 meziročně vzrostly (Tab. IV.1), a to jak v nepodnikatelské,^{8/} tak v podnikatelské sféře. Růst reálných mezd nebyl doprovázen odpovídajícím růstem produktivity práce. Rychlejší růst mezd než produkčních veličin byl především odrazem úrovně řízení a efektivnosti hospodaření ve zmíněných segmentech podnikatelského sektoru, kde proces privatizace a restrukturalizace nebyl ještě plně ukončen. Určitou roli zde sehrála také odchýlná inflační očekávání odborů při mzdových vyjednáváních pro rok 1999.

7/ Od čtvrtého čtvrtletí 1997 do třetího čtvrtletí 1998 průměrné reálné mzdy meziročně klesaly. Jejich meziroční růst se obnovil až ve čtvrtém čtvrtletí 1998.
8/ V nepodnikatelské sféře byl růst mezd důsledkem provedených administrativních tarifních úprav platů.

TAB. IV.1 INDIKÁTORY MEZD, CEN, PRODUKTIVITY (meziroční změna v %)

UKAZATEL	I/96	II/96	III/96	IV/96	1996	I/97	II/97	III/97	IV/97	1 1997	I/98	II/98	III/98	IV/98	1998	I/99	II/99	III/99	IV/99	1999
Průměrná mzda v ČR (nominální)	17,4	21,0	16,5	17,1	18,0	14,0	13,3	12,8	8,4	11,9	10,9	7,0	9,2	10,1	9,4	8,6	8,0	8,7	7,9	8,2
Průměrná mzda v ČR (reálná)	7,9	11,5	6,6	7,8	8,4	6,3	6,3	2,6	-1,5	3,1	-2,1	-5,0	-0,3	2,4	-1,4	5,4	5,5	7,4	5,8	6,0
NHPP	4,0	4,0	3,1	3,2	3,6	0,6	-0,6	-1,0	0,0	-0,3	0,4	-0,1	-0,4	-1,1	-0,3	-0,2	3,0	3,9	3,3	2,5
Reálné jednotkové mzdové náklady	4,0	5,4	1,6	3,5	3,6	0,3	2,9	3,0	-0,5	1,4	0,4	-3,5	-0,9	-0,4	-1,2	2,0	0,0	1,9	-0,7	0,8
Nominální jednotkové mzdové náklady	11,7	15,6	10,3	12,5	12,5	9,7	9,4	10,8	5,6	8,7	8,8	7,1	9,2	10,8	8,9	7,4	2,9	2,0	0,7	3,1
Deflátor HDP	7,4	9,7	8,6	8,8	8,6	9,3	6,3	7,5	6,1	7,2	8,4	10,9	10,2	11,2	10,2	5,3	2,8	0,1	1,5	2,4

Pramen: ČSÚ, propočít ČNB

Nerovnovážený vývoj reálných mezd a produktivity práce v roce 1999, znamenající zvýšení mzdové náročnosti na jednotku produktu, byl zdrojem opětovného vytváření potenciálních mzdově inflačních tlaků v ekonomice. Reálné jednotkové mzdové náklady, které jsou indikátorem nákladových inflačních tlaků, tak po poklesu v roce 1998 zaznamenaly v roce 1999 opětovný růst (meziročně o 0,8 %). Odchýlný vývoj mezd a produkčních veličin se však při setrvávající nízké úrovni domácí poptávky prozatím nepromítal do vývoje cen průmyslových výrobců a návazně do spotřebitelských cen. Potenciální poptávkové inflační efekty nerovnováženého mzdového vývoje v roce 1999 byly eliminovány meziročním poklesem nominálních příjmů z hrubého smíšeného důchodu a důchodu z vlastnictví. Celkové nominální příjmy domácností tak

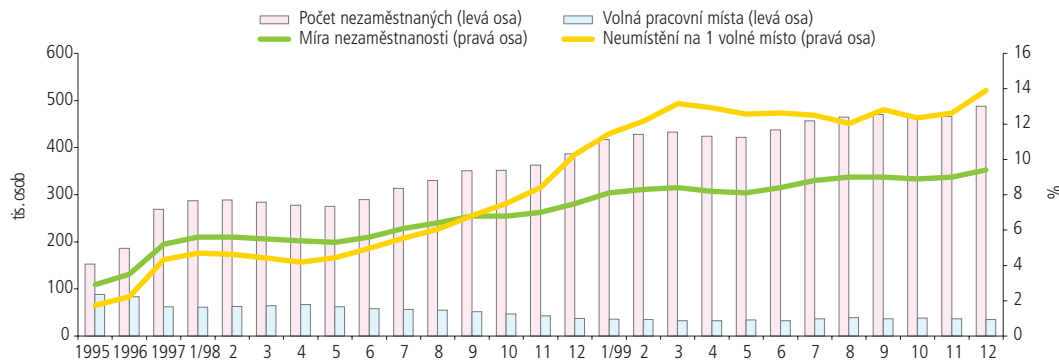
rostly pomaleji než nominální příjmy z mezd. V důsledku toho došlo v roce 1999 k poklesu podílu disponibilního důchodu domácností na nominálním hrubém domácím produktu.

Zaměstnanost a nezaměstnanost

Na trhu práce se v roce 1999 dále prohluboval nesoulad mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle. Tento proces se projevoval nejen v celkové převaze nabídky pracovních sil nad poptávkou, ale také strukturálně, tj. v kvalifikační, odvětvové a zejména regionální dimenzi. Výsledkem byl pokles agregátní zaměstnanosti a růst míry nezaměstnanosti. Tento vývoj byl doprovázen zvyšujícím se počtem uchazečů na jedno volné pracovní místo.

V porovnání s předchozími roky byla v roce 1999 dynamika poklesu zaměstnanosti nejvyšší. Absolutní pokles zaměstnanosti se dotknul všech sfér národního hospodářství - primární, sekundární i terciární. Míra nezaměstnanosti se v průběhu celého roku 1999 pohybovala na vyšší úrovni než v roce předchozím, z pohledu meziročních změn míry nezaměstnanosti zde však bylo patrné od druhého čtvrtletí 1999 zmírnění tlaků na její růst. Koncem roku 1999 vzrostla až na hodnotu 9,4 %, její meziměsíční nárůst o 0,4 procentního bodu oproti listopadu 1999 byl však částečně ovlivněn i sezónním vlivem.

GRAF IV.3 CHARAKTERISTIKY NEZAMĚSTNANOSTI (1995 - 1999)

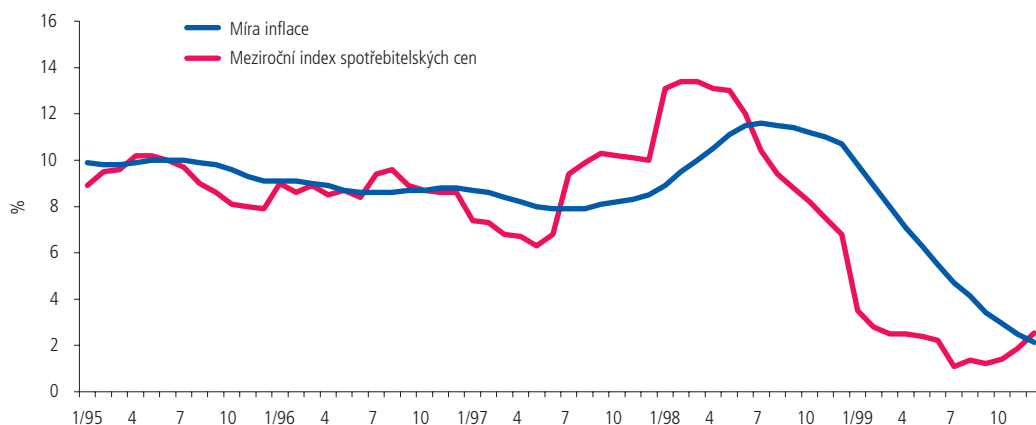

Ceny

Dlouhodobější proces postupného zpomalování růstu spotřebitelských cen, prosazující se od druhého čtvrtletí roku 1998, se ve třetím čtvrtletí 1999 zastavil a ve zbývající části roku jejich vývoj naznačoval opětovný trend k růstu. Tento nárůst však byl mírný, takže celkově se růst spotřebitelských cen pohyboval v roce 1999 na nižší úrovni než v roce předchozím. V červenci 1999 přitom dosáhl meziroční růst spotřebitelských cen nejnižší hodnoty od počátku transformace (1,1 %). Průměrná míra inflace^{9/} vykazovala po celý rok trend k poklesu.

9/ Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného indexu spotřebitelských cen (bazického) za posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12ti měsíců.

GRAF IV.4 VÝVOJ MEZIROČNÍHO INDEXU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN A MÍRY INFLACE V OBDOBÍ 1995 - 1999

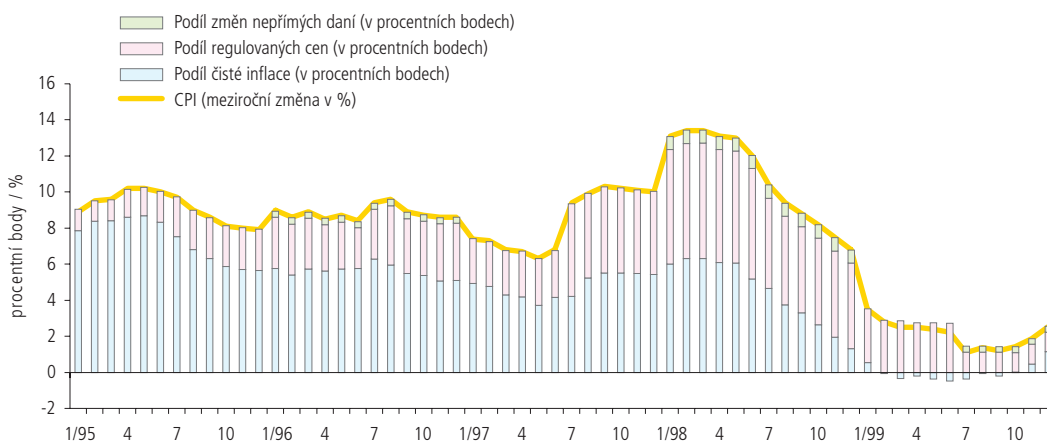
40

10/ Čistá inflace je definována jako index spotřebitelských cen po vyloučení položek regulovaných cen a očištění o vliv dalších administrativních opatření (např. zvyšování nepřímých daní, rušení dotací). V rámci čisté inflace se samostatně sleduje a analyzuje vývoj cen potravin a nepotravinářských položek, tj. korigované inflace. Korigovaná inflace zahrnuje ceny nepotravinářských položek spotřebního koše bez položek regulovaných cen a bez administrativních vlivů.

11/ Oproti roku 1998 se v roce 1999 meziroční růst regulovaných cen zpomalil o 16,2 procentního bodu na 4,2 %.

K dalšímu zmírnění meziročního růstu spotřebitelských cen v období leden - červenec 1999 (oproti prosinci 1998 o 5,7 procentního bodu) přispěl vývoj obou jejich hlavních složek - čisté inflace^{10/} i regulovaných cen.^{11/} Stabilizace, resp. mírné kolísání indexu spotřebitelských cen během třetího čtvrtletí a zřetelnější tendence k jeho růstu ve čtvrtém čtvrtletí 1999 byla důsledkem změn ve vývoji čisté inflace, neboť v průběhu druhé poloviny roku 1999 k dalším podstatným úpravám cen regulovaných položek nedošlo. Stejně jako v předchozích letech byl růst spotřebitelských cen v roce 1999 částečně ovlivněn i zvýšením nepřímých daní, rozsah a tedy i dopad těchto úprav do cen byl ale oproti předchozímu roku nižší.

GRAF IV.5 STRUKTURA MEZIROČNÍHO RŮSTU SPOTŘEBITELSKÝCH CEN

Postupné zpomalování poklesu čisté inflace v průběhu roku 1999 a její růst ve čtvrtém čtvrtletí 1999 byly především ovlivněny nákladovými faktory. Domácí poptávka - i přes oživení spotřebitelské poptávky - nadále setrvala na relativně nízké úrovni. Rostoucí vliv nákladových faktorů vedl v průběhu roku 1999 k obratu ve vývoji obou

hlavních segmentů čisté inflace - cen potravin i korigované inflace. Vývoj korigované inflace byl ovlivňován především změnami ve vývoji cen pohonných hmot, které v důsledku rostoucích cen ropy na světových trzích vykazovaly během roku 1999 s dílčími výkyvy trend k růstu. Změna trendu ve vývoji cen potravin, projevující se ve druhé polovině roku 1999 postupným oslabováním jejich meziročního poklesu, souvisela s růstem vybraných cen zemědělské prvovýroby.

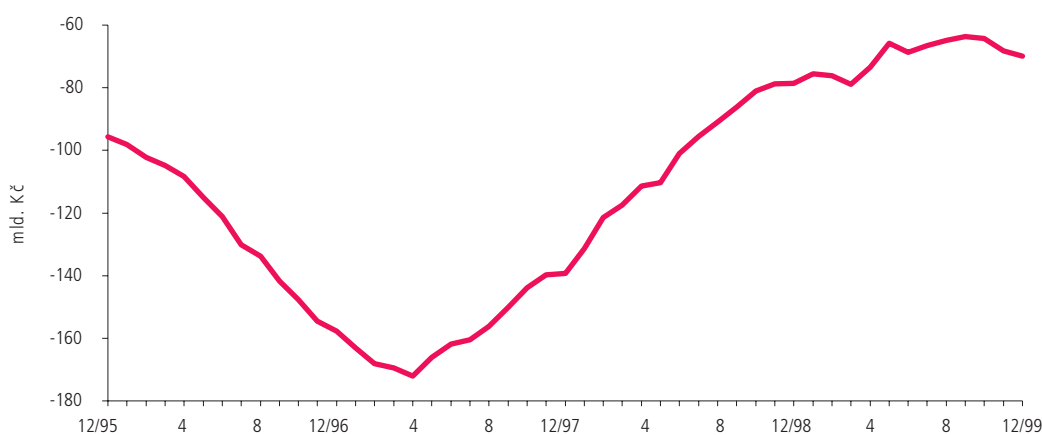
IV.3 PLATEBNÍ BILANCE

Běžný účet

Ve vývoji běžného účtu platební bilance^{12/} pokračovaly v roce 1999 pozitivní tendence z roku 1998. Tuto skutečnost indikovalo nejen meziroční 15% snížení jeho schodku (na 36,6 mld. Kč), ale i změny komoditní a teritoriální struktury obchodní bilance. K poklesu schodku běžného účtu přispělo především snížení schodku obchodní bilance, v menším rozsahu se na něm podílely i bilance výnosů a jednostranných převodů. Pozitivní příspěvky zmíněných bilancí byly do značné míry eliminovány snížením kladného salda bilance služeb. Snížení schodku běžného účtu při současném zmírnění ekonomického poklesu vedlo ke snížení podílu salda běžného účtu na hrubém domácím produktu oproti roku 1998 o 0,4 procentního bodu na -2 %.

12/ Údaje jsou uvedeny v běžných cenách v metodice MMF pro sestavení platební bilance.

GRAF IV.6 SALDO OBCHODNÍ BILANCE (KLOUZAVÝ ÚHRN ZA 12 MĚSÍCŮ)

Relativně vysokého snížení schodku obchodní bilance v roce 1999 (ve srovnání s předchozím rokem o 13,5 % na 71,3 mld. Kč) bylo dosaženo při předstihu růstu vývozu před dovozem o 2 procentní body. V průběhu roku vykazovaly vývozy i dovozy výrazně rostoucí trend,^{13/} výsledný meziroční růst vývozu za rok 1999 dosáhl 9,2 % a v případě dovozu 7,2 %. Růst vývozu byl spojen především s rozšiřující se výrobní kooperací se zahraničím,^{14/} náběhem nových proexportně orientovaných kapacit (zejména v oblasti strojírenské a elektrotechnické výroby), zvýšenou orientací výrobců na zahraniční trhy při nízké domácí poptávce a zvyšující se vnější poptávkou na trzích vyspělých tržních ekonomik. Růstu vývozu napomohla i znatelná meziroční deprecia- ce kurzu koruny ve druhé polovině roku.

13/ Zatímco v prvním čtvrtletí 1999 dovozy i vývozy meziročně klesaly, ve čtvrtém čtvrtletí 1999 dosáhl růst vývozu 23,7 % a dovozu 22,8 %.

14/ Rozvoj výrobní kooperace se zahraničím je spojen zejména s činnostmi podniků se zahraniční majetkovou účastí, velmi rychle se ale také rozšiřuje kooperace v oblasti tzv. zušlechťovacího styku (práce ve mzdě).

Vývoj struktury vývozu potvrzoval pokračování některých pozitivních tendencí, které charakterizoval především rostoucí podíl exportu strojírenské a elektrotechnické produkce na celkových vývozech (50,7 %). Z teritoriálního pohledu převažovala i v roce 1999 orientace vývozu do zemí s vyspělou tržní ekonomikou (růst o 17,3 %) při poklesu vývozu do zemí s transformující se ekonomikou (pokles o 10 %). Růst dovozu v průběhu roku 1999 byl ve velké míře ovlivněn zvyšujícím se zapojením české ekonomiky do mezinárodní výrobní kooperace a růstem cen energetických surovin. Nejrychlejší růst ale zaznamenaly dovozy pro osobní spotřebu.

Finanční účet

Obdobně jako v roce 1998 byl vývoj finančního účtu v roce 1999 výrazně ovlivňován přílivem přímých zahraničních investic, který byl ve srovnání s rokem 1998 zhruba dvojnásobný a dosáhl nejvyšší hodnoty v historii ČR (169,9 mld. Kč). Tento příliv byl ve značné míře kompenzován odlivem kapitálu ve formě portfoliových a ostatních investic. Celkově skončil finanční účet za rok 1999 jako přebytkový (85,9 mld. Kč), oproti roku 1998 byl dosažený přebytek mírně nižší.

Odliv portfoliových investic byl především důsledkem souběhu zvýšených nákupů zahraničních cenných papírů domácími obchodními bankami a výrazného snížení zájmu nerezidentů o tuzemské majetkové cenné papíry. Odliv v oblasti ostatních investic byl způsoben růstem krátkodobých a zejména dlouhodobých aktiv obchodních bank. K růstu dlouhodobých aktiv přispělo zejména zvýšení objemu úvěrů poskytovaných domácími obchodními bankami do zahraničí v devizách i korunách. Odliv dluhového kapitálu byl zesílen i splátkami úvěrů bankami do zahraničí. Uvedené vlivy byly jen částečně kompenzovány zvýšeným přílivem zdrojů ze zahraničí v důsledku vyššího čerpání úvěrů podnikovým sektorem v zahraničí.

Devizové ČNB vzrostly v roce 1999 na 461,4 mld. Kč (12,8 mld. USD). Na jejich růstu se podílely především devizové intervence ČNB uskutečněné ve čtvrtém čtvrtletí 1999 a dále úrokové výnosy z devizových rezerv.

IV.4 VEŘEJNÉ FINANCE

Fiskální politika v roce 1999 se zaměřila na vytvoření podmínek pro obnovu dlouhodobého hospodářského růstu a přípravu vstupu České republiky do EU. Poprvé od existence samostatné ČR byl státní rozpočet na rok 1999 sestaven jako schodkový s převahou výdajů nad příjmy ve výši 31 mld. Kč. U veřejných rozpočtů se pro rok 1999 předpokládal schodek v rozsahu 48,7 mld. Kč (2,5 % HDP).

Skutečné hospodaření veřejných rozpočtů bylo v roce 1999 proti předpokladům příznivější, vykázaný deficit dosáhl 10,7 mld. Kč. Na snížení schodku oproti předpokladům se podílely všechny hlavní složky veřejných financí - státní rozpočet, místní rozpočty i Fond národního majetku. Ke snížení deficitu napomohl i odklad úhrady ztráty Konsolidační banky do roku 2000.

15/ Veřejný dluh = státní dluh (dluh ústřední vlády) + dluhy místních rozpočtů, státních fondů, zdravotních pojišťoven a FNM

Veřejný dluh ČR^{15/} se v roce 1999 celkově zvýšil o cca 45 mld. Kč a dosáhl celkové částky 297,8 mld. Kč. Jeho podíl na hrubém domácím produktu vzrostl na 16,2 %, dosažená úroveň této relativní veličiny se ale nadále pohybovala hluboko pod úrovní maastrichtského kritéria (60 %). Zvýšení veřejného dluhu nebylo spojeno pouze se zmíněným deficitem státního rozpočtu, ale i s nárůstem dluhu místních orgánů a emisí dluhopisů na řešení důsledků krize v Kosovu.

IV.5 MĚNOVÝ VÝVOJ

Peněžní agregáty

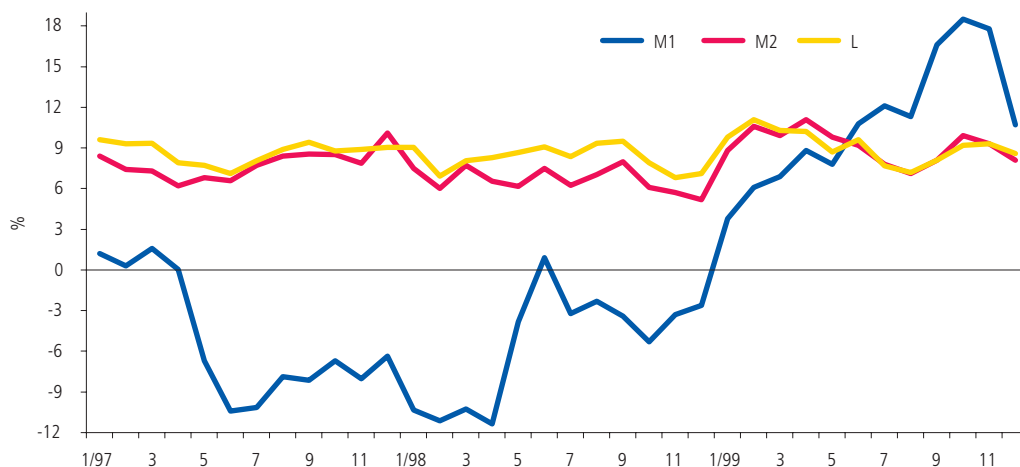
Ve srovnání s rokem 1998 se tempo růstu peněžních agregátů^{16/} v průběhu roku 1999 zvýšilo, vysoké meziroční přírůstky byly patrné zejména u peněžního agregátu M1 (Graf IV.7). Průměrný nominální přírůstek peněžní zásoby za 12 měsíců se oproti roku 1998 zvýšil o 2,5 procentního bodu na 9,1 %.

Zrychlení růstu peněžních agregátů v roce 1999 bylo především důsledkem oživení přílivu kapitálu ze zahraničí a zvýšené emise úvěrů nerezidentům v KČ, přičemž část prostředků z těchto úvěrů byla využita v české ekonomice. Domácí úvěrová emise^{17/} neměla, stejně jako v roce 1998, na zrychlení růstu peněžních agregátů výrazný vliv. Její celkový meziroční pokles o 1,3 % byl především důsledkem dalšího snížení úvěrů podnikovému sektoru.

16/ Definice peněžních agregátů: M2 = M1 + quasi peníze; M1 = oběživo + netermínované vklady; L = M2 + státní pokladniční poukázky (SPP) + poukázky ČNB v portfoliu domácích nebankovních subjektů

17/ Včetně úvěru vládnímu sektoru

GRAF IV.7 VÝVOJ PENĚŽNÍCH AGREGÁTŮ M1, M2 A L

Výrazné zrychlení meziročního růstu peněžního agregátu M1 v průběhu roku 1999 odráželo především pokles úrokových sazeb u termínovaných vkladů, který snížil jejich atraktivitu z pohledu dosahovaných výnosů. Mimořádný byl zejména vzestup objemu oběživa o 24,1 % (v roce 1998 o 6,6 %), do něhož se promítly vedle zmíněného vlivu úrokových sazeb i další faktory, z nichž nejdůležitější byly oživení spotřeby domácností a v závěru roku vliv Y2K.

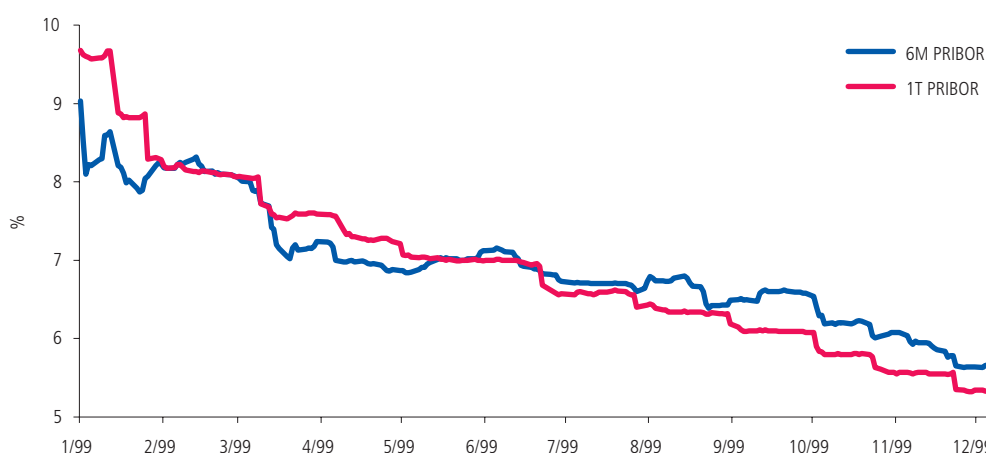
Významná změna byla zaznamenána v sektorovém členění peněžní zásoby, kterou charakterizovalo zrychlení meziročního růstu vkladů podnikového sektoru při současném zpomalení růstu vkladů domácností.

IV.6 FINANČNÍ TRHY

Peněžní trh

Krátkodobé úrokové sazby na peněžním trhu po celý rok 1999 postupně klesaly. Tento vývoj souvisel především se snižováním základních sazeb ČNB a očekáváním subjektů finančního trhu ohledně budoucí hladiny sazeb. Na rozdíl od předcházejících let nebyl trh ovlivněn žádným negativním vnějším či vnitřním faktorem, který by měl trvalejší dopad do výše sazeb.

GRAF IV.8 VÝVOJ ÚROKOVÝCH SAZEB 1T A 6M PRIBOR

44

Změny základních sazeb ČNB se do sazeb PRIBOR promítly různě v závislosti na době splatnosti. Nejvíce se snížily sazby na krátkém konci výnosové křivky, u sazeb s delší splatností byl pokles mírnější. Výnosová křivka se tedy posunovala směrem dolů a její sklon se v polovině roku změnil z negativního na pozitivní. Tento fakt indikoval očekávání subjektů finančního trhu, že další pokles inflace a tím i úrokových sazeb by již neměl být tak výrazný.

Trh úrokových derivativů (sazby FRA) a trh krátkodobých dluhopisů se vyvíjely v souladu se sazbami PRIBOR. Ve všech aukcích docházelo k převisům poptávky, takže výsledné hrubé výnosy se pohybovaly pod vyhlášenými limitními výnosy.

Úrokový diferenciál odrážel sestupný trend na domácím mezibankovním trhu a zvyšování úrokových sazeb v USA a Eurozóně ve druhé polovině roku 1999. Zatímco na počátku roku se úrokový diferenciál vůči EUR pohyboval kolem 5 procentních bodů, na konci roku dosáhl hodnoty 1,7 až 2 procentního bodu podle jednotlivých splatností. Úrokový diferenciál vůči USD klesl v závěru roku do záporných hodnot.

Na postupný pokles sazeb na peněžním trhu reagovaly i klientské úrokové sazby. Úrokové sazby z nově poskytovaných úvěrů se během roku 1999 snížily o 3,7 procentního bodu na 8,1 %.^{18/} Podobně se vyvíjely sazby z termínovaných depozit, které ve srovnání s předchozím rokem 1998 poklesly o 4 procentní body na 4,7 %.

18/ Po úpravě o nestandardní operace

Kapitálový trh

Dlouhodobé sazby (IRS, výnosy na trhu dluhopisů), podobně jako sazby na peněžním trhu, převážně klesaly v průběhu celého roku 1999 v důsledku očekávání příznivého vývoje míry inflace a dalšího snižování úrokových sazeb ze strany ČNB. Přesto jejich pokles nebyl tak výrazný jako u krátkodobých sazeb. Celkový pokles sazeb IRS u splatnosti 1R činil 3,6 procentního bodu, u splatnosti 5R 1,7 procentního bodu. Výnosové křivky IRS vykazovaly pozitivní sklon víceméně po celý rok, pouze v některých obdobích byla křivka od střední části plochá. To souviselo s předpokládaným členstvím ČR v EU ve střednědobém horizontu a z toho vyplývajících konvergencí dlouhodobějších sazeb.

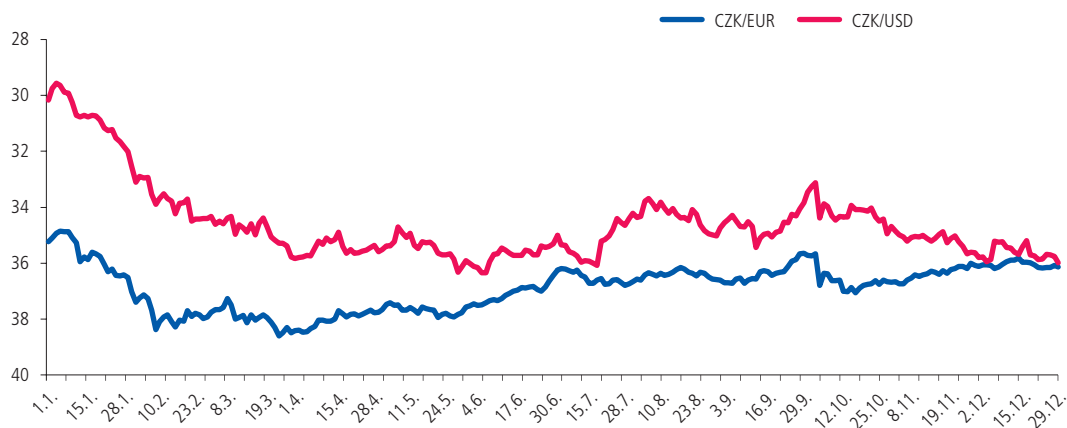
Podobný vývoj zaznamenal i trh dluhopisů, a to jak v případě hladiny výnosů, tak i v případě sklonu výnosových křivek (státních zdaňovaných a firemních dluhopisů). Ve všech aukcích státních dluhopisů na primárním trhu se projevoval značný zájem investorů, poptávka vždy převyšovala nabídku. Důvodem byl především nedostatek bezpečných likvidních dluhopisů na našem trhu.

Akciový trh se vyvíjel v několika fázích. Po poklesu na počátku roku byl růst obchodů v další fázi ovlivněn zvýšeným zájmem zahraničních investorů, a to zejména v souvislosti s postupem prací na privatizaci našich největších bank a vybraných podniků a částečně také v návaznosti na postupné snižování úrokových sazeb. V závěru byl akciový trh, podobně jako ostatní emerging markets, stranou zájmu zahraničních investorů z obav přechodu počítačových systémů na nový letopočet. V meziročním srovnání všechny sledované akciové indexy posílily, přičemž oborové indexy se vyvíjely rozdílně.

Devizový trh

Vývoj nominálního kurzu koruny vůči euru byl v roce 1999 charakterizován rychlým oslabováním v prvním čtvrtletí, které bylo následováno neustálým mírným posilováním ve zbytku roku. Mezi hlavní vlivy, které způsobily oslabení koruny počátkem roku patří předchozí nepříznivý vývoj ukazatelů ekonomické aktivity v ČR, dopady turbulencí na mezinárodním finančním trhu (brazílské měnová krize) a také snižování klíčových úrokových sazeb ČNB. Postupné následné zhodnocování koruny vůči euru odráželo příliv zahraničních investic v souvislosti s privatizačními záměry vlády ČR a také znehodnocování eura na mezinárodních finančních trzích. V posledním čtvrtletí byl kurz koruny ovlivněn intervencemi ČNB, jejichž cílem bylo zamezit přílišnému posilování koruny. Vývoj kurzu koruny vůči americkému dolaru byl v roce 1999 vedle výše uvedených faktorů ovlivněn i výrazným apreciačním trendem dolaru vůči euru.

GRAF IV.9 VÝVOJ NOMINÁLNÍHO KURZU KORUNY VŮČI EUR A USD V ROCE 1999

46

Vývoj reálného kurzu koruny byl určován především pohybem nominálního kurzu, neboť při nízkých hodnotách inflace v tuzemsku i zemích EU byl vliv inflace na reálný kurz málo významný. Reálný kurz tak po oslabení začátkem roku ve zbývající části roku posiloval.

IV. 7 MĚNOVÁ POLITIKA

Realizace měnové politiky ČNB v roce 1999 probíhala již druhým rokem v režimu cílování inflace. Přechod na novou strategii měnové politiky neznamenal pro ČNB změnu jejího základního cíle - udržení stability měny - ale pouze změnu způsobu jeho dosahování. V souladu s konceptem strategie cílování inflace vycházela opatření měnové politiky ČNB v průběhu roku 1999 z prognóz inflace a jejich rizik a z komplexního vyhodnocení makroekonomického a měnového vývoje.

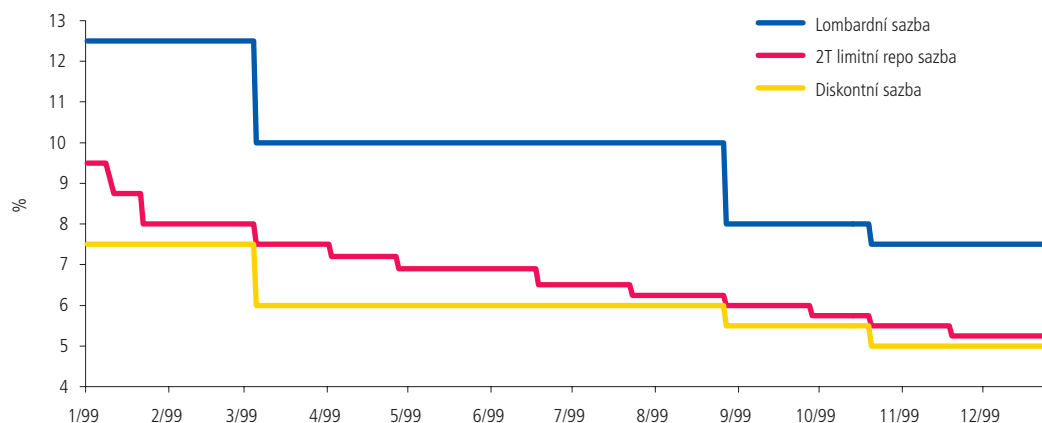
Hlavní charakteristikou měnových opatření v roce 1999 bylo postupné snižování základních úrokových sazeb ČNB, odrážejících především příznivý očekávaný vývoj inflace a pouze pozvolně se dostavující zotavování hospodářství z ekonomické recese. Základní úroková sazba ČNB - limitní sazba pro dvoutýdenní repo operace^{19/} - byla v průběhu roku 1999 snížena v jedenácti krocích o 4,25 procentního bodu na 5,25 %. Intenzita jejich úprav se v průběhu roku postupně snižovala v návaznosti na prognózu budoucí inflace a na snižující se úrokový diferenciál vůči vyspělým zemím.

V průběhu prvního čtvrtletí 1999 přistoupila ČNB při celkově příznivém vývoji inflace ke snížení repo sazby celkem třikrát, pokles sazeb byl však v tomto období pozvolnější (o 2 procentní body na 7,5 %) než tomu bylo v předchozím čtvrtém čtvrtletí 1998.^{20/} Zeslabení míry poklesu sazeb bylo především dáno oceněním potenciálních inflačních rizik, jejichž formování signalizovaly průběžné informace z kolektivního vyjednávání o mzdách. Významným kritériem rozhodování bylo i postupné snižování úrokového diferenciálu mezi ČR a vyspělými zeměmi a jeho potenciální vliv na změnu kurzu koruny. Při poslední úpravě repo sazby v tomto čtvrtletí byly sníženy i další základní sazby ČNB - diskontní a lombardní sazba, které vytvářejí koridor pro pohyb repo sazby (o 1,5 procentního bodu na 6 %, resp. o 2,5 procentního bodu na 10 %).

19/ Dále jen „repo sazba“

20/ Od října do prosince 1998 byla repo sazba snížena čtyřikrát, a to celkově o 4 procentní body oproti předchozímu čtvrtletí (z 13,5 % na 9,5 %).

GRAF IV.10 VÝVOJ ZÁKLADNÍCH ÚROKOVÝCH SAZEB ČNB

Prostor pro další snižování základních úrokových sazeb se ve druhém čtvrtletí 1999 oproti předchozímu čtvrtletí dále snížil, přestože příznivý vývoj inflace přetrvával. Při stejném počtu kroků úprav jako v předchozím čtvrtletí se úroveň repo sazeb ve druhém čtvrtletí snížila pouze o 1 procentní bod (na 6,5 %). První úprava repo sazby byla vedle ekonomických hledisek ovlivněna rovněž nutností reagovat na snížení klíčové úrokové sazby ECB s cílem předejít pravděpodobným návazným apreciačním tlakům na kurz koruny. Při dalších rozhodnutích se ČNB soustředovala na splnění střednědobého inflačního cíle pro rok 2000 s ohledem na očekávaná zpoždění působení měnové politiky na makroekonomický a cenový vývoj.

Zastavení procesu dezinflace v průběhu třetího čtvrtletí 1999 v důsledku působení vnitřních i vnějších faktorů (zejména pokračujícího vzestupu cen energetických surovin) signalizovalo postupně se měnící makroekonomické prostředí pro provádění měnové politiky. Za daných okolností ČNB snížila repo sazbu během třetího čtvrtletí 1999 dvakrát, celkově o 0,5 procentního bodu na 6 %. Sniženy byly i diskontní a lombardní sazba (o 0,5 procentního bodu na 5,5 %, resp. o 2 procentní body na 8 %).

Výsledky analýz provedených na počátku čtvrtého čtvrtletí 1999, zohledňující nové informace o aktuálním ekonomickém a měnovém vývoji, vedly ke korekci dosavadní podmíněné prognózy inflace mírně dolů. Nová podmíněná prognóza naznačovala, že se hodnota meziroční čisté inflace v roce 2000 bude pohybovat při dolní mezi inflačního cíle nebo mírně pod ní. To vytvářelo prostor pro další snížení repo sazby, rozsah její úpravy byl však stále více limitován vývojem úrokového diferenciálu a nejistotami o vývoji některých pro inflaci významných veličin, zejména cen surovin. V průběhu října a listopadu 1999 byla repo sazba snížena ve třech krocích o 0,75 procentního bodu na 5,25 %. Snížení diskontní a lombardní sazby bylo provedeno ve shodné výši o 0,5 procentního bodu na 5 %, resp. 7,5 %. Zachováním intervalu mezi diskontní a lombardní sazbou ČNB signalizovala, že neočekává na peněžním trhu vyšší volatilitu než v předcházejícím období. V prosinci 1999 další úpravy základních sazeb provedeny nebyly. Toto rozhodnutí reflektovalo především zrychlení růstu inflace v listopadu 1999 a očekávání možných silnějších inflačních impulsů z vnějšího prostředí.

Součástí měnových opatření ČNB v roce 1999 bylo snížení sazby povinných minimálních rezerv (PMR), které bylo provedeno ve dvou krocích. S platností od 28. ledna 1999 byla sazba PMR snížena ze 7,5 % na 5 % a s platností od 7. října 1999 byla dále snížena na 2 %, tj. na současnou úroveň této sazby v EMU. Cílem snižování sazby PMR bylo učinit další krok v postupné harmonizaci nástrojů ČNB s instrumentáři měnové politiky ECB a podpořit konkurenceschopnost domácího bankovního sektoru.

MAKROEKONOMICKÉ AGREGÁTY

mld. Kč, meziroční změna v % , stálé ceny 1995

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q	I.-IV.Q
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT						
- mld. Kč	1303,6	1381,1	1447,7	1432,8	1401,3	1397,9
- %	2,2	5,9	4,8	-1,0	-2,2	-0,2
KONEČNÁ SPOTŘEBA						
- mld. Kč	949,9	976,8	1035,1	1051,4	1028,5	1037,2
- %	4,8	2,8	6,0	1,6	-2,2	0,8
v tom:						
Domácnosti						
- mld. Kč	654,2	692,1	740,1	753,6	731,4	741,3
- %	5,6	5,8	6,9	1,8	-2,9	1,4
Vláda						
- mld. Kč	287,2	275,1	284,8	287,1	284,4	284,2
- %	3,1	-4,2	3,5	0,8	-0,9	-0,1
Neziskové instituce						
- mld. Kč	8,5	9,6	10,2	10,7	12,7	11,7
- %	.	12,9	6,3	4,9	18,7	-7,9
HRUBÁ TVORBA KAPITÁLU						
- mld. Kč	384,2	470,0	525,4	494,5	470,4	456,3
- %	18,5	22,3	11,8	-5,9	-4,9	-3,0
v tom:						
Fixní kapitál						
- mld. Kč	369,2	442,4	478,5	464,7	446,4	421,7
- %	9,1	19,8	8,2	-2,9	-3,9	-5,5
Zásoby a rezervy						
- mld. Kč	15,0	27,6	46,9	29,8	24,0	34,6
SALDO ZAHRANIČNÍHO OBCHODU						
- mld. Kč	-30,5	-65,7	-112,8	-113,1	-97,6	-95,6
v tom:						
Vývoz zboží a služeb						
- mld. Kč	635,0	740,8	809,2	875,0	968,9	1032,7
- %	1,7	16,7	9,2	8,1	10,7	6,6
Dovoz zboží a služeb						
- mld. Kč	665,5	806,5	922,0	988,1	1066,5	1128,3
- %	14,7	21,2	14,3	7,2	7,9	5,8
DOMÁCÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA						
- mld. Kč	1319,1	1419,2	1513,6	1516,1	1474,9	1458,9
- %	5,9	7,6	6,7	0,2	-2,7	-1,1
AGREGÁTNÍ EFEKTIVNÍ POPTÁVKA						
- mld. Kč	1954,1	2160,0	2322,8	2391,1	2443,8	2491,6
- %	4,5	10,5	7,5	2,9	2,2	2,0
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT V BĚŽNÝCH CENÁCH						
- mld. Kč	1182,8	1381,1	1572,3	1668,8	1798,3	1836,3
- %	15,9	16,8	13,8	6,1	7,8	2,1
CENOVÝ DEFLÁTOR						
- %	13,4	10,2	8,6	7,2	10,2	2,4

Pramen: ČSÚ

CENY

	změna v %											
	1994		1995		1996		1997		1998		1999	
	12	průměr	12	průměr	12	průměr	12	průměr	12	průměr	12	průměr
SPOTŘEBITELSKÉ CENY												
a) předchozí měsíc = 100	0,4	0,8	0,5	0,6	0,5	0,7	0,5	0,8	-0,2	0,5	0,5	0,2
b) stejné období minulého roku = 100	9,7	10,0	7,9	9,1	8,6	8,8	10,0	8,5	6,8	10,7	2,5	2,1
c) průměr roku 1994 = 100	.	0,0	12,5	9,1	22,2	18,8	34,4	28,8	43,5	42,6	47,2	45,6
d) prosinec 1993 = 100	9,7	5,2	18,4	14,8	28,6	25,0	41,5	35,5	51,0	50,0	54,9	53,2
e) klouzavý průměr	10,0	x	9,1	x	8,8	x	8,5	x	10,7	x	2,1	x
CENY PRŮMYSLOVÝCH VÝROBCŮ												
a) předchozí měsíc = 100	0,3	0,5	-0,2	0,6	0,0	0,4	0,2	0,5	-0,4	0,2	0,6	0,3
b) stejné období minulého roku = 100	5,6	5,3	7,2	7,6	4,4	4,8	5,7	4,9	2,2	4,9	3,4	1,0
c) průměr roku 1994 = 100	2,0	0,0	9,4	7,6	14,1	12,7	20,6	18,2	23,3	24,0	27,5	25,2
d) prosinec 1993 = 100	6,9	4,8	14,6	12,7	19,6	18,1	26,4	23,9	29,2	29,9	33,6	31,2
e) klouzavý průměr	5,3	x	7,6	x	4,8	x	4,9	x	4,9	x	1,0	x
CENY STAVEBNÍCH PRACÍ												
a) předchozí měsíc = 100	0,1	0,8	0,1	1,0	0,5	0,9	0,7	0,9	0,2	0,6	0,1	0,3
b) stejné období minulého roku = 100	9,7	13,9	12,3	10,6	11,2	11,3	11,9	11,3	7,0	9,4	3,5	4,8
c) průměr roku 1994 = 100	2,9	0,0	15,2	10,6	28,0	23,1	43,3	36,8	53,3	49,7	58,7	56,9
d) prosinec 1993 = 100	11,0	7,9	24,6	19,6	38,5	33,1	55,0	48,1	65,9	62,0	71,7	69,8
e) klouzavý průměr	13,9	x	10,6	x	11,3	x	11,3	x	9,4	x	4,8	x
CENY ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBCŮ												
b) stejné období minulého roku = 100	10,1	4,7	6,1	7,6	6,8	8,3	2,5	2,9	-9,5	2,3	0,6	-11,7
e) klouzavý průměr	4,7	x	7,6	x	8,3	x	2,9	x	2,3	x	-11,7	x
v tom:												
rostlinné výrobky												
b) stejné období minulého roku = 100	-4,0	-4,4	15,6	7,1	12,8	16,7	-4,3	3,3	-10,9	-5,4	-7,6	-15,0
e) klouzavý průměr	-4,4	x	7,1	x	16,7	x	3,3	x	-5,4	x	-15,0	x
živočišné výrobky												
b) stejné období minulého roku = 100	15,8	11,5	2,8	8,1	4,4	5,1	2,8	2,1	-8,1	5,9	5,0	-10,5
e) klouzavý průměr	11,5	x	8,1	x	5,1	x	2,1	x	5,9	x	-10,5	x
CENY TRŽNÍCH SLUŽEB												
a) předchozí měsíc = 100	-0,3	0,4	1,8	0,8	-4,2	-0,4	-0,7	-0,9
b) stejné období minulého roku = 100	5,5	6,2	11,2	9,2	-4,9	6,0	-10,8	-14,3
c) průměr roku 1994 = 100	17,9	16,3	31,2	26,8	24,8	34,5	11,3	15,3
d) prosinec 1993 = 100	19,6	17,9	33,0	28,5	26,5	36,5	12,9	16,9
e) klouzavý průměr	6,2	x	9,2	x	6,0	x	-14,3	x

a) průměr = průměrné měsíční tempo v roce

b,c,d) průměr = průměr od počátku roku

e) průměru indexů za posledních 12 měsíců k průměru za předchozích 12 měsíců

Pramen: ČSÚ

ČISTÁ INFLACE

	změna v %											
	Rok 1995											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
a) p edchozí m síc = 100			1,2	1,0	0,3	0,7	0,5	0,8	-0,6	-0,1	0,9	0,1
b) stejné období p edchozího roku = 100			10,2	10,9	10,9	11,2	11,3	10,8	9,8	8,8	8	8
c) prosinec p edchozího roku = 100			1,2	2,3	2,6	3,3	3,8	4,7	4,0	4,0	4,9	
	Rok 1996											
a) p edchozí m síc = 100			1,4	0,6	0,7	0,6	0,6	0,8	0,1	-0,4	0,3	0
b) stejné období p edchozího roku = 100			7,4	7,0	7,4	7,3	7,4	7,4	8,2	7,8	7,7	
c) prosinec p edchozího roku = 100			1,4	2,0	2,7	3,3	4,0	4,8	4,9	4,5	4,8	
	Rok 1997											
a) p edchozí m síc = 100			0,8	0,3	0,1	0,5	0,1	1,4	0,2	0,8	0,5	0
b) stejné období p edchozího roku = 100			6,1	5,9	5,3	5,2	4,6	5,2	5,3	6,6	6,6	
c) prosinec p edchozího roku = 100			0,8	1,2	1,3	1,8	1,9	3,3	3,5	4,4	5,1	
	Rok 1998											
a) p edchozí m síc = 100			1,5	0,7	0,1	0,2	0,1	0,4	-0,2	-0,3	0,1	-
b) stejné období p edchozího roku = 100			7,5	7,9	7,9	7,6	7,6	6,5	6,1	4,9	4,9	
c) prosinec p edchozího roku = 100			1,5	2,2	2,3	2,5	2,6	3,0	2,8	2,5	2,6	
	Rok 1999											
a) p edchozí m síc = 100			0,5	-0,1	-0,2	0,4	-0,1	0,2	0,0	0,1	-0,1	
b) stejné období p edchozího roku = 100			0,7	-0,1	-0,4	-0,3	-0,5	-0,6	-0,5	-0,1	-0,1	
c) prosinec p edchozího roku = 100			0,5	0,4	0,2	0,5	0,4	0,6	0,6	0,7	0,6	

Pramen: .SÚ

PLATEBNÍ BILANCE 1)

v mil. Kč

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 2)
A. BĚŽNÝ ÚČET	13 286,7	-22 643,2	-36 331,3	-116 510,6	-101 856,2	-43 101,0	-36 615,0
Obchodní bilance 3)	-15 313,0	-39 750,9	-97 598,6	-159 538,6	-144 025,9	-82 394,8	-71 281,8
- vývoz	414 833,0	458 436,6	569 549,1	588 791,5	722 501,0	850 308,0	928 865,0
- dovoz	430 146,0	498 187,5	667 147,7	748 330,1	866 526,9	932 702,8	1 000 146,8
Bilance služeb	29 465,2	14 052,8	48 881,2	52 198,9	55 935,0	57 854,7	42 544,3
Příjmy	137 691,2	148 404,0	178 270,4	222 030,4	227 193,6	241 801,2	239 622,6
- doprava	36 186,6	35 757,9	38 757,4	36 209,6	41 661,6	44 829,3	53 433,9
- cestovní ruch	45 437,4	64 170,3	76 301,3	110 620,0	115 700,0	120 000,0	105 000,0
- ostatní služby	56 067,2	48 475,8	63 211,7	75 200,8	69 832,0	76 971,9	81 188,7
Výdaje	108 226,0	134 351,2	129 389,2	169 831,5	171 258,6	183 946,5	197 078,3
- doprava	21 402,1	24 542,4	21 208,9	18 983,3	19 973,6	22 794,0	27 560,0
- cestovní ruch	15 368,3	45 605,6	43 330,3	80 170,0	75 500,0	60 300,0	51 000,0
- ostatní služby	71 455,6	64 203,2	64 850,0	70 678,2	75 785,0	100 852,5	118 518,3
Bilance výnosů	-3 424,7	-580,8	-2 804,0	-19 611,0	-25 102,4	-31 708,0	-25 564,1
- výnosy	15 952,0	22 713,2	31 696,1	31 765,9	44 696,0	49 056,6	57 135,6
- náklady	19 376,7	23 294,0	34 500,1	51 376,9	69 798,4	80 764,6	82 699,7
Běžné převody	2 559,2	3 635,7	15 190,1	10 440,1	11 337,1	13 147,1	17 686,6
- příjmy	7 024,5	8 523,3	17 631,6	16 752,7	27 402,5	25 387,9	36 784,3
- výdaje	4 465,3	4 887,6	2 441,5	6 312,6	16 065,4	12 240,8	19 097,7
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-16 175,0	-	179,1	15,6	315,9	65,8	-73,2
- příjmy	5 976,0	-	307,8	28,1	493,0	454,6	637,3
- výdaje	22 151,0	-	128,7	12,5	177,1	388,8	710,5
Celkem A a B	-2 888,3	-22 643,2	-36 152,2	-116 495,0	-101 540,3	-43 035,2	-36 688,2
C. FINANČNÍ ÚČET	88 184,7	97 019,7	218 288,5	113 582,5	34 319,1	94 324,5	85 929,1
Přímé investice	16 421,8	21 551,1	67 021,2	34 624,8	40 451,4	85 224,0	169 936,5
- v zahraničí	-2 628,6	-3 443,3	-971,6	-4 150,0	-800,0	-2 538,8	-6 807,4
- zahraničí v tuzemsku	19 050,4	24 994,4	67 992,8	38 774,8	41 251,4	87 762,8	176 743,9
Portfoliové investice	46 658,5	24 595,9	36 144,4	19 692,5	34 438,9	34 508,2	-48 268,9
Aktiva	-6 686,9	-1 327,1	-8 565,6	-1 291,1	-6 006,8	-755,1	-65 608,0
- majetkové cenné papíry a účasti	-6 686,9	-1 327,1	-8 565,6	-1 291,1	19,9	3 855,7	-18 047,8
- dluhové cenné papíry					-6 026,7	-4 610,8	-47 560,2
Pasíva	53 345,4	25 923,0	44 710,0	20 983,6	40 445,7	35 263,3	17 339,1
- majetkové cenné papíry a účasti	32 569,8	14 369,8	32 761,7	16 340,9	13 783,7	34 846,2	4 394,2
- dluhové cenné papíry	20 775,6	11 553,2	11 948,3	4 642,7	26 662,0	417,1	12 944,9
Ostatní investice	25 104,4	50 872,7	115 122,9	59 265,2	-40 571,2	-25 407,7	-35 738,5
Aktiva	-83 911,4	-69 582,4	-66 050,8	-64 646,8	-142 725,1	-48 192,1	-91 796,2
Dlouhodobá	13 340,8	12 046,4	1 384,4	-10 769,8	-11 117,6	-24 853,5	-23 339,5
- CNB							
- obchodní banky	-1 431,5	-31,7	-3 353,6	-14 168,2	-11 907,4	-26 952,8	-25 858,5
- vláda	8 323,3	8 175,1	3 335,0	1 286,4	519,8	630,3	977,5
- ostatní sektory	6 449,0	3 903,0	1 403,0	2 112,0	270,0	1 469,0	1541,5
Krátkodobá	-97 252,2	-81 628,8	-67 435,2	-53 877,0	-131 607,5	-23 338,6	-68 456,7
- CNB							
- obchodní banky	2 163,0	-4 289,4	-2 446,2	-48 976,0	-122 038,5	-21 641,6	-63 804,7
- vláda	-97 397,2	-76 040,4	-60 179,4				
- ostatní sektory	-2 018,0	-1 299,0	-4 809,6	-4 901,0	-9 569,0	-1 697,0	-4 652,0
Pasíva	109 015,8	120 455,1	181 173,7	123 912,0	102 153,9	22 784,4	56 057,7
Dlouhodobá	10 131,9	19 865,1	87 965,8	95 193,1	24 047,6	-4 485,0	12 369,3
- CNB	1 297,3	-31 712,7	997,8		-368,0	-216,4	-2 083,5
- obchodní banky	-2 116,6	11 189,6	60 359,6	46 733,5	-14 875,5	-14 399,2	-7 651,1
- vláda	-3 421,5	-5 249,5	-12 047,3	-7 132,6	-11 581,9	-11 765,4	-6 384,3
- ostatní sektory	14 372,7	45 637,7	38 655,7	55 592,2	50 873,0	21 896,0	28 488,2
Krátkodobá	98 883,9	100 590,0	93 207,9	28 718,9	78 106,3	27 269,4	43 688,4
- CNB	1 670,5	-1 634,7	77,1	-59,6	-9,9	-6,0	84,9
- obchodní banky	2 481,8	14 016,0	27 636,1	30 574,9	67 383,7	24 445,9	36 615,6
- vláda	91 895,5	86 555,8	56 262,2	-899,6	-69,5	-216,5	-103,2
- ostatní sektory	2 836,1	1 652,9	9 232,5	-896,8	10 802,0	3 046,0	7 091,1
Celkem A, B a C	85 296,4	74 376,5	182 136,3	-2 912,5	-67 221,2	51 289,3	49 240,9
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	3 019,8	-6 121,9	15 779,4	-19 562,6	11 181,2	11 325,7	7 895,8
Celkem A, B, C a D	88 316,2	68 254,6	197 915,7	-22 475,1	-56 040,0	62 615,0	57 136,7
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-88 316,2	-68 254,6	-197 915,7	22 475,1	56 040,0	-62 615,0	-57 136,7

1) Struktura platební bilance vychází z 5. vydání Příručky k sestavení platební bilance (MMF 1993)

2) Předběžné údaje

3) Vychází z dat publikovaných ČSÚ - podle metodiky celní statistiky platné od 1.1.1996; data za roky 1993 a 1994 byla převzata z publikace ČSÚ Zahraniční obchod ČR 1993 - 1995 vydané v prosinci 1997

MĚNOVÝ PŘEHLED

stav ke konci měsíce v mld. Kč

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	12	12	12	12	12	12	12
Aktiva celkem	720,4	870,4	1039,6	1120,5	1217,6	1280,8	1384,9
Čistá zahraniční aktiva	115,7	194,4	311,4	281,9	338,5	425,3	570,4
- aktiva	213,6	275,8	493,2	538,0	670,7	761,4	940,2
- pasiva	97,9	81,4	181,8	256,1	332,2	336,1	369,8
Čistá domácí aktiva	604,7	676,0	728,2	838,6	879,1	855,5	814,5
Domácí úvěry	713,9	817,5	929,5	1029,7	1137,7	1109,9	1095,8
Čistý úvěr vládnímu sektoru	18,4	5,1	10,1	12,6	24,8	36,1	63,4
- čistý úvěr vládě	35,1	23,1	25,4	28,5	37,9	45,4	73,6
- čistý úvěr FNM	-16,7	-18,0	-15,3	-15,9	-13,1	-9,3	-10,2
Klientské úvěry obchodních bank a ČNB	695,5	812,4	919,4	1017,1	1112,9	1073,8	1032,4
Úvěry korunové	669,6	768,9	822,3	888,6	912,6	860,0	838,5
- podniky	576,8	661,1	720,5	785,1	808,2	756,3	729,6
- domácnosti	92,8	107,8	101,8	103,5	104,4	103,7	108,9
Úvěry v cizí měně	25,9	43,5	97,1	128,5	200,3	213,8	193,9
- podniky	194,3	210,3	190,5
- domácnosti	6,0	3,5	3,4
Ostatní čisté položky	-109,2	-141,5	-201,3	-191,1	-258,6	-254,4	-281,3
Pasiva							
Peněžní agregát M2	720,4	870,4	1039,6	1120,5	1217,6	1280,8	1384,9
Peněžní agregát M1	359,9	421,8	453,3	475,3	445,1	433,4	479,8
Oběživo	59,8	84,0	104,3	118,9	119,3	127,2	157,9
Neterminované korunové vklady	300,1	337,8	349,0	356,4	325,8	306,2	321,9
- domácnosti	109,3	131,5	148,8	155,7	153,2	144,0	162,6
- podniky	185,1	201,1	195,6	195,6	168,2	158,9	156,4
- pojišťovny	5,7	5,2	4,6	5,1	4,4	3,3	2,9
Quasi peníze	360,5	448,6	586,3	645,2	772,5	847,4	905,1
Termínované korunové vklady	303,1	387,8	498,8	559,5	634,0	674,7	657,1
- domácnosti	206,8	244,7	306,5	366,0	474,4	550,8	537,5
- podniky	60,0	102,9	150,2	172,7	133,9	91,8	83,0
- pojišťovny	36,3	40,2	42,1	20,8	25,7	32,1	36,6
Vkladové certifikáty, depozitní směnky a ostatní dluhopisy	30,2	100,1
Vklady v cizí měně	57,4	60,8	87,5	85,7	138,5	142,5	147,9
- domácnosti	45,7	42,2	35,8	40,1	68,8	73,6	80,8
- podniky	11,7	18,6	51,7	45,6	69,7	68,9	67,1
Peněžní agregát L	704,6	845,5	1019,0	1138,9	1241,8	1329,9	1443,9
Meziroční změny v %							
M1	17,5	17,2	7,5	4,9	-6,4	-2,6	10,7
M2	19,8	19,9	19,8	9,2	10,1	5,2	8,1
L	19,8	20,0	20,5	11,8	9,0	7,1	8,6
Klientské úvěry obchodních bank a ČNB	19,1	16,8	13,2	10,6	9,4	-3,5	-3,9
Vklady klientů u bank	21,8	19,1	21,8	7,1	9,7	2,3	0,3

1) M1 = Oběživo + neterminované korunové vklady

2) M2 = M1 + quasi peníze

3) L = M2 + SPP a P ČNB v portfoliu domácích nebankovních institucí

4) Korunové vklady + vklady v cizí měně

5) Upraveno o float v roce 1993 a 1994, krátkodobé operace některých bank v roce 1994 a vklad SPT Telecom u ČNB v roce 1995 a 1996

6) Z důvodu změny statistického vykazování jsou od 1/98 depozitní směnky, vkladové certifikáty a ostatní dluhopisy vyloučeny z korunových vkladů

ÚROKOVÉ SAZBY OBCHODNÍCH BANK

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
	12	12	12	12	12	12	12
	%						
Nově čerpaných úvěrů							
korunových	14,6	13,7	13,1	13,6	16,5	11,9	6,7
- krátkodobé	14,0	13,3	12,9	13,6	16,5	11,7	6,7
- střednědobé	16,7	14,8	14,2	14,3	17,0	13,4	5,1
- dlouhodobé	14,5	14,2	13,3	12,5	16,0	11,7	10,2
v cizí měně	-	-	-	-	5,9	5,4	6,1
- krátkodobé	-	-	-	-	5,9	5,3	6,2
- střednědobé	-	-	-	-	5,6	5,9	5,3
- dlouhodobé	-	-	-	-	6,1	5,6	6,0
Ze stavu úvěrů							
korunových	14,0	12,8	12,7	12,5	13,9	10,5	7,7
- krátkodobé	15,4	12,7	12,5	12,4	14,1	10,6	7,4
- střednědobé	15,6	14,5	14,2	13,5	14,6	10,7	8,3
- dlouhodobé	10,6	11,2	11,5	11,8	13,0	10,3	7,6
v cizí měně	-	-	-	-	6,1	6,4	6,6
- krátkodobé	-	-	-	-	5,6	6,9	7,7
- střednědobé	-	-	-	-	5,9	5,6	5,4
- dlouhodobé	-	-	-	-	6,7	6,0	5,9
Ze stavu vkladů							
korunových	6,8	6,9	6,9	6,7	8,0	6,7	3,7
- neterminované	2,4	2,6	2,8	2,5	2,1	1,9	1,6
- termínované	10,7	10,6	10,0	9,2	10,9	8,7	4,7
- krátkodobé	9,6	9,6	9,7	9,3	11,6	9,2	4,8
- střednědobé	11,4	11,5	10,7	9,8	12,2	10,9	5,6
- dlouhodobé	13,0	11,3	8,8	6,2	5,2	4,2	3,6
v cizí měně	-	-	-	-	2,7	2,3	2,7
- neterminované	-	-	-	-	1,1	1,1	0,9
- termínované	-	-	-	-	3,7	3,2	4,0
- krátkodobé	-	-	-	-	3,4	3,1	3,9
- střednědobé	-	-	-	-	5,0	3,3	4,2
- dlouhodobé	-	-	-	-	5,5	3,5	4,7

V. BANKOVNÍ SEKTOR
A BANKOVNÍ
DOHLED

V. BANKOVNÍ SEKTOR A BANKOVNÍ DOHLED

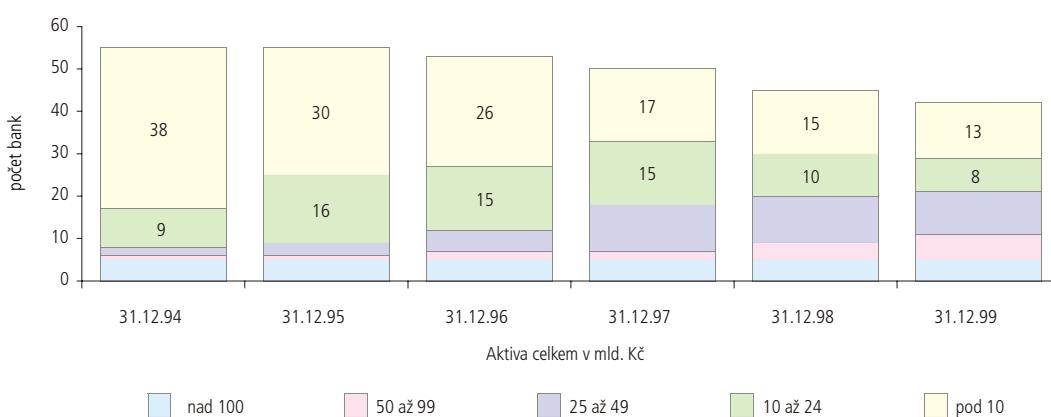
Na chování a výsledky bankovního sektoru v r. 1999 měla vliv celá řada faktorů. V prvé řadě to byl vývoj tuzemské ekonomiky, kde ani v loňském roce nedošlo k podstatnějšímu oživení, což bylo doprovázeno stagnací úvěrové emise; ve velkých bankách probíhala intenzivní příprava na privatizaci státních podílů, která byla částečně realizována; určitý pokrok v oblasti legislativy zaměřený na posílení postavení věřitelů vůči dlužníkům se zatím pozitivně neprojevil na výsledcích bank. Bankovní dohled se angažoval jak v procesu privatizace, tak při přípravě legislativních změn, týkajících se bankovního podnikání. Harmonizace zákonů, postupů a supervizorské praxe s mezinárodními standardy je považována za jednu z hlavních priorit bankovního dohledu. Základním cílem všech aktivit bankovního dohledu je přispět ke stabilitě bankovního sektoru České republiky.

V.1 BANKOVNÍ SEKTOR

K 31. 12. 1999 působilo v České republice 42 bank a poboček zahraničních bank. V průběhu roku 1999 bylo v důsledku neplnění stanovených pravidel obezřetného podnikání a špatné finanční situace odebráno povolení působit jako banka Universal bance a Moravia bance. Svou činnost na základě vlastního rozhodnutí ukončila Foresbanka po převedení rozhodující části svých aktivit na Union banku. V červenci 1999 byla dokončena privatizace Československé obchodní banky, kdy rozhodující podíl byl prodán belgické KBC Bank. Byla připravena privatizace České spořitelny, která byla dokončena na počátku roku 2000 prodejem státního podílu rakouské Erste Bank Sparkassen. K 31. 12. 1999 působily v České republice 4 banky s rozhodujícím podílem státu, 10 bank s převážně českým kapitálem (z toho 4 banky mají výhradně český kapitál), 7 bank s převážujícím zahraničním kapitálem, 11 dceřiných společností zahraničních bank a 10 poboček zahraničních bank.

GRAF V.1 BANKY PODLE VELIKOSTI BILANČNÍ SUMY

(banky s platnou licencí v daném roce)

Rozhodující podíl na aktivitách bankovního sektoru má skupina 5 velkých bank. K 31. 12. 1999 činil 65,1 % a ve srovnání s předcházejícími lety se postupně snižuje zejména ve prospěch skupiny zahraničních bank a poboček zahraničních bank, které k 31. 12. 1999 spravovaly 27,2 % celkové bilanční sumy bankovního sektoru, což je o 9,2 bodu více než ke konci roku 1995. V bankovním sektoru se stále výrazněji profiluje skupina bank střední velikosti. Počet bank spravujících bilanční sumu 50 až

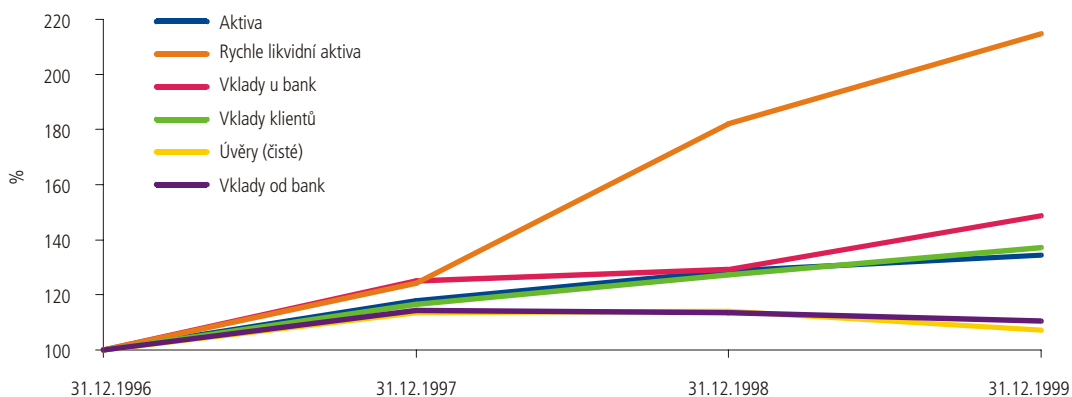
99 mld. Kč se proti konci roku 1996 zvýšil o 4 banky na 6 bank a počet bank s bilanční sumou mezi 25 až 49 mld. Kč o 5 bank na 10 bank.

Pokračující privatizace státních podílů ve velkých bankách postupně mění vlastnickou strukturu bankovního sektoru z hlediska podílu zahraničního kapitálu, který se proti konci roku 1998 zvýšil o 9,6 bodu a k 31. 12. 1999 činil 48,4 %. Tento podíl se bude i nadále zvyšovat v návaznosti na průběh privatizace České spořitelny a Komerční banky.

Základním trendem ve vývoji bankovního sektoru v roce 1999 byl zejména obezřetný přístup bank k úvěrové aktivitě vzhledem k vysoké míře úvěrového rizika vyplývajícího z nepříznivého stavu ekonomiky. Celkový objem hrubých úvěrů k 31. 12. 1999 činil 1 085,6 mld. Kč, tj. o 3,2 % méně než ke konci předcházejícího roku. Vklady klientů, které jsou rozhodujícím zdrojem finančních prostředků bankovního sektoru, ve stejném období vzrostly o 7,8 % na 1 314,4 mld. Kč. Volné prostředky, které banky nevyužily k úvěrové aktivitě, umísťovaly do rychle likvidních aktiv, zejména pak do státních pokladničních poukázek a poukázek ČNB, nebo je ukládaly u jiných bank. Celkový objem rychle likvidních aktiv tak k 31. 12. 1999 dosáhl 615,7 mld. Kč, což představuje nárůst proti konci roku 1998 o 17,7 %. V celkovém objemu bilanční sumy představují rychle likvidní aktiva 24,3 %. V roce 1999 pokračoval rozvoj mimobilančních aktivit, zejména pevných termínových a opčních operací, jejichž objem se proti konci roku 1998 zvýšil o 17,8 %. V porovnání s bilanční sumou představovaly tyto operace 68,4 %, tj. o 29,6 bodu více než v roce 1997.

GRAF V.2 DYNAMIKA RŮSTU VYBRANÝCH BANKOVNÍCH AKTIVIT

(bazické indexy k 31.12.1996)

Přes omezenou úvěrovou aktivitu pokračovalo v roce 1999 zhoršování kvality úvěrového portfolia bankovního sektoru, které se promítlo do dalšího růstu klasifikovaných úvěrů. Ty se proti konci roku 1998 zvýšily o 11 % a k 31. 12. 1999 dosáhly 290,5 mld. Kč, což v celkovém objemu úvěrů představuje 32,1 %. K pokrytí ztrát vyplývajících z nekvalitních aktiv vytvářejí banky opravné položky a rezervy, jejichž objem k 31. 12. 1999 dosáhl 103,8 mld. Kč. Tyto prostředky pokrývaly zhruba 70 % potenciálních ztrát z úvěrového portfolia, zbývající část byla pokryta zajištěním.

Hlavním zdrojem zisku bankovního sektoru je přes určitý pokles úrokový zisk, který za rok 1999 dosáhl 50,2 mld. Kč a představoval zhruba 55,6 % celkového zisku z bankovní činnosti. Ve srovnání s předcházejícím rokem se však jak úrokový zisk, tak

i zisk z bankovní činnosti snížil zejména v důsledku výrazného poklesu úrokových sazeb, které vedly ke snížení úrokového rozpětí v roce 1999 o 0,8 bodu na 2,7 %. V roce 1999 pokračovala snaha bank o omezení provozních nákladů, které za rok 1999 činily 51,1 mld. Kč a ve srovnání s předcházejícím rokem se zvýšily o 6,2 %, zatímco v roce 1998 činil nárůst provozních nákladů 13,1 %. Banky dále omezovaly svou pobočkovou síť a počet pracovníků, který se proti konci roku 1998 snížil o 2,7 tisíc na 48 955 pracovníků. Čistý hospodářský výsledek je však ovlivněn zejména vysokou potřebou tvorby opravných položek ke krytí ztrát z bankovních aktivit, která je důvodem celkové ztráty bankovního sektoru ve výši 5,5 mld. Kč.

K zajištění stability se banky v roce 1999 soustředily na posilování svého kapitálového vybavení tak, aby byly schopny absorbovat případné ztráty vyplývající z bankovního podnikání. Celkový objem základního jmění se v průběhu roku 1999 zvýšil o 13,1 mld. Kč na celkovou částku 87,9 mld. Kč. K navýšení základního jmění došlo zejména ve skupině velkých bank v souvislosti s jejich přípravou na privatizaci. Celkový objem kapitálu, který zahrnuje kromě základního jmění i další vlastní zdroje banky jako jsou zákonné rezervní fondy, ažiový fond, podřízený dluh apod., k 31. 12. 1999 dosáhl 133,9 mld. Kč, což je o 5,5 % více než na konci roku 1998. Tento nárůst spolu s poklesem rizikově vážených aktiv o 7 % ve stejném období vedl k růstu kapitálové přiměřenosti o 1,6 bodu na 13,7 %.

V.2 ČINNOST BANKOVNÍHO DOHLEDU

Činnost bankovního dohledu v roce 1999 se soustředila na naplňování hlavních principů rozvoje bankovního dohledu, které byly definovány ve střednědobé koncepci rozvoje bankovního dohledu schválené bankovní radou České národní banky v roce 1998.

Metodická činnost

V roce 1999 byl učiněn další krok k harmonizaci regulačního rámce pro obezřetné podnikání bankovního sektoru s praxí uplatňovanou v zemích Evropské unie schválením dvou nových opatření, která naznačují směr, jímž se postupně ubírají mezinárodní regulační pravidla pro banky - od jednoduchého hrubého měření rizik k přesnějšímu měření rizik a jejich komplexnímu řízení.

Opatření o kapitálové přiměřenosti zahrnující úvěrové a tržní riziko, kterým se naplňuje směrnice Evropské unie č. 93/6, vstoupilo v platnost v červenci 1999. Jeho účinnost byla stanovena na 1. dubna 2000. Toto opatření definuje nový přístup k rizikům té části portfolia banky, která je držena za účelem krátkodobého zisku a aktivního obchodování s ním. Jeho cílem je zajistit dostatečné kapitálové vybavení banky pro pokrytí nejen úvěrového rizika, ale i tržních rizik, tj. úrokového, akciového, měnového a komoditního rizika a rizika úvěrové angažovanosti formou stanovení obecných a specifických kapitálových požadavků k jednotlivým typům rizik. Opatření přineslo i nový prvek do systému regulace, který spočívá v možnosti využívání vlastních modelů bank pro výpočet velikosti rizik, od kterých se odvozují kapitálové požadavky.

Opatření, kterým se stanoví podmínky pro provádění dohledu na konsolidovaném základě, nabylo účinnosti v červenci 1999. Jeho podstatou je zajištění komplexního přístupu k vyhodnocení finanční síly bankovních skupin, tj. skupiny finančních institucí, v jejímž čele stojí banka. V dalších letech se předpokládá rozšíření dohledu na konsolidovaném základě, na finanční holdingy i smíšené finanční skupiny. Obsahem

opatření jsou pravidla pro stanovení konsolidačních celků, metody konsolidace účetních výkazů, stanovení limitů kapitálové přiměřenosti a úvěrové angažovanosti pro skupinu atd.

Snaha o maximální harmonizaci s evropskou legislativou se promítá i do přípravy novely zákona o bankách. Tato připravovaná novela zahrnuje důležité aspekty regulace a výkonu bankovního dohledu, především vytváří komplexní rámec pro dohled na konsolidovaném základě, umožňuje efektivní spolupráci s partnerskými zahraničními bankovními dohledy vč. výkonu kontrol na místě v zahraničních bankách a pobočkách zahraničních bank ze strany domovského bankovního dohledu. Obsahuje rovněž úplné formální sladění kritérií pro udělení povolení působit jako banka a pro vstup akcionářů do existujících bank, zabudování principu jednotné bankovní licence, posílení role vnitřního auditu v bankách a povinností externích auditorů vůči ČNB, úpravu posuzování způsobilosti osob ve vedení bank, harmonizaci pravidel pro výměnu informací mezi ČNB a dalšími relevantními subjekty, rozšíření systému pojištění vkladů aj.

Významným prvkem činnosti bankovního dohledu je snaha o dosažení harmonizace účetních postupů s mezinárodními standardy, resp. s mezinárodní praxí. Česká národní banka úzce spolupracovala s Ministerstvem financí při přípravě novely účtové osnovy pro banky s účinností od 1. ledna 2000 a nového zákona o účetnictví s předpokládanou platností od 1. ledna 2001, které zajišťují sladění českých účetních předpisů s mezinárodními účetními standardy.

Praktický výkon bankovního dohledu

V oblasti praktického výkonu se bankovní dohled ČNB zaměřil především na posílení kontrolní činnosti přímo v bankách a na standardizaci postupů pro provádění dohledu na dálku, na místě, v licenční politice i v oblasti přijímání nápravných opatření vůči bankám.

Kontrolní činnost se odvíjí od každoročního plánu dohlídek a informačních návštěv v bankách. V roce 1999 se uskutečnilo 5 komplexních dohlídek a ve 26 bankách byly provedeny informační návštěvy. Kromě toho v rámci přípravy bankovního sektoru na rok 2000 se uskutečnilo dalších 75 informačních návštěv. V roce 1999 se bankovní dohled rovněž zaměřil na kontrolu plnění nového opatření z roku 1998, které stanovilo informační povinnost bank a poboček zahraničních bank vůči veřejnosti formou pravidelného čtvrtletního zveřejňování vybraných informací a údajů. Bankovní dohled uskutečnil nejprve počátkem roku 1999 a v květnu 1999 dílčí kontroly na 154 obchodních místech ve 29 bankách zaměřené výhradně na zjištění úplnosti, aktuálnosti a dostupnosti těchto požadovaných informací pro veřejnost.

Bankovní dohled v průběhu roku 1999 vydal 17 správních rozhodnutí, která se týkala především rozšíření licencí bank a nabytí majetkového podílu na bankách a dalších zhruba 90 rozhodnutí mimo správní řízení v případech, kdy to vyžaduje zákon o bankách nebo regulatorní pravidla České národní banky, tj. např. schvalování auditorů pro jednotlivé banky, ověřování složení akcionářů před valnými hromadami, započítávání podřízeného dluhu do kapitálu banky, schvalování struktury konsolidačních celků atd. Vyjádření bankovního dohledu k osobám navrhovaným do vedoucích funkcí v bankách bylo vydáno ve 44 případech. Standardní nápravná opatření byla uplatněna u 11 bank. Zásadní opatření spočívající v odnětí licence byla uplatněna ve třech případech.

Mezinárodní spolupráce

V roce 1999 se výrazně zintenzívnila spolupráce bankovního dohledu s mezinárodními organizacemi a bankovními dohledy ostatních zemí. Bankovní dohled České národní banky se podílí na práci několika pracovních skupin zaměřených na zdokonalování regulatorních pravidel, které působí v rámci Basilejského výboru pro bankovní dohled při Bank for International Settlements. V rámci přípravy na začlenění České republiky do evropských struktur spolupracoval bankovní dohled na tzv. screeningu stupně harmonizace českého právního a regulatorního rámce s bankovními směrnici Evropské unie. V roce 1999 byl zahájen projekt „twinning“, jehož cílem je prostřednictvím úzké spolupráce s vybranými experty sladit metody a postupy používané v České republice s praxí v zemích Evropské unie.

Postupně se formuje i spolupráce s dohledy ostatních zemích, zejména s těmi, jejichž banky mají pobočky nebo dceřiné společnosti v České republice. V roce 1999 byla podepsána dohoda o spolupráci s Národní bankou Slovenska a neformální dohoda s německým Úřadem pro bankovní dohled. Byla zahájena jednání o pravidelné spolupráci s bankovními dohledy Rakouska, Nizozemí, Velké Británie, Francie, Belgie a Spojených států amerických. Bankovní dohled České národní banky stojí v současné době v čele regionální skupiny bankovních dohledů zemí střední a východní Evropy, která diskutuje aktuální témata související s regulací bank a výkonem bankovního dohledu. V roce 2000 bude Česká národní banka hostit 13. konferenci supervisorů této regionální skupiny.

Jedním z principů dalšího rozvoje bankovního dohledu je efektivní komunikace s bankovním sektorem a Bankovní asociací. Spolupráce s Bankovní asociací se realizuje formou vzájemného informování o základním směrech činnosti, připomínkování regulatorních opatření a standardů, diskusí nad návrhy nových doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled. Postupně se rozvíjí i spolupráce s Komisí pro cenné papíry a Ministerstvem financí na základě smlouvy o spolupráci, která byla podepsána v roce 1998.

Problematika roku 2000

Velká pozornost byla v roce 1999 věnována problematice roku 2000. Bankovní dohled v zájmu hladkého průběhu přechodu do roku 2000 v bankovním sektoru zejména v roce 1998 formou opatření ČNB nebo úředních sdělení nejen metodicky vymezil jednotlivé aspekty problematiky roku 2000, ale zejména určil povinnosti, které banky musely postupně naplňovat. To se týkalo zejména testování jejich systémů, zpracovávání havarijních plánů, veřejného oznámení připravenosti banky na přechod do roku 2000 apod. V rámci České národní banky byl vytvořen speciální tým pro rok 2000, jehož pravidelných měsíčních zasedání se účastnili nejen pracovníci různých útvarů České národní banky, ale i zástupci Bankovní asociace, Komise pro cenné papíry a případně i Národního koordinačního střediska (ÚSIS).

V roce 1999 se pak bankovní dohled soustředil na aktivní monitorování průběhu příprav v jednotlivých bankách formou dotazníkových akcí a informačních návštěv přímo v bankách. Výsledky připravenosti byly projednávány s bankami na zasedáních organizovaných společně s Bankovní asociací. Rovněž byla provedena prověrka veřejného oznámení o připravenosti na přechod do roku 2000, které banky měly vyhlásit do 30. června 1999. Veřejnost tak byla již na začátku července 1999 dobře informována o pokročilé připravenosti bankovního sektoru na problematiku roku 2000.

Bankovní dohled ČNB také navázal spolupráci s bankovními dohledy domovských zemí zahraničních bank s cílem získání informací o přístupu bankovních dohledů k řešení této problematiky a stanovení role „vedoucího supervisory“ v případě poboček zahraničních bank působících v České republice, příp. poboček českých bank působících v zahraničí.

Závěrečnou akcí bylo ověření skutečného průběhu přechodu do roku 2000 na základě dotazníku, který monitoroval případné problémy, ke kterým by došlo v provozu banky. Výsledky tohoto šetření však ukázaly, že v žádné bance ani pobočce zahraniční banky nedošlo v kritickém období k žádným problémům, které by ohrozily její provoz.

I. VÝVOJ AKTIV A PASIV BANKOVNÍHO SEKTORU

(za banky s platnou licenci k 31.12. 1999 vč. poboček bank v zahraničí)

	31.12.96	31.12.97	31.12.98	1999			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Aktiva v mil. Kč							
Pokladní hodnoty	25 076	26 685	27 016	27 280	27 920	27 145	36 907
Vklady a úvěry u ČNB	134 973	190 733	269 934	284 850	276 647	268 574	274 204
z toho povinné minimální rezervy	106 739	86 279	86 827	62 204	51 645	68 189	28 019
Vklady a úvěry u bank	385 476	482 003	497 628	494 367	519 111	574 225	572 957
v tom: běžné účty	19 286	18 725	18 112	19 162	22 676	13 830	23 210
termínované vklady	275 284	390 837	392 062	390 674	411 803	447 194	407 410
poskytnuté úvěry	90 907	72 441	87 453	84 531	84 632	113 201	142 337
Státní pokladniční poukázky	49 299	38 613	53 394	39 195	56 192	48 474	80 556
Pokladniční poukázky ČNB	61 026	91 957	161 710	201 002	200 536	186 168	201 900
Poskytnuté úvěry	879 902	998 451	1 003 635	1 031 935	1 025 664	988 850	943 909
v tom: klientům	862 823	977 840	975 866	1 000 537	994 988	958 043	910 742
republikovým a místním orgánům	17 080	20 612	27 769	31 398	30 676	30 807	33 167
Cenné papíry k obchodování	167 054	97 509	96 362	88 696	88 333	83 827	75 715
z toho: obligace	133 303	84 231	86 521	78 714	77 733	75 718	68 354
majetkové cenné papíry	30 615	9 621	4 184	5 164	6 449	4 289	2 927
Dlouhodobé finanční investice	19 349	91 058	92 760	93 585	95 893	93 908	122 221
Hmotný a nehmotný majetek	57 683	61 888	62 999	62 127	62 479	62 606	63 145
Ostatní aktiva	106 314	143 416	158 798	190 365	126 664	149 193	162 264
Aktiva celkem	1 886 153	2 222 313	2 424 235	2 513 401	2 479 439	2 482 972	2 533 778
Pasiva v mil. Kč							
Zdroje od ČNB	66 717	73 856	52 843	50 988	49 844	35 067	33 764
Vklady a úvěry od bank	445 087	508 760	504 615	499 991	476 964	468 408	492 029
v tom: běžné účty	16 249	19 551	12 198	15 942	17 423	12 145	10 017
termínované vklady	317 291	366 593	342 206	319 285	307 137	303 066	303 576
přijaté úvěry	111 547	122 616	150 212	164 764	152 404	153 197	178 436
Přijaté vklady	957 409	1 114 915	1 219 014	1 234 757	1 260 934	1 294 428	1 314 417
v tom: od klientů	903 689	1 062 325	1 161 974	1 178 939	1 199 728	1 211 504	1 256 585
od republikových a místních orgánů	49 233	51 204	55 062	53 804	59 107	80 331	54 590
vkladové certifikáty	4 487	1 386	1 978	2 014	2 099	2 594	3 242
Emise obligací	62 940	92 724	92 588	99 800	99 166	102 019	98 495
Rezervy	35 708	40 014	41 275	39 316	36 255	46 675	45 351
Rezervní fondy	63 651	72 328	73 938	75 065	66 935	67 232	67 111
Kapitálové fondy	18 659	19 369	33 967	34 478	12 893	12 723	12 958
Základní jmění	56 568	63 819	74 855	75 443	76 814	84 914	87 934
Nerozdělený zisk	1 853	1 332	2 110	10 653	4 236	3 050	3 078
Zisk z běžného roku	14 445	11 185	9 655	3 802	6 335	8 410	10 827
Ostatní pasiva	163 117	224 011	319 375	389 107	389 063	360 047	367 813
Pasiva celkem	1 886 153	2 222 313	2 424 235	2 513 401	2 479 439	2 482 972	2 533 778
Podrozvahová aktiva v mil. Kč							
Podrozvahová aktiva celkem	583 530	1 196 100	1 895 191	2 278 975	2 187 495	2 128 072	2 059 161
v tom : pohledávky z pevných termínových operací	307 694	830 983	1 385 198	1 630 039	1 526 999	1 430 575	1 645 207
pohledávky z opčních operací	46 619	30 932	84 508	131 515	140 365	135 524	85 578

II. VÝVOJ A STRUKTURA VÝNOSŮ A NÁKLADŮ BANKOVNÍHO SEKTORU

(za banky s platnou licencí k 31. 12. 1999 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky)

	31.12.96	31.12.97	31.12.98	1999			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Absolutně v mil. Kč							
Úrokové výnosy	130 860	171 194	209 318	43 628	83 954	119 820	151 954
Úrokové náklady	90 518	121 510	151 219	30 733	58 580	81 910	101 776
Úrokový zisk	40 342	49 684	58 099	12 895	25 373	37 909	50 178
Přijaté poplatky a provize	12 087	13 273	14 562	3 766	7 850	11 991	16 817
Zaplacené poplatky a provize	1 408	1 594	1 451	379	776	1 597	2 636
Zisk z poplatků a provizí	10 679	11 679	13 111	3 386	7 074	10 394	14 181
Úrokový zisk vč. poplatků a provizí	51 021	61 363	71 210	16 281	32 447	48 304	64 359
Výnosy z cenných papírů	11 179	12 110	9 274	2 544	3 315	6 569	11 662
Výnosy z devizových operací	6 187	12 733	12 955	2 875	5 452	8 811	11 962
Ostatní výnosy z bankovních operací	1 170	1 207	3 420	27	1 134	1 765	2 304
Zisk z bankovní činnosti	69 557	87 412	96 860	21 728	42 348	65 448	90 286
Všeobecné provozní náklady	37 092	42 519	48 094	10 836	23 456	35 295	51 107
Tvorba rezerv a opravných položek (čistá)	1 887	29 726	14 673	-284	2 112	18 025	-3 491
Ostatní provozní výnosy (náklady)	-19 045	-18 146	-42 218	-10 142	-17 286	-16 379	-49 726
Hrubý provozní zisk	11 533	-2 979	-8 125	1 033	-506	-4 251	-7 070
Mimofádné výnosy (náklady)	244	702	2 958	201	689	1 069	2 713
Hrubý zisk před zdaněním	11 777	-2 277	-5 167	1 235	183	-3 182	-4 357
Daně	442	1 080	3 069	175	464	1 026	1 119
Čistý zisk	11 335	-3 356	-8 236	1 059	-281	-4 208	-5 476
Relativně v % ¹⁾							
Zisk z bankovní činnosti k aktivům v %	4.21	4.54	4.49	4.29	3.91	3.96	4.01
Hrubý zisk k aktivům v %	0.71	(0.12)	(0.23)	0.24	0.02	(0.19)	(0.19)
Čistý zisk k aktivům v %	0.69	(0.17)	(0.36)	0.21	(0.03)	(0.25)	(0.24)
Čistý zisk k vlastnímu kapitálu v %	12.21	(3.53)	(8.26)	4.29	(0.56)	(5.43)	(5.14)
Výnosnost úvěrů v %	10.85	11.86	11.71	10.31	9.05	8.46	8.11
Nákladovost vkladů v %	7.02	8.09	8.19	7.05	6.08	5.58	5.40
Úrokové rozpětí v %	3.84	3.77	3.52	3.25	2.96	2.88	2.71
Čistá úroková marže v %	2.78	2.94	3.42	3.21	2.92	2.85	2.76
Počet bankovních míst	2 654	2 043	2 204	2 251	2 247	2 019	2 006
Počet pracovníků v bank. sektoru	53 328	51 170	51 650	50 681	50 791	50 103	48 955
Na 1 pracovníka připadá v tis. Kč							
bilanční sumy	33 121	40 692	43 926	46 411	45 753	46 210	47 759
zisku z bankovní činnosti	1 304	1 708	1 875	1 715	1 668	1 742	1 844
čistého zisku	213	-66	-159	84	-11	-112	-112
provozních nákladů	696	831	931	855	924	939	1 044

1) V jednotlivých čtvrtletích roku 1999 jsou údaje přepočteny na roční základ

III. VYBRANÉ UKAZATELE OBEZŘETNÉHO PODNIKÁNÍ BANKOVNÍHO SEKTORU

(za banky s platnou licencí k 31. 12. 1999 vč. poboček bank v zahraničí bez Konsolidační banky)

	31.12.96	31.12.97	31.12.98	1999			
				31.03.	30.06.	30.09.	31.12.
Kapitálová přiměřenost ¹⁾							
Vlastní kapitál v mil. Kč	92 809	95 127	99 693	98 876	100 951	103 319	106 511
Kapitál celkem v mil. Kč	100 124	105 233	127 022	127 369	127 401	129 594	133 947
Aktiva ²⁾ celkem v mil. Kč	1 732 267	2 055 102	2 170 325	2 228 501	2 194 895	2 173 797	2 185 731
Rizikově vážená aktiva v mil. Kč	1 005 882	1 111 619	1 053 256	1 068 149	1 056 615	1 042 617	979 767
Podíl rizikově vážených aktiv k aktivům celkem v %	58.07	54.09	48.53	47.93	48.14	47.96	44.83
Kapitálová přiměřenost v %	9.95	9.47	12.06	11.92	12.06	12.43	13.67
Kvalita úvěrového portfolia ³⁾							
Klasifikované úvěry v mil. Kč	245 998	266 390	261 641	291 475	309 898	308 371	290 511
v % z celkového objemu úvěrů	28.21	26.95	26.67	28.89	30.58	31.45	32.09
Klasifikované úvěry po zohlednění zajištění v mil. Kč	120 036	142 654	146 036	168 728	182 794	181 745	170 054
v % z celkového objemu úvěrů	13.76	14.43	14.89	16.72	18.04	18.54	18.78
Vážená klasifikace v mil. Kč	158 074	172 682	160 625	169 858	177 785	177 809	152 463
v % z celkového objemu úvěrů	18.12	17.47	16.37	16.83	17.55	18.14	16.84
Vážená klasifikace po zohlednění zajištění v mil. Kč	80 946	94 257	90 570	100 992	108 575	109 852	98 698
v % z celkového objemu úvěrů	9.28	9.54	9.23	10.01	10.71	11.20	10.90
Vytvořené rezervy a opravné položky v mil. Kč	84 209	105 287	110 126	112 727	116 490	129 847	103 758
Přebytek (+) resp. nedostatek (-) rezerv a opravných položek a zajištění v mil. Kč	3 264	11 031	19 557	11 735	7 915	19 995	5 060
v % z celkového objemu úvěrů	0.37	1.12	1.99	1.16	0.78	2.04	0.56
Likvidita							
Rychle likvidní aktiva v mil. Kč ⁴⁾	284 733	353 930	518 636	556 029	567 720	534 937	611 149
v % z celkového objemu aktiv	16.12	17.00	22.86	23.64	24.43	23.10	26.14
v % z celkového objemu primárních zdrojů	29.94	31.90	42.68	45.24	45.24	41.50	46.66
Kumulativní netto rozvahová pozice do 1 měsíce k aktivům celkem v % ⁵⁾	-0.87	0.14	-1.67	-0.30	-0.55	-1.22	-2.78
Kumulativní netto rozvahová pozice do 3 měsíců k aktivům celkem v % ⁵⁾	-0.31	0.55	-1.40	-0.13	-0.09	-0.80	-2.45

1) bez poboček zahraničních bank

2) vč. úvěrového ekvivalentu podrozvahových aktiv

3) klasifikované úvěry poskytnuté klientům, správním orgánům a bankám

4) pokladní hodnoty, vklady u ČNB, běžné účty u jiných bank, státní a jiné pokladniční poukázky

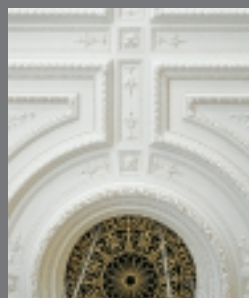
5) po odečtení 80 % netermínovaných vkladů

Poznámka:

Veškeré údaje jsou pouze za banky s povolením působit jako banka k 31. 12. 1999. Údaje za rok 1999 jsou neauditované. Údaje publikované později proto mohou být odlišné.

VI. PENĚŽNÍ OBĚH,
BANKOVKY A MINCE,
SPRÁVA ZÁSOB
ZLATA

VI. PENĚŽNÍ OBĚH,
BANKOVKY A MINCE,
SPRÁVA ZÁSOB
ZLATA

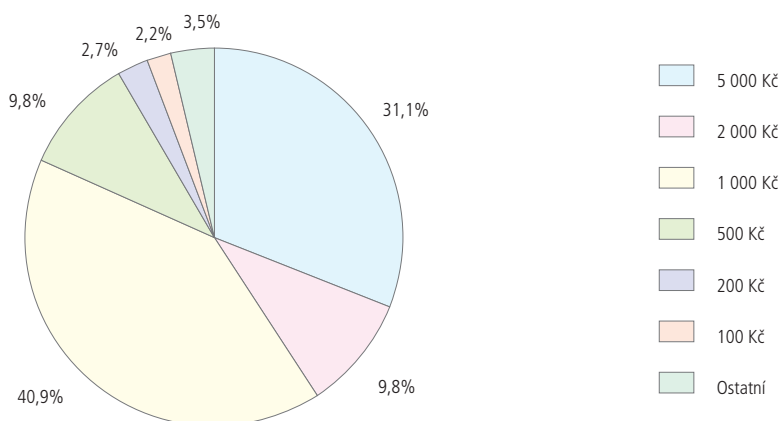

Česká národní banka má výhradní právo vydávat bankovky a mince včetně mincí pamětních. Odpovídá za přípravu vydávání nových bankovek a mincí, za řízení hotovostního peněžního oběhu, za správu zásob českých peněz, zlata, drahých kovů a pamětních stříbrných mincí a za ochranu české měny před paděláním.

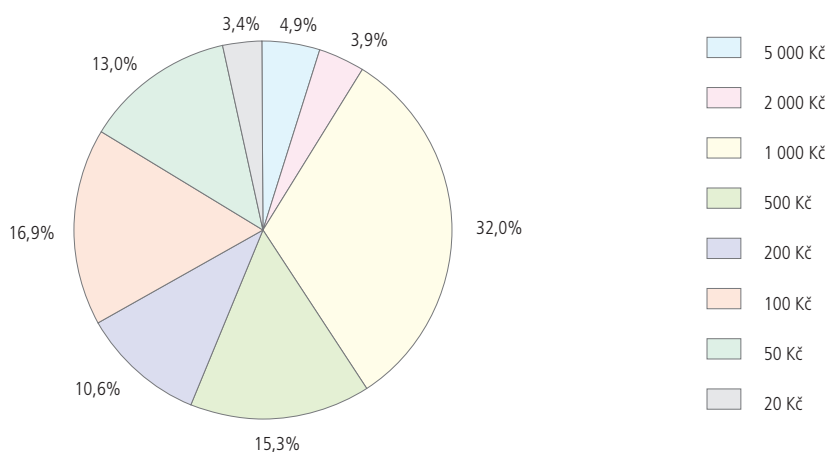
Hotovostní peněžní oběh a struktura oběživa

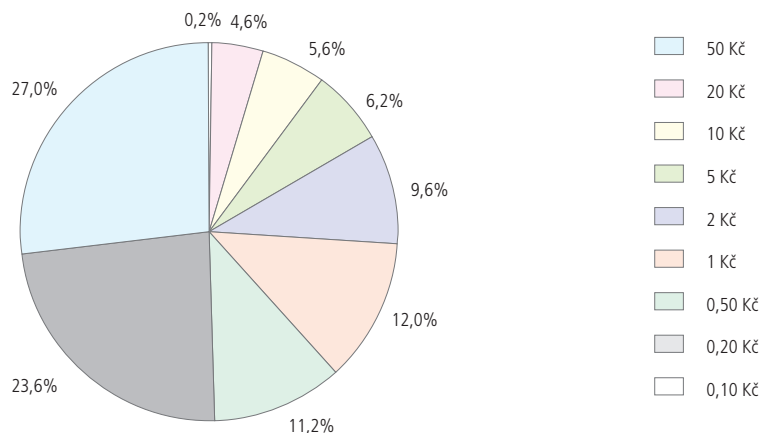
V porovnání s rokem 1998 byla hodnota oběživa vyšší téměř o 26 % a dosáhla celkové částky 184 miliard Kč. Nárůst hotovostního peněžního oběhu byl způsoben především předzásobením veřejnosti a bank hotovými penězi pro potenciálně rizikový přechod na rok 2000. Počet kusů bankovek a mincí se však v hotovostním oběhu zvýšil proti roku 1998 o pouhých 12 %, neboť došlo k výrazné změně struktury oběživa ve prospěch bankovek vyšších hodnot. Tuto změnu lze považovat za velice příznivou. Strukturu oběživa k 31. prosinci 1999 a porovnání výše hotovostního oběhu s rokem 1998 ukazují následující grafy.

GRAF VI.1 STRUKTURA OBĚŽIVA V KČ

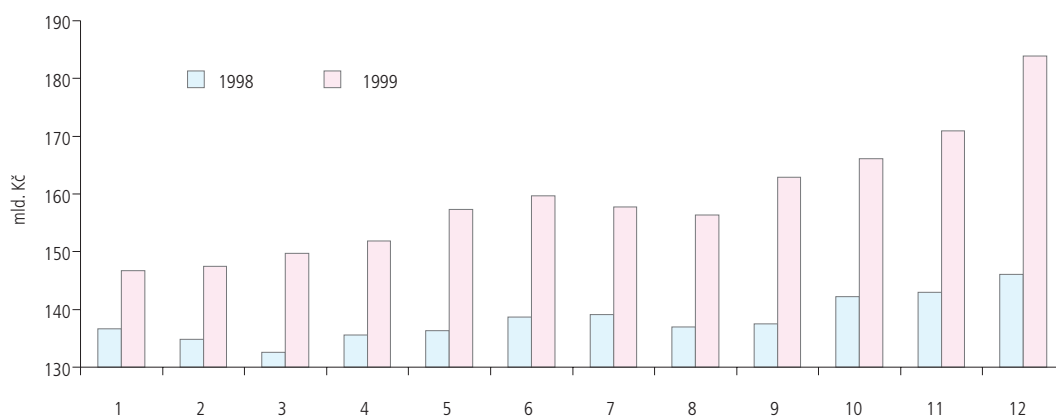

GRAF VI.2 STRUKTURA BANKOVEK V OBĚHU V KUSECH

GRAF VI.3 STRUKTURA MINCÍ V OBĚHU V KUSECH**GRAF VI.4** VÝVOJ VÝŠE OBĚŽIVA V LETECH 1998 A 1999

(stav ke konci jednotlivých měsíců)

Emisní činnost a zvýšení ochrany bankovek

V roce 1999 vydala Česká národní banka do oběhu tři nové vzory bankovek, a to 6. ledna bankovku 200 Kč vzoru 1998, 8. září bankovku 5000 Kč vzoru 1999 a 1. prosince bankovku 2000 Kč vzoru 1999. Všechny tři nové vzory bankovek mají oproti vzorům stávajícím zvýšenou ochranu proti padělání, jsou tištěny na papíře opatřeném viditelnými oranžovými ochrannými vlákny a opatřeny zdokonalenou soustiskovou značkou v podobě písmen ČR. U bankovky 5000 Kč vzoru 1999 byl rovněž doplněn na rubové straně grafický symbol pro strojové zpracování bankovek v podobě lipového lístku a současně byla změněna opticky proměnlivá barva, kterou je na lící straně vytištěna šestiúhelníková ploška s negativně vyobrazenou hlavou lva. Na novém vzoru bankovky je barva plošky při běžném pohledu na bankovku zlatá, při změně úhlu dopadu světla se mění na barvu zelenou. Změna barvy je podstatně výraznější a snáze rozpoznatelná než u bankovky vzoru 1993.

Papír bankovek dvou vyšších nominálních hodnot má navíc iridiscentní pruh, jehož stříbřitě lesklé zbarvení se mění při sklopení bankovky proti světlu na zlaté zbarve-

ní s kovovým leskem. Všechny tři bankovky nejvyšších hodnot (1000, 2000 a 5000 Kč) jsou nyní opatřeny kromě běžných ochranných prvků, jaké mají i ostatní bankovky, jak opticky proměnlivou barvou, tak iridiscentním pruhem. Tyto ochranné prvky jsou velmi důležité, protože se nejen nepadobují, ale také jsou velmi dobře rozpoznatelné i laickou veřejností.

Pokud jde o pamětní mince, v roce 1999 byly emitovány čtyři pamětní stříbrné dvousetkoruny, pamětní stříbrná dvoutisícikoruna se zlatou inlejí a sada zlatých mincí Karel IV. Sada zlatých mincí, stejná jako v předchozích dvou letech, byla vydána v březnu, a to pouze ve zvláštním provedení s leštěným polem mince a matovým reliéfem. 23. března byla do oběhu vydána mince k 50. výročí založení Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO). Na minci v běžném provedení je na hraně umístěn nápis připomínající vstup České republiky do NATO, na hraně mince ve zvláštním provedení je obvyklý nápis s názvem emitenta, ryzostí kovu a hmotností mince. Zbývající tři dvousetkoruny byly vydány do oběhu rovněž v obou provedeních, a to 16. září mince k 200. výročí založení Akademie výtvarných umění v Praze, 16. září mince ke 100. výročí založení Vysokého učení technického v Brně a 22. září mince ke 100. výročí narození Ondřeje Sekory. Vydání dvoutisícikorunové mince bylo jednou z aktivit České národní banky k přelomu druhého a třetího tisíciletí. Mince k roku 2000 o průměru 40 mm je ražena ze stříbra nejvyšší ryzosti, zlatá inlejí o průměru 16 mm na lící straně ze zlata ryzosti 999.9. Na inleji je umístěn hologram v podobě stylizovaného státního znaku České republiky; hologram na mincích není zatím ve světě příliš obvyklý a Česká republika patří k vůbec prvním státům, které ho na mincích použily.

Přehled padělků

V roce 1999 bylo na území České republiky zadrženo celkem 13 153 kusů padělaných a pozměněných platidel a 29 kusů jejich napodobenin. Přehled zadržovaných padělaných a pozměněných platidel je uveden v následující tabulce s vyznačením, zda platidlo byla zadržena v oběhu nebo Policií České republiky.

TAB. VI.1 POČTY KUSŮ ZADRŽENÝCH PLATIDEL

PADĚLANÁ MĚNA	Z OBĚHU	POLICIÍ	CELKEM
CZK	2 478	3 149	5 627
USD	1 906	2 730	4 636
DEM	230	70	300
ITL	437	18	455
Ostatní	133	80	213
Mince	76	0	76
Pozměněné CZK	1 633	0	1 633
Pozměněné cizí	203	10	213
CELKEM	7 096	6 057	13 153

V hodnotovém vyjádření představují zadržovaná padělaná a pozměněná platidla částku 41.804.315 Kč.

Správa zásob zlata a ostatních drahých kovů

Po vzniku samostatné České republiky k 1. lednu 1993 bylo v zásobách České národní banky 74,5 t zlata. Strategickým cílem ČNB, stejně jako strategickým cílem ostatních centrálních bank, který byl v posledních letech naplňován, byl postupný odprodej rezerv ve zlatě na mezinárodních trzích. Důvodem k takovému postupu byl klesající význam zlata v politice centrálních bank při správě devizových rezerv a trva-

lý pokles ceny zlata. V závěru roku 1998 zůstalo v zásobách ČNB již pouze 18,1 t zlata, a to včetně 4,1 t zlata vyčleněného pro Národní banku Slovenska. Tento stav zůstal v roce 1999 téměř nezměněn.

V tomto roce probíhaly především intenzivní přípravy na předání zbývající části zlata o ryzí hmotnosti 4,124.623,254 gramů ze zásob po bývalé Státní bance československé Českou národní bankou Národní bance Slovenska. Byl připraven a slovenskou stranou odsouhlasen návrh podrobné specifikace předávaného zlata a předběžně dohodnut i způsob přejímky zlata a jeho transport.

VII. OPERACE ČNB
NA VOLNÉM
TRHU

VII. OPERACE ČNB NA VOLNÉM TRHU

Jak vyplývá ze zákona č. 6/1993, ČNB operuje na finančním trhu, aby praktickým způsobem realizovala měnovou politiku. Následující kapitola popisuje rozhodovací proces uvnitř ČNB při provádění měnově politických opatření, instrumenty, které ČNB používá a tržní segmenty, na kterých ČNB operuje.

Rozhodovací proces

V kompetenci Bankovní rady ČNB je stanovení hladiny tří klíčových úrokových sazeb: diskontní sazby („dolní limit úrokové hladiny“), lombardní sazby („horní limit úrokové hladiny“) a hlavní měnově politické úrokové sazby - 2-týdenní repo sazby.

Jednání Řídícího výboru se koná pravidelně každé pondělí za účasti členů Bankovní rady a pracovníků sekce bankovních obchodů, řízení rizik a měnové. Pravidelným obsahem jednání jsou následující body: aktuální situace na domácím i zahraničních finančních trzích v uplynulém týdnu, aktuální data o reálné ekonomice (inflace, nezaměstnanost, HDP, zahraniční obchod atd.) a aktuální měnová situace (M2, platební bilance atd.).

Cíl operací ČNB pro daný den je stanoven na pravidelných denních poradách, které začínají v 9,05 hod. za účasti člena Bankovní rady zodpovědného za řízení úseku bankovních obchodů. Obsahem jednání jsou pravidelně tyto body:

- výsledky předchozích operací ČNB na volném trhu,
- vývoj likvidity bankovního sektoru a očekávaný denní vývoj u největších bank (na základě pravidelného ranního telefonického monitoru vývoje likvidity v 10 - 15 obchodních bankách),
- predikce vývoje faktorů ovlivňujících likviditu pro aktuální den,
- situace na peněžním trhu, trhu derivativů a dluhopisů, a
- situace na devizovém trhu.

Rozhodování o směru, objemu a případně termínu splatnosti operací centrální banky na peněžním trhu je založeno na denní predikci nabídky a poptávky po rezervách obchodních bank v pětidenním časovém horizontu.

Predikce nabídky rezerv je sestavována na základě vývoje:

a) autonomních faktorů vývoje likvidity:

- vnější sektor (změny ve výši devizových rezerv v důsledku nákupů/prodejů deviz ze strany ČNB, resp. intervencí),
- vládní sektor (vývoj běžného hospodaření státního rozpočtu; změny ve výši státních finančních aktiv a pasiv a v ostatních položkách vládní pozice u centrální banky),
- předpokládané operace se státními pokladničními poukázkami a poukázkami ČNB na sekundárním trhu pro účely řízení likvidity na účtech MF ČR,
- vypořádání primárních aukcí a splatnost emisí státních cenných papírů,
- oběživo (na základě pravidelného měsíčního vývoje), a
- ostatní čistá aktiva;

b) měnově politických faktorů vývoje likvidity:

- splatnost automatických facilit (lombardní repo, O/N depozitní facilit), a
- splatnost repo-operací (zejména pravidelné 2-týdenní a 3-měsíční tendry).

Poptávka po rezervách je sestavována na základě:

- stanovené výše povinných minimálních rezerv (PMR) + hladiny volných rezerv odpovídající žádoucímu vývoji krátkodobých úrokových sazeb mezibankovního peněžního trhu, a
- propočtu rozdílu mezi skutečnou výší rezerv za uplynulé období (od počátku probíhajícího cyklu PMR) a průměrnou cílovou poptávkou po rezervách pro dané 14-ti denní období pro zbývajících počet dnů cyklu.

Objem operací ČNB na peněžním trhu je vyjádřen rozdílem mezi predikovanou nabídkou rezerv a predikovanou poptávkou po rezervách.

Nástroje ČNB

ČNB od prosince 1998 plně harmonizovala všechny svoje instrumenty s instrumenty ECB. ČNB používá tyto následující čtyři typy instrumentů (plus povinné minimální rezervy):

Hlavním nástrojem je dvoutýdenní repo sazba a tříměsíční repo sazba. Dvoutýdenní repo sazba je hlavní měnově politická sazba, kterou ČNB vyhledává. Tříměsíční repo sazba je tržní sazba. Na rozdíl od ECB, která dodává likviditu, ČNB přebytečnou likviditu stahuje.

ČNB používá elektronická média (Reuters, Bridge, Bloomberg a Internet) k oznamování repo tendrů a jejich výsledků. Dvoutýdenní repo tendry jsou vyhledávány denně a vypořádávány valutou stejného dne, tříměsíční repo tendry jsou vyhledávány každé úterý a vypořádávány valutou spot.

Dalším nástrojem ČNB jsou automatické facility. Jedná se o zápůjční facilitu a depozitní facilitu. Sazba pro zápůjční facilitu (lombardní sazba) a sazba pro depozitní facilitu (diskontní sazba) tvoří koridor, ve kterém se pohybuje jak dvoutýdenní repo sazba, tak krátkodobé sazby peněžního trhu.

Při automatické zápůjční facilitě ČNB půjčuje bankám na požádání jakékoliv množství peněžních prostředků na jeden den; facilitu je zajištěna. Uzávěrka požadavků, které mohou být předávány telefonicky nebo prostřednictvím systému Reuters dealing, je 25 minut před uzávěrkou účetního dne v zúčtovacím středisku ČNB.

Při depozitní facilitě banky mohou uložit prostředky u ČNB na jeden den; facilitu není zajištěna. Uzávěrka požadavků, které mohou být předávány telefonicky nebo prostřednictvím systému Reuters dealing, je 15 minut před uzávěrkou účetního dne v zúčtovacím středisku ČNB.

U další skupiny nástrojů - dolaďovacích operací - se jedná o individuální operace na peněžním (depozitním a repo) trhu, devizovém trhu a trhu cenných papírů z rozhodnutí ČNB, za tržní ceny a za tržních podmínek.

Dolaďovací operace se používají k vyhlazení volatility během jednoho dne a za účelem rychlé reakce na nevizované peněžní toky, zejména z vládní oblasti. Vláda je nejdůležitější klient ČNB a peněžní toky vyplývající zejména z daňové oblasti ovlivňují celkové peněžní toky na účtech u ČNB.

V rámci strukturálních operací ČNB vydává svoje poukázky, které jsou používány jako zajištění pro některé transakce, zejména kvůli nedostatku jiných typů zajištění.

Poukázky ČNB mohou být použity jako vhodné zajištění pro operace na volném trhu (jak repo tak zápůjční facilitu), stejně tak jako k zajištění intraday úvěru, který umožňuje plynulejší placení prostřednictvím zúčtovacího systému ČNB.

Intraday úvěry jsou dostupné všem bankám. ČNB neúčtuje žádný intraday úrok. Přeměna intraday úvěru v zápůjční facilitu na konci dne je umožňována bez jakékoli pokuty. Jediné přijatelné zajištění je takové, kde je zaručeno vypořádání metodou do-dávka-proti-placení a kde jsou v reálném čase dostupné informace o stavu zajištění; v současné době se jedná o cenné papíry vypořádávané v systému TKD, který ČNB provozuje.

Posledním z nástrojů ČNB jsou povinné minimální rezervy. Na konci roku 1999 činily PMR 2 % z primárních depozit, nebyly úročeny a bylo povoleno průměrování; udržovací období činilo 14 dnů a končilo každou druhou středu.

77

Finanční trhy

Mezibankovní peněžní trh

Hlavní nástroje jsou (podle objemů obchodů): FX swapy, nezajištěná depozita, a v mnohem menším rozsahu repo a reverzní repo. Denní likvidita se odhaduje na cca 50 mld. Kč (1,4 mld. EUR). Obvyklý obchodovaný objem je 100 mil. Kč (2,8 mil. EUR). Výnosová křivka peněžního trhu existuje až do 1 roku. Kalkulační agent denně shromažďuje kotace od referenčních bank, počítá PRIBOR, zobrazuje ho na stránkách elektronických médií, dává ho k dispozici ostatním médiím (tisku) a ukládá do data-báze.

Trh vládních dluhopisů

ČNB jako agent Ministerstva financí organizuje pravidelné aukce státních pokladničních poukázek (SPP). Aukce probíhají prostřednictvím skupiny přímých účastníků. Emisní kalendář je přístupný na internetových stránkách MF. Ke konci r. 1999 činil nesplacený objem SPP 169 mld. Kč. Obvyklá velikost emise byla 5 mld. Kč. Čas od času MF emitovalo poukázky s nestandardní splatností nebo objemem. SPP se vypořádávají v systému TKD.

ČNB vydávala svoje poukázky, které jsou používány jako zajištění pro některé transakce, zejména kvůli nedostatku jiných typů zajištění. Poukázky ČNB mohou být použity jako vhodné zajištění pro operace na volném trhu (jak repo tak zápůjční facilitu), stejně tak jako k zajištění intraday úvěru, který umožňuje plynulejší placení prostřednictvím zúčtovacího systému ČNB. Objem nesplacených poukázek ke konci r. 1999 byl 400 mld. Kč. Obvyklá velikost emise je 200 mld. Kč. ČNB se vypořádávají v systému TKD.

ČNB jako agent Ministerstva financí organizovala pravidelné měsíční aukce státních dluhopisů (SD) (2letých a 5letých). Aukce probíhaly prostřednictvím skupiny přímých účastníků. Emisní kalendář je přístupný na internetových stránkách MF. Ke konci r. 1999 činil nesplacený objem SD 77 mld. Kč. Obvyklá velikost emise byla 5 mld. Kč. SD se vypořádávají ve Středisku cenných papírů (SCP).

Ostatní cenné papíry

Akcie, podnikové a komunální dluhopisy a hypoteční zástavní listy se obvykle obchodovaly na BCPP; v menším objemu také na neorganizovaných trzích, resp. v zahraničí. Jak u akcií tak u dluhopisů je tržní likvidita dostačující pouze u malého počtu emisí, jejichž emitenti dostatečně zveřejňují data o své hospodářské a finanční situaci (obvykle je jednalo o firmy z oblasti telekomunikací, energetiky, bankovníctví a stavebnictví; dohromady cca 10 firem). Všechny tyto cenné papíry se vypořádávají v SCP

Devizový trh

Hlavními instrumenty (podle objemu obchodů) byly FX swapy, forwardy, spot, a v menším objemu devizové opce. Dominantní měnový pár byl EUR/CZK pro spotové operace a USD/CZK pro forwardy a swapy. Denní likvidita se odhadovala na 100 mld. Kč (3 mld. EUR). Obvyklý obchodovaný objem byl 3 - 5 mil. EUR a rozpětí nákup-prodej okolo 0,3 %.

ČNB denně zveřejňovala 16 kurzů devizového trhu a přepočítací poměry 11 měn eurozóny. Tyto hodnoty se používají pro neobchodní účely, jako např. účetnictví, ohodnocování apod.

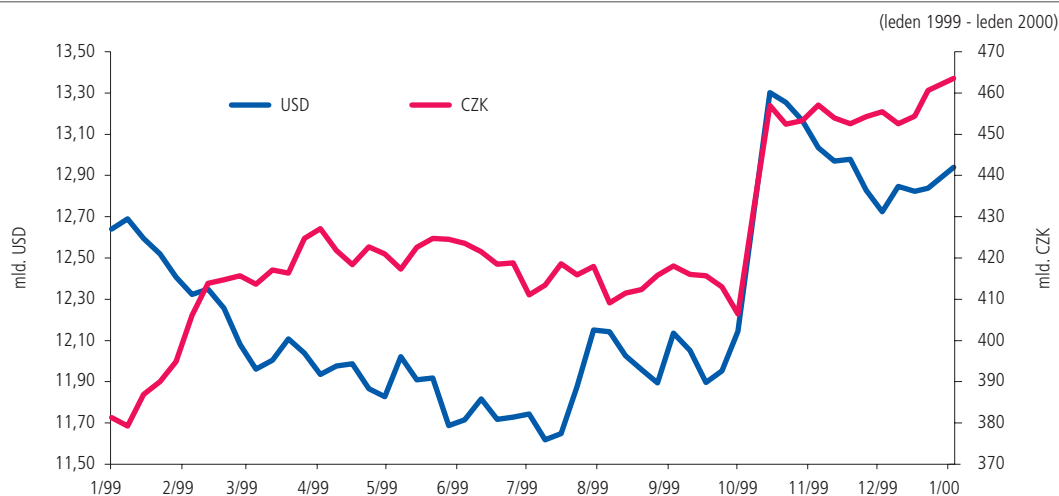
Derivativy

OTC derivativy - forwardy, FRAs (Forward Rate Agreements / dohody o budoucí sazbě), IRSs (Interest Rate Swaps / úrokové swapy) a opce - založené na podkladových produktech devizového a peněžního trhu - byly dostupné a likvidní a obchodovaly se jak v tuzemsku, tak v zahraničí. U FRAs byl standardní obchodovaný objem 300-500 mil Kč. Nejlikvidnější segment trhu derivativů byl swapový trh, se splatnostmi přesahujícími 10 let. Na burze v Praze se žádné derivativy (futures ani opce) neobchodovaly. Několik zahraničních burz (Vídeň, Frankfurt) obchoduje s opcemi založenými na koši českých akcií. Některé české akcie byly obchodovány v zahraničí ve formě tzv. Global/American Depository Receipts (GDR, ADR). „Stripování“ dluhopisů zatím nebylo dovoleno a půjčování dluhopisů se zatím nerozvinulo.

Správa devizových rezerv v ČNB

Velikost devizových rezerv, které v roce 1999 spravovala Česká národní banka, byla při vyjádření v USD relativně stabilní. Na začátku roku činily devizové rezervy 12,6 mld. USD a na konci roku stouply na 12,9 mld. USD. Nejnižší úroveň dosáhly v červenci 1999 (11,6 mld. USD), nejvyšší v říjnu 1999 (13,3 mld. USD). K hlavním faktorům ovlivňujícím velikost devizových rezerv v roce 1999 patřily relativní pohyby kurzů cizích měn (především USD/EUR), dále externí toky (kurzové intervence, dluhová služba) a v menší míře i výnosy ze správy devizových rezerv. V korunovém vyjádření byl vývoj velikosti rezerv mírně odlišný; z hodnoty 381,3 mld. Kč na začátku roku rezervy vzrostly na hodnotu 464,6 mld. Kč na konci roku (zároveň i nejvyšší hodnotu pro rok 1999). Nejnižší hodnoty (377,3 mld. Kč) bylo dosaženo v lednu 1999. Velikost rezerv v korunovém vyjádření byla, jak vyplývá i z příložených grafů, nejvíce ze všeho ovlivněna úrovní kurzu koruny vůči EUR a USD.

GRAF VII.1 VÝVOJ DEVIZOVÝCH REZERV

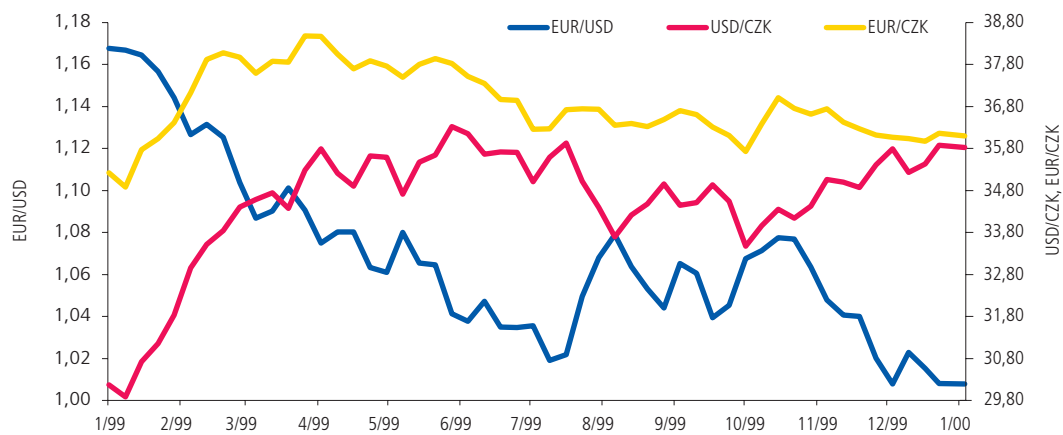

Devizové rezervy jsou investovány do vysoce kvalitních aktiv (vládní příp. agenturní dluhopisy, pohledávky vůči nejlepším bankám apod.). Maximální doba splatnosti investic je v případě vládních dluhopisů 10 let, v případě bankovních aktiv 3 až 6 měsíců. Malá část devizových rezerv (cca 1 %) byla v roce 1999 svěřena do správy externích správců aktiv s cílem získat možnost srovnání vlastní správy devizových rezerv s vnějším nezávislým správcem. Výnosnost aktiv spravovaných interně byla v roce 1999 na lepší úrovni než výnosnost externích správců.

Měnová struktura devizových rezerv byla po celý rok 1999 beze změny, tj. 68,4 % EUR a 31,6 % USD. V rámci každé měny (EUR i USD) jsou devizové rezervy spravovány zvlášť. Jejich výnosnost je měřena odděleně, a to jak relativně, tak absolutně. Relativní výnosnost devizových rezerv je měřena proti referenčnímu portfoliu (benchmark), jehož struktura odráží požadavky ČNB na správu devizových rezerv z hlediska jejich bezpečnosti, likvidity a výnosnosti. Referenční portfolia byla vytvořena v rámci ČNB za použití externích zdrojů a analýzy historických dat. Jako nejvhodnější pro měření absolutní výnosnosti devizových rezerv se nabízí výnos jednotlivých portfolií v EUR a USD, očištěný o externí peněžní toky. Pro shrnutí jsou tyto výnosy zváženy relativní velikostí těchto portfolií. Za rok 1999 dosáhl tento výnos 2,42 % pro EUR portfolio a 4,27 % pro USD portfolio. Vážený výnos celkových devizových rezerv v r. 1999 byl 3,00 %.

GRAF VII.2 VÝVOJ KURŽŮ EUR/USD, USD/CZK A EUR/CZK

(leden 1999 - leden 2000)

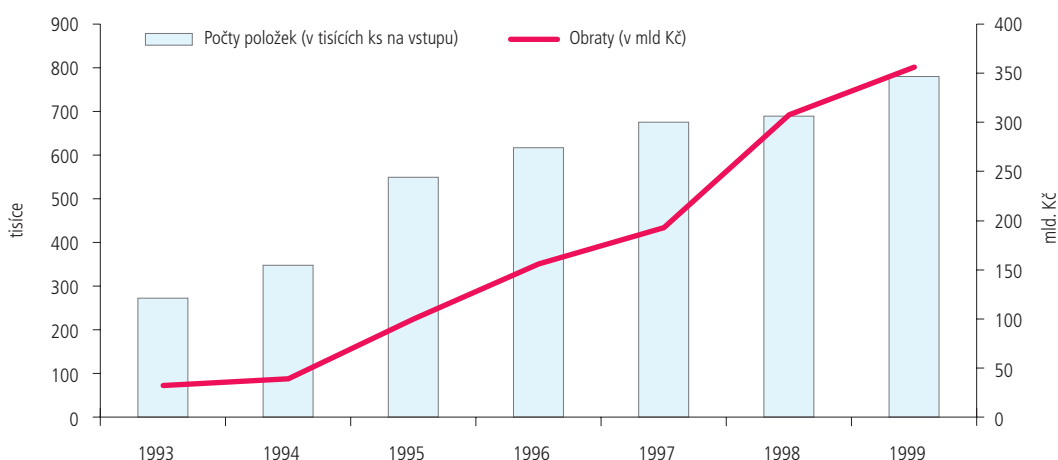
VIII. PLATEBNÍ STYK

VIII. PLATEBNÍ STYK

Oblast bezhotovostního platebního styku v České republice prošla v roce 1999, stejně jako v poslední dekádě, celou řadou zásadních změn. Pro tuto oblast byl na počátku 90. let rozhodující zejména vznik komerční bankovní sféry a rychlý rozvoj automatizace. V centrální bance vznikl systém mezibankovního platebního styku (často nazýván clearingový systém), který zajistil všem bankám rovné podmínky pro zúčtování jak jejich vlastních transakcí, tak i transakcí jejich klientů. Hlavním úkolem systému bylo - a dosud je - provádět mezibankovní převody a zejména kontrolovat jejich finanční krytí.

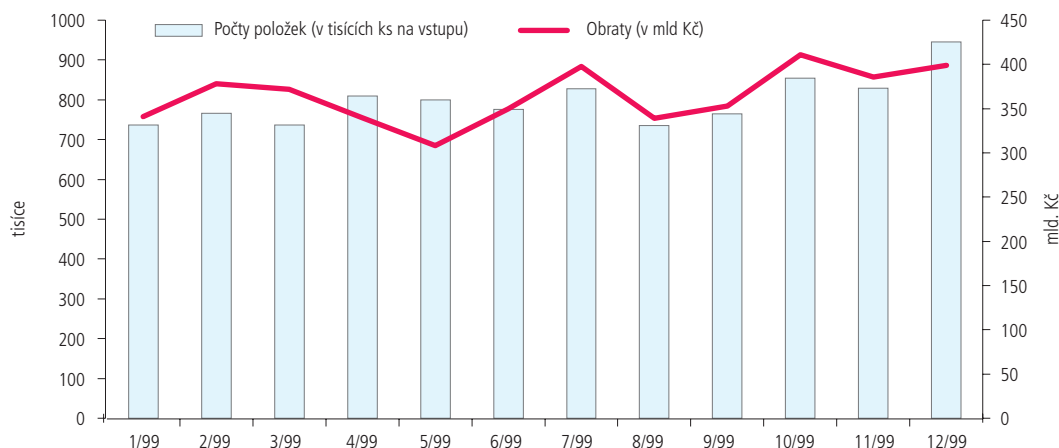
GRAF VIII.1 STATISTIKA DAT MEZIBANKOVNÍHO PATEBNÍHO STYKU

V roce 1999 byl Českou národní bankou uveden do provozu Informační systém clearingového centra (ISCC). Jde o systém, který v reálném čase poskytuje prostřednictvím zabezpečených dynamických a statických webových stránek jednotlivým bankám přehled o stavu zůstatku jejich účtu platebního styku a další informace. K dispozici jsou např. detailní informace o tzv. prioritních položkách, a to jak o zúčtovaných, odmítnutých, tak i o „zadržovaných“ transakcích (transakce, které systém mezibankovního platebního styku v průběhu dne odkládá pro momentální nedostatek prostředků; při dodání likvidity je systém okamžitě zúčtovává).

Díky tomuto modernímu nástroji mají jednotlivé banky přehled jak o svých aktivitách v systému, tak i o práci celého systému. Ten dnes denně v průměru zpracovává přes 800 000 transakcí v celkovém objemu přes 360 mld. Kč. Svého denního absolutního maxima co do počtu zpracovaných položek dosáhl systém v květnu 1999: zpracováno bylo 1 816 000 položek. Co do obrátů dosáhl systém svého maxima v říjnu roku 1999: v jednom z dnů bylo systémem převedeno přes 648 mld. Kč.

GRAF VIII.2 STATISTIKA MEZIBANKOVNÍHO PĚTEBNÍHO STYKU V ROCE 1999

V minulosti byly jako zdroj likvidity potřebné ke krytí mezibankovních převodů využívány především povinné minimální rezervy, které jsou banky povinny držet u ČNB. Během posledních let byla jejich hladina postupně snížena až na 2 % z objemu primárních vkladů (v říjnu 1999). V této souvislosti zavedla ČNB pro banky novou službu: možnost použití tzv. intraday creditu jištěného tzv. kolaterálem. Banky mohou převést část těchto svých cenných papírů na zvláštní účet, proti tomuto převodu jim ČNB poskytne v průběhu dne krátkodobý úvěr. V případě nesplacení krátkodobého úvěru je jeho nesplacená část převedena na tzv. over-night credit; navíc nemůže během následujícího účetního dne banka nakládat s cennými papíry, které sloužily jako kolaterál a nebyly včas splaceny.

Jako akceptovatelný kolaterál byly zvoleny krátkodobé dluhopisy se splatností do jednoho roku. Jejich registr a systém podporující obchody s těmito cennými papíry zajišťuje v ČR ze zákona rovněž ČNB (systém trhu krátkodobých dluhopisů, TKD). I tento systém pracuje v reálném čase, navíc již dnes v on-line režimu komunikace. I zde jsou transakce zúčtovávány postupně na gross principu, převod cenného papíru je možný až v okamžiku převodu finančního krytí. Princip dodávka-proti-placení je zajištěn spojením systému TKD se systémem mezibankovních plateb.

V systému TKD nedochází k velkému počtu obchodů, průměrně okolo 100 denně. Jejich objem je však nemalý: denně přes 60 mld Kč.

ČNB provozuje vedle uvedených systémů samozřejmě i svůj systém účetnictví a platebního styku, systém ABO (Automatizované bankovní operace). Tímto systémem zajišťuje nejen své vlastní aktivity (vede v něm účty pro jednotlivé komerční banky, své vlastní vnitřní účty a účty svých zaměstnanců), ale poskytuje poměrně rozsáhlé služby státnímu rozpočtu - tisíce účtů institucí napojených na rozpočet jsou rovněž součástí uvedeného systému. Zejména díky této oblasti má systém ABO nezastupitelnou roli. Jeho prostřednictvím jsou na jedné straně zúčtovávány a vypláceny například mzdy ve státní správě, důchody, sociální dávky, realizovány platby za státní investice, na druhé straně jsou jeho prostřednictvím přijímány do státního rozpočtu veškeré platby daní. Denně systém zpracovává desítky až stovky tisíc transakcí v řádech stovek miliard korun.

ČNB provádí v současné době zásadní úpravy systému ABO. Cílem projektu je zvýšit v postupných krocích bezpečnost celého systému a přiblížit účtování, které dosud probíhá v dávkovém režimu pouze jedenkrát za den, co nejvíce reálnému času. V roce 1999 došlo k dokončení, otestování a zavedení dalšího zásadního modulu (možnost pořizování účetních transakcí), který cíl uvedeného projektu opět o krok přiblížil.

Zásadním úkolem, který musela ČNB - stejně jako mnohé jiné instituce - zvládnout a který měl nemalý vliv na automatizaci platebního styku, byla příprava a přechod všech zmíněných systémů do roku 2000. Zabezpečením přechodu systémů se ČNB začala zabývat již na počátku roku 1998 právě v souvislosti se zásadními úpravami systému ABO. Při přípravě na přechod do roku 2000 spolupracovala ČNB nejen s dodavateli technologií, ale také s významnými mezinárodními institucemi. S cílem ověřit připravenost jednotlivých systémů na změnu letopočtu byla přijata celá řada konkrétních opatření včetně celé řady reálných testů připravenosti za aktivní účasti jednotlivých subjektů finančního a kapitálového trhu. Dalším významným opatřením bylo rozhodnutí bankovní rady ČNB o zastavení systému mezibankovního platebního styku, systému TKD a systému ABO ve dnech 31. 12. 1999 a 3. 1. 2000. Toto rozhodnutí bylo v oblasti mezibankovního platebního styku upraveno vyhláškou ČNB č. 248/99 Sb., o zastavení mezibankovního platebního styku v uvedených dnech). Na základě vyhodnocení průběhu přechodu ČNB do roku 2000 je možno konstatovat, že realizace přijatých opatření umožnila bezproblémový přechod systémů ČNB do roku 2000.

IX. REKONSTRUKCE BUDOV
ÚSTŘEDÍ ČNB

IX. REKONSTRUKCE BUDOV ÚSTŘEDÍ ČNB

S cílem technicky a technologicky připravit Českou národní banku na kompletní zapojení do systému Evropské unie, vybudovat nezbytný peněžní provoz odpovídající současným požadavkům, zajistit standardní provozní funkčnost a bezpečnost provozu a odstranit havarijní stav budov, byl do investičního programu ČNB zařazen investiční projekt „Rekonstrukce budov ústředí ČNB v Praze 1“. Předmětem projektu byly celkové stavební úpravy a nástavba objektů České národní banky č.p. 860, 862 a 864 Na příkopě č. 24, 26 a 28 (bankovní budova) a celkové stavební úpravy domu č.p. 866 Senovážné nám. č. 29-30 Praha 1, Nové Město (budova bývalé Plodinové burzy).

Bankovní budova byla vystavěna pro Živnostenskou banku v letech 1935-1942 podle projektu Františka Roitha na místě původní Živnostenské banky z roku 1900 a sousedících hotelů. Objekt je navržen k zápisu do Státního seznamu nemovitých kulturních památek. Pro účely SBČS, resp. ČNB, budova slouží od roku 1950.

Plodinová burza byla postavena v letech 1893-1895 podle návrhu arch. Bedřicha Ohmanna a Rudolfa Krighammera. Prostorově a umělecky čerpá z českých neorenesančních staveb. V letech 1928-1929 byla realizována přístavba podle návrhu arch. Bohumila Hypšmana. Po zrušení burzy v roce 1948 přešla budova do majetku Československé státní banky, od roku 1959 v ní zřídila své studio Československá televize. V roce 1994 budovu po její staleté existenci ve značně zdevastovaném stavu odkoupila Česká národní banka. Plodinová burza je zapsána do Státního seznamu nemovitých kulturních památek pod evid. číslem 1826.

Důvody rekonstrukce

Za celou dobu existence bankovní budovy nebyla nikdy provedena její zásadní oprava. Potřebná komplexní rekonstrukce byla od 80. let odsouvána a nahrazována dílčími stavebními úpravami, na počátku 90. let byla rekonstrukce odložena pro naléhavé řešení jiných závažnějších úkolů (např. delimitace bank, výstavba poboček, apod.). Stavební a technologické poruchy, havarijní stavy a provozní nedostatky však nebylo možné dále řešit dílčími úpravami. Vzhledem k nevyhovujícím hydroizolacím bylo např. trvale nutné odčerpávat vodu z hlavního trezoru ČNB. Rizika plynoucí ze stavu budov pro chod centrální banky i pro celý bankovní a národohospodářský systém se stala mnohonásobně vyšší, než nutné náklady na realizaci komplexní rekonstrukce. Bankovní dům nesplňoval požadavky na činnost centrální banky státu, nevyhovoval ani současným provozním, bezpečnostním, hygienickým a technologickým požadavkům na bankovní objekt. Plodinová burza byla v roce 1994 převzata jako zcela zdevastovaná a pouze komplexní rekonstrukce mohla zajistit záchranu této památky.

Celkový stav ústřední budovy a z toho vyplývající nutný rozsah stavebně-technologických prací neumožnil variantu postupné rekonstrukce po patrech. Celá operace musela být naplánována a realizována tak, aby ani na hodinu nebyl přerušen či omezen provoz důležitých bankovních pracovišť. Při rozhodnutí o rekonstrukci bylo stanoveno, že rekonstrukci budov ústředí je třeba realizovat tak, aby nebyl narušen provoz a bezpečnost ČNB, byla zajištěna maximální hospodárnost, přiměřená objektivizovaná cena a bylo dosaženo optimálních lhůt výstavby.

Příprava a postup rekonstrukce

Komplexní rekonstrukce, úpravy a nástavba budov ústředí ČNB, byly připravovány od roku 1992. První studie vypracovalo výrobní družstvo UNISON. Dokumentaci pro vydání územního rozhodnutí, které nabylo právní moci v listopadu 1994, vypracovalo A.D.O. sdružení kancelářů pro projektovou a inženýrskou činnost Praha. Následně byl

v obchodní veřejné soutěži, které se zúčastnilo více jak 30 subjektů, vybrán v srpnu 1995 generální projektant, jimž se stala projektová organizace HELIKA, a.s. V letech 1995-6 proběhla aktualizace zadání stavby a generálním projektantem byla vypracována dokumentace pro stavební povolení. To nabylo právní moci v září 1996. Následovala dvoukolová obchodní veřejná soutěž na koordinujícího hlavního dodavatele, zhotovitele stavby. Vítězem soutěže byla v prosinci 1996 vyhlášena společnost Pozemní stavby Zlín - Group, a.s.

V rámci podkladů pro výběr koordinujícího hlavního dodavatele vypracoval generální projektant na základě provedených dílčích průzkumů a zpracované projektové dokumentace pro stavební povolení stavebně technologickou a síťovou analýzu, podle níž měla být rekonstrukce realizována při úplném vyloučení provozů ČNB za 20 měsíců od zahájení. Smlouva o provedení rekonstrukce byla se zhotovitelem stavby podepsána v lednu 1997, předstihové práce byly zahájeny v průběhu I. čtvrtletí 1997 (vlastní zahájení stavby 1. června 1997) a měly být ukončeny v lednu 1999 předáním kolaudačního rozhodnutí v právní moci. Následovat měl zkušební provoz v délce minimálně 6 měsíců s ukončením v září 1999.

Další průzkumy, které mohly být realizovány až po úplném vyklizení objektů a obnovení zakrytých konstrukcí však ukázaly, že stav budov vyžaduje výrazně větší rekonstrukční zásahy. Do postupu rekonstrukčních prací měly rovněž dopad dodatečné požadavky ČNB vyvolané přijetím nových zákonů nebo vývojem speciální techniky, jako např. nutnost vybudovat „demilitarizovanou zónu“, tj. hardwarovou a softwarovou ochranu informačních systémů a datových komunikací v ČNB, aplikace zákona č. 148/98 Sb., o ochraně utajovaných skutečností do objektové bezpečnosti, změny v koncepci využití některých prostor nebo zajišťování činností banky bezprostředně nesusvisejících s její hlavní činností (bankovní muzeum, kongresové centrum apod.). Na průběh výstavby měly rovněž dopad některé mimořádné události, jako např. rozsáhlý požár v objektu Plodinové burzy v roce 1998. Postup výstavby ovlivňovaly i dílčí problémy v podobě nedostatku ploch pro zařízení staveniště v centru města, obtíže v dopravním spojení, souběžná výstavba v okolí, náročné požadavky památkářů, apod. To vše se odrazilo v prodloužení doby realizace a v navýšení předpokládané ceny.

Rozsáhlost a komplikovanost stavby vyústila v nutnost jejího rozdělení na sedm kolaudačních celků. Jako první, k 30. září 1999, byla zkolaudována budova Plodinové burzy a nájemní prostory v pasáži bankovního domu. Poslední kolaudační rozhodnutí, a to pro bankovní muzeum a některé další prostory v bankovní budově, nabylo právní moci k 31. lednu 2000. V současné době probíhá oživování a integrace systému řízení technických zařízení budov, komplexní zkoušky a na některých technologiích byl zahájen zkušební provoz. Zpětná redislokace zaměstnanců, provozů a zařízení ČNB do rekonstruovaných objektů byla zahájena v závěru roku 1999 a bude ukončena v průběhu II. čtvrtletí roku 2000.

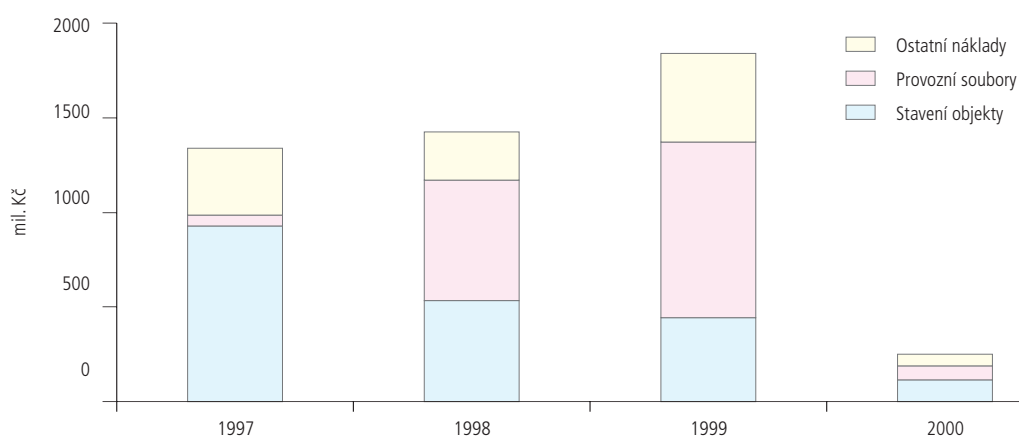
Náklady, průběh financování a základní objemové ukazatele

Plánované náklady na rekonstrukci činily 3,394 mld. Kč. Rozpočet byl stanoven na základě poznání stavu budov v úrovni projektu pro stavební povolení. V současné době náklady na rekonstrukci představují částku 4,845 mld. Kč, z toho činí náklady na stavební objekty 2,420 mld. Kč, na provozní soubory 1,154 mld. Kč, na ostatní ucelené dodávky 0,249 mld. Kč a ostatní náklady, tj. zařízení staveniště, zábory staveniště, kompletační přírážka generálního dodavatele stavby, realizační dokumentace, výkresy skutečného provedení, revize, zkoušky, zkušební provoz, manuály a provozní řády, inženýrská činnost, ostraha, pojištění, rozpočtové rezervy a další náklady spojené

s realizací stavby a nezařazené do předcházejících položek 1,022 mld. Kč. O rozsáhlosti a komplikovanosti rekonstrukce svědčí i ten fakt, že zhotovitel vystavil z podnětu svého, ČNB nebo projektanta v průběhu stavby více jak 1050 změnových listů majících dopad do ceny nebo průběhu stavby.

Ze stávající celkové předpokládané ceny ve výši 4.845 mil. Kč bylo koordinujícímu hlavnímu dodavateli k 31. březnu 2000 vyplaceno na zálohách nebo úhradách předložených dílčích daňových dokladů celkem 4.788 mil. Kč (bez DPH), tj. 98,8 % z předpokládané smluvní ceny. Průběh financování v jednotlivých letech znázorňuje následující graf.

GRAF IX.1 PRŮBĚH FINANCOVÁNÍ REKONSTRUKCE ČNB

Rekonstrukce budov ústředí ČNB v Praze 1 patří svým rozsahem stavebních prací i využitím speciálních technologií k největším stavbám v České republice. Stavba byla členěna na 10 stavebních objektů, 44 provozních souborů (technická zařízení budov a speciální technologie) a 10 ostatních ucelených dodávek (interiérové vybavení). Stavbu lze stručně charakterizovat i následujícími vybranými objemy:

- zastavěná plocha - 9.600 m² (z toho bankovní budova 7.700 m², Plodinová burza 1.900 m²);
- obestavěný prostor - 316.000 m³ (z toho bankovní budova 258.000 m³, Plodinová burza 58.000 m³);
- plochy pro speciální činnosti (clearing, dealing, centrální výpočetní středisko) - před rekonstrukcí 1.000 m², po rekonstrukci 2.700 m²;
- počet kanceláří před rekonstrukcí 603, po rekonstrukci 516;
- plochy opravených povrchů (omítky 195.000 m², malby 202.000 m², dlažby 45.000 m², keramické obklady 12.000 m²);
- počet instalovaných oken, výkladců, dveří a dělících stěn (opravené nebo nově dodané) 13.400 ks;
- počet instalovaných svítidel - 12.000 ks a zásuvek - 8.900 ks;
- délky rozvodů (vodovod 32 km, kanalizace 15 km, datové kabely 673 km, optické kabely 71 km);
- výtahy (nákladní a osobní) - 31 ks.

Aktuální využití objektů ČNB

Z architektonického a stavebního hlediska lze říci, že obě budovy - jak bankovní budova ČNB, tak Plodinová burza - byly uvedeny do původního stavu. Celá rekonstrukce probíhala pod přísným a pravidelným dozorem památkářů, kteří dbali na kvalitu provedení, ale i na použité stavební materiály. „Reprezentativnost“ budov je identická s podobou v době vzniku, na vyšším standardu je jen technologické vybavení. Úroveň interiérového vybavení pracovišť je na úrovni běžných administrativních budov, respektive na nižší úrovni, než je běžný standard komerčních bank.

Úplná oprava budov je vizitkou dobré práce českých stavbařů i uměleckých řemeslníků a výrazem péče o památky a historické objekty. Tuto skutečnost potvrzují i doposud kladná hodnocení odborné veřejnosti. Praha získala ve svém centru další objekt, který představuje českou společnost jako kulturně vyspělou a vážící si tradic a hodnot.

Do rekonstruované bankovní budovy se postupně vracejí veškeré provozny. ČNB je připravena na nové podmínky v rámci Evropské unie. Bankovní hala bude využívána pro styk s klienty, zejména s organizacemi napojenými na státní rozpočet, nejširší veřejnost bude mít přístup do unikátní stálé expozice platidel.

Všechny prostory Plodinové burzy jsou využívány nejen pro potřeby banky, ale slouží také potřebám odborné a široké veřejnosti (odborná knihovna, studovny, přednáškové sály, učebny). Významným přínosem je kongresový sál, umožňující interiérové uspořádání podle vzniklých potřeb včetně zajištění gastronomických, tlumočnických, projekčních a dalších technických služeb.

X. KALENDÁRIUM

X. KALENDÁRIUM

KALENDÁRIUM UDÁLOSTÍ 1999

1. LEDNA	ČNB nastavila první poměr české měny k euru (35,226Kč/EUR)
15. LEDNA	PS schválila státní rozpočet na r. 1999 s plánovaným schodkem 31 mld. Kč. Bankovní rada ČNB snížila limitní úrokovou sazbu pro dvoutýdenní repo operace z 9,5 % na 8,75 % s platností od 18. ledna 1999
29. LEDNA	Bankovní rada ČNB snížila limitní úrokovou sazbu pro dvoutýdenní repo operace z 8,75 % na 8,0 %
4. ÚNORA	Universal bance a. s. bylo s definitivní platností odebráno povolení působit jako banka
11. ÚNORA	Prezident Havel jmenoval s účinností od 13. února čtyři nové členy bankovní rady ČNB. Oldřich Dědek, Zdeněk Tůma, Pavel Racocho a Pavel Štěpánek nahradili Jana Víta, Pavla Kysilku, Jiřího Pospíšila a Otu Kaftana
1. BŘEZNA	Prezidium FNM schválilo zajištění stability České spořitelny navýšením základního jmění o 7,6 mld. Kč
11. BŘEZNA	Bankovní rada ČNB snížila s platností od 12. března všechny své klíčové sazby. Limitní sazbu pro dvoutýdenní repo operace snížila o 0,5 procentního bodu na 7,5 %, diskontní sazbu o 1,5 procentního bodu na 6,0 % a lombardní sazbu o 2,5 procentního bodu na 10,0 %
31. BŘEZNA	Vláda rozhodla o vzniku a. s. Revitalizační při KoB jako o realizátoru programu revitalizace
9. DUBNA	Bankovní rada ČNB snížila dvoutýdenní repo sazbu o 0,3 procentního bodu na 7,2 %
3. KVĚTNA	Bankovní rada ČNB snížila dvoutýdenní repo sazbu o 0,3 procentního bodu na 6,9 % s platností od 4. května
10. KVĚTNA	Vláda schválila posílení podílu státu v Komerční bance formou navýšení základního jmění o 9,5 mld. Kč
17. KVĚTNA	Vláda schválila aktualizovanou verzi Národního programu přípravy ČR na členství v EU
20. KVĚTNA	Bankovní rada ČNB snížila základní sazbu povinných minimálních rezerv z původních 5 % na 2 % s účinností od 7. října 1999
21. KVĚTNA	PS schválila daňovou novelu, která zahrnuje snížení daně z příjmů právnických osob ze 35 % na 31 % a daně z příjmů fyzických osob ze 39 % na 32 % od 1. ledna 2000
31. KVĚTNA	Vláda rozhodla, že 66 % státní podíl v ČSOB získá belgická KBC Bank za 40.047 mld. Kč
3. ČERVNA	ČR předala Evropské komisi Národní program přípravy na členství v EU
24. ČERVNA	Bankovní rada ČNB rozhodla s platností od 25. června snížit čtrnáctidenní repo sazbu z původních 6,9 % na 6,5 %
2. ČERVENCE	PS schválila státní závěrečný účet ČR za r. 1998, který vykázal schodek státního rozpočtu přes 29 mld. Kč
20. ČERVENCE	Prezident Havel na žádost premiéra Zemana odvolal z funkce ministra financí Ivo Svobodu. Jeho nástupcem se stal místopředseda vlády pro ekonomiku Pavel Mertlík

29. ČERVENCE	Bankovní rada ČNB snížila čtrnáctidenní repo sazbu ze 6,5 % na 6,25 % s platností od 30. července
2. ZÁŘÍ	Bankovní rada ČNB snížila s platností od 3. září čtrnáctidenní repo sazbu ze 6,25 % na 6 %, lombardní sazbu z 10 % na 8 % a diskontní sazbu ze 6 % na 5,5 %
3. ZÁŘÍ	Bankovní rada ČNB vyřadila Moravia Banku ze stabilizačního programu, do kterého byla zařazena v r. 1997. Současně s ní zahájila správní řízení o odnětí povolení působit jako banka
23. ZÁŘÍ	Bankovní rada ČNB rozhodla odejmout Moravia Bance povolení působit jako banka
4. ŘÍJNA	Bankovní rada ČNB rozhodla s účinností od 5. října snížit dvoutýdenní repo sazbu o 0,25 procentního bodu na 5,75 %
18. ŘÍJNA	KoB podepsala smlouvu s vítězem tendru na správce Revitalizační agentury, konsorciem společností Lazard a Latona
26. ŘÍJNA	Bankovní rada ČNB rozhodla s platností od 27. října o snížení repo sazby o 0,25 procentního bodu na 5,5 %. Zároveň snížila diskontní sazbu z původních 5,5 % na 5,0 % a lombardní sazbu z 8 % na 7,5 %
4. LISTOPADU	Bankovní rada ČNB definitivně rozhodla odejmout Moravia Bance povolení působit jako banka. Rozhodnutí nabylo účinnosti 9. listopadu 1999
8. LISTOPADU	Vláda rozhodla v souvislosti s privatizací České spořitelny o poskytnutí pomoci formou odprodeje ztrátových a pochybných pohledávek Konsolidační bance
25. LISTOPADU	Bankovní rada ČNB rozhodla s platností od 26. listopadu o snížení úrokové sazby pro dvoutýdenní repo operace z 5,50 % na 5,25 %

vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:

ODBOR VEŘEJNÝCH INFORMACÍ
Tel.: 02/2441 3494
Fax: 02/2441 2179

Grafika, sazba, produkce: JEROME, s. r. o.